

BIULETYN
ARCHIWUM
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nr 33

WARSZAWA 1990

BIULETYN

ARCHIWUM POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nr 33

Na prawach rękopisu

WARSZAWA 1990

Przygotowuje zespół pracowników Archiwum PAN

Redaktor: Zygmunt Kolankowski

Sekretarz Redakcji: Jan Andrzej Igielski

Adres Redakcji: Archiwum PAN, Warszawa, Nowy Świat 72

Hanna Dymnicka-Wołoszyńska

/ Warszawa /

PRACE METODYCZNE NAD USTALENIEM ZASAD PORZĄDKOWANIA
SPUSCZNI ARCHIWALNYCH

Podstawą metodyczną opracowania spuścizn w Archiwum PAN od wielu lat były "Wytyczne opracowania archiwalnego spuścizn rękopiśmiennych. Projekt" wyd. Warszawa 1958 r. Zostały one opracowane przez zespół pod kierownictwem ówczesnego dyrektora Archiwum PAN dr Zygmunta Kolankowskiego z udziałem S. Chankowskiego, H. Dymnickiej i M. Flisa^{1/}. Wobec braku w Polsce dostatecznych podstaw teoretycznych i gotowych wzorów normatywnych "Wytyczne" powstały na gruncie doświadczeń, zdobytych przy porządkowaniu spuścizn w Archiwum PAN. Wykorzystano przy tym materiał porównawczy - literaturę obcą /czeską, niemiecką i radziecką/ oraz źródła normatywne, a także doświadczenia ośrodków archiwalnych za granicą /NRD i ZSRR/.

Z metodyką opracowania spuścizn zaznajomiono krajowe środowiska historyczne i archiwalne. Na VIII Powszechnym Zjeździe Historyków Polaków w Krakowie w 1958 r. dyrektor Archiwum PAN wygłosił referat poświęcony tej problematyce. Spotkał się on z żywym zainteresowaniem. Ponadto projekt "Wytycznych" został rozesłany do wielu ośrodków naukowych w kraju i zagranicą z prośbą o opinię i uwagi. Nadeszła 14 wypowiedzi m.in. z kraju: Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, archiwa wojewódzkie w Bydgoszczy i Krakowie, Biblioteka Narodowa, Ossolineum we Wrocławiu oraz osoby indywidu-

alne: Piotr Bańkowski /uwagi i kontrprojekt instrukcji / , Leokadia Gołębiowska, Wojciech Hejnosz, Halina Stebelska , Adam Wolff, a z zagranicy: Główny Zarząd Archiwów ZSRR, Staatliche Archivverwaltung /NRD/ i Bundesarchiv w Koblen-
cji^{2/}.

Ogólnie projekt "Wytycznych" został oceniony dodatnio. Uznano, że jest on opracowany ze znajomością przedmiotu , uwzględnia wszystkie etapy pracy, jest wyczerpującą i pełną pomocą przy porządkowaniu spuścizn. Podkreślano, że zaletą projektu jest jego elastyczność i traktowanie charakteru "wytycznych" jako zaleceń dopuszczających inne rozwiązania, o ile materiał będzie tego wymagał. Stwierdzono również, że zasady porządkowania spuścizn w Archiwum PAN w dużym stopniu odpowiadają metodom stosowanym w archiwach zagranicznych, które nadeszły opinie. Uwag odnoszących się do poszczególnych punktów było ok. 140, stanowiły one obfity materiał, który został wykorzystany przy opracowaniu II redakcji "Wytycznych".

W latach późniejszych powstały uzupełnienia projektu "Wytycznych". Przygotowano wytyczne opracowania druków zwartych, dokumentacji technicznej i kartograficznej oraz materiałów fotograficznych wchodzących w skład spuścizn^{3/}. Na podstawie doświadczeń uzyskanych przy publikowaniu inwentarzy archiwalnych spuścizn, ówczesny sekretarz redakcji "Biuletynu Archiwum PAN" dr hab. R.W. Wołoszyński przygotował w 1972 r. "Instrukcję przygotowania inwentarzy archiwalnych do druku". Dostarczała ona podstawowych wskazówek metodycznych, pozwalających na pełniejsze i bardziej jednolite ujęcie za-

wartości zespołu i omawiała zasady przygotowania wszystkich części składowych inwentarza.

Po ponad 30 latach stosowania "Wytycznych" opracowania archiwalnego spuścizn rękopiśmiennych" /wyd. z 1958 r./ trzeba stwierdzić, że generalnie sprawdziły się i były przydatne jako podstawa metodyczna opracowania spuścizn po uczonych nie tylko dla pracowników Archiwum PAN, ale i dla licznych grup praktykantów - studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i Uniwersytetu Warszawskiego, jak i słuchaczy pomaturalnego Studium Archiwistyki, odbywających zajęcia praktyczne w APAN. Dzięki niewielkiej objętości oraz zwięzłości i przejrzystości treści "Wytyczne" były łatwe do przyswojenia przez młodzież. Bliższe zainteresowanie "Wytycznymi" i metodami opracowania spuścizn stosowanymi w Archiwum PAN okazały też inne instytucje m.in. Archiwum Uniwersytetu Warszawskiego, Biblioteka im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego oraz Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie.

Jednak niektóre postanowienia "Wytycznych" sdezaktualizowały się szybko, już w ciągu pierwszych lat pracy nad spuściznami, co spowodowało odejście w praktyce od ich stosowania i przyjęcie innych rozwiązań. Komisja Metodyczna Archiwum PAN powołana 1 II 1979 r. do oceny merytorycznej opracowanych inwentarzy, gromadziła dalsze spostrzeżenia metodyczne, przydatne do wykorzystania w nowej wersji "Wytycznych". Prace nad jej przygotowaniem zostały rozpoczęte w r. 1986 z inicjatywy dyrektora Archiwum PAN dr Kazimierza Krzosa, który również uczestniczył w dyskusji metodycznej, dotyczącej charakteru i zakresu II redakcji "Wytycznych". Prace te prowa-

dził zespół w składzie: S.Chankowski, H.Dymnicka-Wołoszyńska, J.A.Igielski, J.Mizikowski i E.Sztraj. Wziął w nich również udział prof.dr Z. Kolankowski wpływając na kształt końcowej wersji tekstu instrukcji. W pracach zespołu uwzględniono wyżej omówione uzupełnienia dawnego projektu "Wytycznych". uwagi zgłoszone przez osoby i instytucje z kraju i zagranicy oraz doświadczenia uzyskane podczas długoletniego porządkowania spuścizn.

Druga redakcja "Wytycznych" została wydana w r. 1990, podobnie jak pierwsza, techniką małej poligrafii na prawach rękopisu. Z pierwotnego projektu zachowano wszystkie zalecenia, które sprawdziły się w praktyce dokonując tylko niektórych niezbędnych korekt. Zmieniono lub pominięto postanowienia, które w praktyce nie przyjęły się, a wprowadzono szereg nowych, dotyczących spraw poprzednio nie uwzględnionych.

Nowa wersja "Wytycznych"^{4/}, nieco obszerniejsza od poprzedniej, składa się ze słowa wstępnego i 10 rozdziałów oraz zaopatrzona jest w kilka załączników - wzorów opisu jednostki archiwalnej, kart indeksowych i opisu map. Zewnętrznie nowa redakcja różni się od poprzedniej oznaczeniem rozdziałów i zawartych w nich punktów - dotychczasowe cyfry rzymskie i arabskie zostały zastąpione jednolitym systemem numeracji dziesiętnej. Pozwoliło to wyeliminować pewne niekonsekwencje na które zwracali uwagę opiniujący tekst pierwotnego projektu "Wytycznych".

Nadesłane niegdyś uwagi, głównie prof.prof. Adama Wolffa i Piotra Bańkowskiego, przyczyniły się również do zmiany ty-

tułu "Wytycznych" i lepszego sprecyzowania sformułowań "Słowa wstępnego". Poprzedni tytuł brzmiał "Wytyczne opracowania archiwalnego spuścizn rękopiśmiennych", obecnie przyjęto - "Wytyczne opracowania spuścizn archiwalnych po uczonych". Zrezygnowano z określenia "spuścizna rękopiśmienna", które budziło słuszne zastrzeżenia, gdyż współczesna spuścizna zawiera prócz rękopisów materiały wykonane inną techniką: maszynopisy, druki, fotografie, fotokopie, mikrofilmy.

W "Słowie wstępnym" podkreślono, że "Wytyczne" przeznaczone są dla pracowników Archiwum PAN porządkujących spuścizny po uczonych, lecz mogą być również przydatne dla innych archiwów i bibliotek także przy opracowaniu spuścizn innego typu^{5/}. Zgodnie ze zgłoszonymi postulatami podano też definicję spuścizny: stanowi ona posiadający samodzielną wartość naukową kompleks materiałów archiwalnych, wytworzonych w toku i w związku z życiem i działalnością osoby fizycznej, reprezentujących główne kierunki jej życia, pracy i zainteresowań^{6/}. Jednocześnie uzasadniono, że w "Wytycznych" używa się równorzędnie terminów "zespół" lub "spuścizna", gdyż spuścizna jest zespołem archiwalnym pochodzenia prywatnego.

Wyraźnie podkreślono zasadę elastyczności "Wytycznych" i możliwość zastosowania, w zależności od potrzeby, innych rozwiązań.

Etapy opracowania spuścizny ujęto bardziej przejrzysto w kolejnych rozdziałach. Są to: czynności przygotowawcze i segregacja wstępna materiałów, tworzenie jednostek archiwalnych, opracowanie jednostek, systematyzacja materiałów spuścizny w obrębie ustalonego podziału na grupy rzeczowe, inwentaryzacje, indeksowanie i czynności końcowe, związane z

przekazaniem spuścizny do magazynu.

W nowej instrukcji zrezygnowano z obowiązkowego sporządzenia planu porządkowania, celowość którego została zakwestionowana przez NDAP. Dopuszczono jednak możliwość ustalenia schematów układu materiałów dla spuścizn o zawartości nietypowej.

Szczegółowy schemat układu materiałów spuścizny, zgodnie z postulatami prof. A. Wolffa został przeniesiony z dalekiego punktu 29 i umieszczony na początku instrukcji, po omówieniu zasad segregacji wstępnej, podczas której można już rozkładać materiały na następujące grupy: I. Prace twórcy spuścizny, II. Materiały działalności twórcy spuścizny /często różnorodnej i wielokierunkowej/, III. Materiały biograficzne, IV. Korespondencja, V. Materiały o twórcy spuścizny, VI. Materiały rodzinne /rodowe/, VII. Materiały osób obcych, VIII. Załączniki.

Rozstrzygnięto m.in. dyskusyjną sprawę miejsca kolekcji w spuściznie. Ustalono, że jeśli kolekcja ma charakter naukowy, związany ze specjalizacją twórcy spuścizny, umieszcza się ją w grupie I jako materiał warsztatowy, a jeśli jest wynikiem jego poza naukowych zainteresowań, włącza się ją do grupy załączników /VIII/.

Segregację wstępną spuścizny obecnie potraktowane szerzej zalecając na tym etapie wyłączenie dokumentacji niearchiwalnej. Wyłączać do brakowania należy tylko materiały nie budzące wątpliwości, m.in. dalsze egzemplarze powtarzalnych tekstów powielanych i maszynopisów, nie wypełnione formularze i kwestionariusze, zbędne obwoluty i okładki.

Aby scalić w "Wytycznych" zasady postępowania z różnorodnymi typami materiałów, jakie może zawierać spuścizna, dodano tu rozdział o postępowaniu z dokumentacją "odmienną pod względem formy": drukami zwartymi, dokumentacją kartograficzną, techniczną i fotograficzną.

W nowej wersji "Wytycznych" zostały szerzej omówione formy stosowane w naszej praktyce, które pozwoliły na uzyskanie inwentarza pogłębionego, ułatwiającego użytkownikom Archiwum dotarcie do poszukiwanych źródeł. Są to: adnotacje do tytułu jednostki i aneksy do jednostek zbiorczych.

Rozwinięto obecnie zasadę, że tytuł jednostki powinien być ujęty krótko i zwięźle. Jednocześnie zalecono, że tytuły oryginalne, nadane przez twórcę spuścizny, należy podawać w cudzysłowie. Nie mieszczące się w tytule dane informacyjne, niezbędne dla określenia charakteru i zawartości jednostki, należy zamieścić w adnotacji do tytułu np. nazwy instytucji i nazwiska osób współpracujących z twórcą spuścizny, wzmianki o załącznikach, np. opracowaniach osób trzecich, czy wiadomości o ważniejszych materiałach występujących w jednostce.

Aby uniknąć tworzenia jednostek o zbyt małej objętości, z uwagi na oszczędność miejsca w magazynie i materiałów pomocniczych, "Wytyczne" zalecają łączenie materiałów drobnych, np. prac, artykułów, recenzji, opinii, w jednostki zbiorcze, zaopatrzone w aneksy. Ukazują one szczegółowo zawartość tych jednostek i są umieszczone na końcu inwentarza jako uzupełniający aparat informacyjny. Mimo, że dawny projekt instrukcji zalecał ujmować w odrębnej jednostce listy od jednej osoby, w praktyce ten postulat nie

został przyjęty i zaczęto stosować zasadę łączenia korespondencji grupy osób w jednostce zbiorczej przenosząc informacje szczegółowe do aneksów. Omówiono również pominiętą w poprzedniej wersji sprawę załączników do listów. Mogą to być np. fotografie, rękopisy prac, dokumenty. Przyjęto, że jeśli są one wzmiankowane w tekście listu należy je przy nim pozostawić, czyniąc wzmiankę w opisie jednostki. Jako nowość w II redakcji "Wytycznych" wprowadzone również zasadę sporządzania aneksów do jednostek zawierających materiały kartograficzne - mapy i plany oraz ustalono zasady ich opisu.

W rozdziale o inwentaryzacji materiałów spuścizny zostały zmienione zalecenia dotyczące formy inwentarza, zgodnie z przyjętą od lat praktyką. W poprzednim projekcie przewidywano sporządzenie inwentarza ciągłego, w którym opis jednostek powinien być dokonany w kilku rubrykach. Gdy rozpoczęto publikowanie inwentarzy w "Biuletynie Archiwum PAN", zrezygnowano z rubryk ze względów technicznych. Przyjęto zasadę o opracowywaniu inwentarza na arkuszu formatu A-4, ale z opisem jednostek w kilku wierszach, stanowiących wyodrębnione ciągi informacyjne. Na końcu inwentarza zamieszcza się spis akt kat. "P" wyłączonych z zespołu.

Nową częścią "Wytycznych" jest rozdział o indeksowaniu materiałów spuścizny, opracowany z myślą o podniesieniu efektywności archiwalnego systemu wyszukiwania informacji, do czego przyczyniają się pomoce archiwalne wyższego rzędu. Dotychczas w Archiwum PAN prowadzono kartotekę ponadzespołową złożoną z kart indeksowych korespondencji zawartej w uporządkowanych spuściznach. Obecnie nowe "Wytyczne" przewidują utworzenie szeregu kartotek przez objęcie indeksowaniem rów-

niez występujących w spuściznach prac obcych, pamiętników, diariuszy oraz wspomnień twórcy spuścizny i innych osób, ocen prac habilitacyjnych i doktorskich, opinii dotyczących nadania tytułów profesorskich oraz nazw instytucji i organizacji naukowych, z którymi współpracował twórca spuścizny. Do rozwinęcia indeksowania na szerszą skalę przyczynił się udział Archiwum PAN we współpracy międzynarodowej archiwów akademii nauk krajów sąsiednich i zapoznanie się z ich doświadczeniami w dziedzinie budowy naukowego aparatu informacyjnego.

"Wytyczne opracowania spuścizn archiwalnych po uczonych" zaopatrzone w załączniki kilka wzorów: karty tytułowej jednostki, kart indeksowych oraz opisu map i planów.

Można wyrazić nadzieję, że "Wytyczne" w nowej wersji przyczynią się do udoskonalenia metod porządkowania spuścizn po uczonych, jak również i pełniejszego udostępniania ich zawartości.

Przypisy

1. H. Dymnicka: Prace Archiwum PAN nad metodyką porządkowania spuścizn, "Biuletyn Archiwum PAN" nr 2: 1959 s. 32 - 45.
2. Z. Kolankowski: Podstawowe zagadnienia metodyczne porządkowania spuścizn rękopiśmiennych. "Biuletyn Archiwum PAN" nr 2: 1959 s. 10 - 32.
3. Wytyczne opracowania druków zwartych, materiałów kartograficznych, materiałów dokumentacji technicznej oraz materiałów fotograficznych, wchodzących w skład zespołów pochodzenia prywatnego /spuścizn rękopiśmiennych po uczonych/ w Archiwum PAN. "Biuletyn Archiwum PAN" nr 13 1970

s. 15 - 22.

4. Wytyczne opracowania spuścizn archiwalnych po uczonych /oprac. H.Dymnicka-Wołoszyńska i Z.Kolankowski przy udziale S.Chankowskiego, J.A.Igielskiego, J.Mizikowskiego i E.Sstraj/. Warszawa 1990 s. 37.

5. Według informacji doc.dr Bolesława Woszczyńskiego przedstawionej na posiedzeniu Rady Naukowej Archiwum PAN dnia 26 II 1991 r. Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych zaleciła w podległych sobie placówkach stosowanie omawianych "wytycznych" przy opracowaniu spuścizn.

6. Definicję sformułował prof.dr Zygmunt Kolankowski w artykule: "Granice spuścizny archiwalnej". Archeion t.57, 1972 r. s. 72.

Jan Andrzej Igielski

/Warszawa/

KSZTAŁTOWANIE ZASOBU ARCHIWALNEGO

POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Do głównych zadań Archiwum PAN należy gromadzenie, opracowanie i udostępnianie materiałów archiwalnych wytworzonych w toku działania jednostek organizacyjnych Polskiej Akademii Nauk^{1/}.

Przejmowanie akt kancelaryjnych o trwałej wartości powinno być poprzedzone przedsięwzięciami, które mają na celu wyodrębnienie tych materiałów archiwalnych z masy dokumentacji o czasowym znaczeniu / akta kategorii "B" /, przy jednoczesnym zabezpieczeniu materiałów kat. "B" przez okres ich przydatności dla bieżącego działania instytucji. Z tego względu niezbędna jest opieka nad narastającym zasobem aktowym w placówkach i komórkach organizacyjnych PAN. Opieka nad tworzeniem i obiegiem akt nie powinna ograniczać się do funkcji kontrolnych, ale musi przede wszystkim oprzeć się na działaniach metodyczno-instruktażowych.

Działalność archiwisty nie może się ograniczać do nadawania materiałom archiwalnym układu dopiero po ich przejęciu do Archiwum, należy dążyć do tego by w toku działania kancelarii powstawał układ rzeczowy możliwie klarowny pod względem klasyfikacji jak też podziału akt na kategorie archiwalne.

Wymienione cele Archiwum PAN stara się osiągnąć poprzez:

- zalecanie wdrożenia systemu bezdziennikowego do praktyki kancelaryjnej;
- pomoc metodyczną dla jednostek organizacyjnych PAN przy opracowaniu właściwych instrukcji kancelaryjnych;
- prowadzenie konsultacji i szkolenia pracowników jednostek organizacyjnych bezpośrednio zatrudnionych przy tworzeniu dokumentacji;
- nadzorowanie eliminacji zbędnej /przeterminowanej/ dokumentacji o czasowym znaczeniu /brakowanie akt kat. "E"/.

Podstawą wdrożenia do praktyki kancelaryjnej systemu bezdziennikowego jest właściwie opracowany wykaz akt dostosowany do charakteru i zakresu tematycznego tworzonej dokumentacji.

Zasadniczo opracowanie /lub nowelizacja już istniejącego/ wykazu akt powinno być dokonane przez jednostkę organizacyjną, która ma następnie go stosować w praktyce. Budowę wykazu akt należy oprzeć na obowiązujących normatywach, przede wszystkim na przykładowym wykazie akt typowych^{2/}. Każda placówka musi przy tym uwzględniać problematykę dokumentacji wynikającą z jej działalności merytorycznej. Rola Archiwum PAN ogranicza się do udzielania konsultacji oraz wskazania obowiązujących przepisów. W roku 1988 Archiwum PAN opracowało przykładowy rzeczowy wykaz akt dla placówek PAN, który może być podstawą do konstruowania poszczególnych wykazów dla konkretnych kancelarii.

Zastosowanie w praktyce bieżącego wykazu akt powinno być poprzedzone akcją informacyjną, a nawet w razie konieczności szkoleniem personelu kancelaryjnego danej placówki. Można też w początkowej fazie wprowadzać tytułem próby wykaz akt w wybranych komórkach. Trzeba podkreślić, że należy uwzględniać miejscowe

warunki.

Praca w zakresie wdrażania bezdziennikowego systemu kancelaryjnego nie może się kończyć z chwilą uzgodnienia wykazu akt; konieczna jest dalsza obserwacja i kontrola w ramach wizytacji i lustracji dokonywanych przez pracowników Archiwum PAN sprawujących nadzór nad archiwami zakładowymi placówek.

W latach 1988 - 1990 w 14 wizytowanych placówkach stwierdzono stan wysoce niezadawalający. Z wymienionej liczby 5 placówek posiadało uzgodnione wykazy akt i instrukcje kancelaryjne, nawet od lat sześćdziesiątych, lecz nie wdrożyło ich do praktyki lub po krótkim czasie powróciło do systemu opartego na dzienniku podawczym. Jedna z placówek stosowała wykaz akt bez podziału na kategorie archiwalne "A" i "B", co będzie komplikować w przyszłości procedurę brakowania akt. Inna placówka nie stosująca wykazu akt, opracowanego i uzgodnionego z Archiwum PAN kilkanaście lat temu, była zmuszona zawrzeć umowę o uporządkowanie swego zasobu aktowego z zakładem usług archiwalnych, którego pracownicy zdołali w toku pracy wyodrębnić akta kat. "B", a materiały kat. "A" zaledwie podzielili według klas podstawowych w oficjalnie obowiązującym wykazie. Pozostałe 7 wizytowanych w omawianym okresie placówek prowadziło kancelarie z użyciem dziennika podawczego, przy tym personel tych instytucji uznawał ten stan rzeczy za całkowicie prawidłowy.

Następujące w ostatnim czasie zmiany organizacyjne, a zwłaszcza likwidacja niektórych jednostek obnażyły poważne wady kancelarii i registratury dziennikowej. Następuje wówczas

spiętrzenie czynności przy wyodrębnieniu materiałów archiwalnych o trwałej wartości, które kwalifikują się do wieczystego przechowywania oraz zabezpieczenia tej dokumentacji o czasowym znaczeniu, która jest niezbędna do dalszego funkcjonowania sukcesora likwidowanej jednostki w zakresie zobowiązań finansowych i praw pracowniczych.

Zauważyć należy, że stosowaniu systemu dziennikowego towarzyszy bardzo często lekceważenie dokumentacji wytworzonej w latach ubiegłych. Układ numeryczny uniemożliwia bowiem praktycznie korzystanie z informacji zawartych w aktach dla potrzeb bieżących instytucji, co pozbawia personel motywacji do właściwego przechowywania akt własnych. Brak jednolitego wykazu akt jest bardzo poważną przeszkodą w systematycznym i sukcesywnym brakowaniu akt, czyli stopniowym odciążaniu składnic od zbędnej i bezwartościowej dokumentacji i jednoczesnym przekazywaniu akt wieczystych do Archiwum PAN.

Brakowanie akt w warunkach dziennikowego systemu kancelaryjnego jest możliwe, ale wymaga wielkiego nakładu pracy i dłuższego czasu. Praktyczne rozwiązanie może polegać na powołaniu w każdej komórce organizacyjnej placówki odrębnego zespołu /komisji brakowania/, który dokonuje dokładnej selekcji akt poszczególnych spraw, a nawet pojedynczych pism. Wydaje się, że doświadczenia z takiej żmudnej pracy mogą skłonić skutecznie personel do stosowania wykazu akt. W podobnym przypadku rola pracowników nadzoru archiwalnego ma decydujące znaczenie, jeśli umiejętnie wykorzystają nastroje kierownictwa i pracowników placówki występując z inicjatywą metodyczną przy opracowaniu prawidłowych normatywów kancelaryjnych. Uświadomienie pozytywnych stron systemu bezdziennikowego dla odciąż-

zenia jednostki organizacyjnej w sposób sukcesywny od zbędnego materiału aktowego ułatwi wdrażanie jednolitych rzeczowych wykazów akt. W innych przypadkach nie czekając na sytuację krańcową, jaką jest totalne brakowanie akt, należy szukać rozwiązań kompromisowych. Formułą kompromisową może być pozostawienie dziennika podawczego tylko jako postaci zapisu obiegu dokumentacji, przy równoczesnym wdrożeniu zdecentralizowanej registratury opartej na jednolitym rzeczowym wykazie akt. Proponowana metoda może mieć powodzenie, gdy jednostka organizacyjna PAN zatrudnia liczniejszy personel administracyjny i decentralizacja registratury jest sprawą realną. Trudniejsza sytuacja występuje w placówkach naukowych, w których registratura zcentralizowana jest w sekretariacie, co sprzyja silniejszemu przywiązaniu do systemu dziennikowego prowadzenia kancelarii, dającego złudną gwarancję porządku. Należy wówczas sygnalizować brak możliwości kwalifikowania akt do kategorii archiwalnych już w toku pracy kancelaryjnej i grupowania ich w odrębnych teczках. Wydaje się, że w toku wizytacji archiwistów raczej kierują uwagę na klasyfikację rzeczową akt niż na ich kategoryzację. W poprzednich okresach wdrażano bowiem wykazy akt, które nie uwzględniały faktu występowania powtarzalności dokumentacji merytorycznej w różnych komórkach i kwalifikowały ją w całości jako materiały kat. "A", podczas gdy dalsze egzemplarze nie kwalifikują się do wieczystego przechowywania.

W latach 1989 - 1990 nastąpiła w placówkach wzmożona działalność w zakresie brakowania przeterminowanych akt kat. "B", zauważa się jednak, że w ogromnej większości przypadków

selekcja objęła dokumentację finansowo-księgową, podczas gdy niewielki ułamek całości materiałów zakwalifikowanych do brakowania stanowią akta powielane: nieaktualne normatywy, okólniki oraz inna tego typu dokumentacja powtarzalna kat. "B" masowo występująca w wielu komórkach organizacyjnych. W latach 1955 - 1990 wytraktowano w placówkach PAN ogółem 4903,50 mb. akt kat. "B". W tymże okresie przyjęto do Archiwum PAN 1463,70 mb. materiałów archiwalnych pochodzenia kancelaryjnego. /Szczegółowe dane liczbowe zawiera tabela/.

W związku z koniecznością właściwego zabezpieczenia zasobu aktowego Polskiej Akademii Nauk, w warunkach obecnych szaleń organizacyjnych, w maju 1991 r. odbyła się w Archiwum PAN narada pracowników poświęcona wymianie doświadczeń w zakresie opieki nad archiwami zakładowymi placówek PAN. W wyniku tej narady ustalono następujący tryb postępowania w ramach nadzoru archiwalnego sprawowanego przez Archiwum PAN:

1. Prace mające na celu uporządkowanie akt własnych jednostek organizacyjnych PAN wykonywane są przez pracowników tychże jednostek. W wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach uporządkowanie materiałów archiwalnych i selekcja dokumentacji kat. "B" może być w uzgodnieniu z Archiwum PAN zlecona instytucjom usług archiwalnych.

2. Brakowanie akt w tych placówkach PAN, które nie wdrożyły wykazu akt, lub nie stosują w praktyce kancelaryjnej podziału dokumentacji na kategorie akt, winno być przeprowadzone przez komisje brakowania powołane w poszczególnych komórkach organizacyjnych danej placówki. Niszczenie wybrakowanych akt może następować wyłącznie za zezwoleniem wyda-

nym przez Archiwum PAN.

3. Materiały archiwalne kat. "A" przekazywane do Archiwum PAN będą przyjmowane po upływie 25 lat od ich wytworzenia^{3/}. Nie dotyczy to akt kat. "A" placówek likwidowanych, w przypadku gdy likwidator nie zarządzi przekazania tych materiałów sukcesorowi likwidowanej instytucji.

4. Koszty związane z porządkowaniem, brakowaniem i przejmowaniem akt do Archiwum PAN ponosi jednostka organizacyjna PAN względnie organ ją likwidujący^{4/}.

5. W przypadku likwidacji jednostki organizacyjnej PAN / placówki / pracownicy nadzoru archiwalnego winni postępować zgodnie z pismem Dyrektora Generalnego PAN z dnia 11 grudnia 1978 r.^{5/}, dotyczącego postępowania z materiałami archiwalnymi likwidowanych jednostek organizacyjnych PAN.

Przypisy

1. §§ 5 i 6. Statutu Archiwum PAN "Biuletyn Archiwum PAN" nr 6 1963 s. 3-4 oraz pismo NDAP z dnia 24 października 1984 r. /znak: PO-55-1/84/ powierzające na stałe Archiwum PAN gromadzenie i przechowywanie materiałów archiwalnych wchodzących do państwowego zasobu archiwalnego.
2. Przykładowy wykaz akt typowych. Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 1984 r. /Dz.Ustaw nr 41 poz. 215/.
3. Zarządzenie Nacz. Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 25 lutego 1986 r. w sprawie szczegółowych zasad porządkowania oraz trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych. /Mon.Pol. nr 4 poz. 31 1986 r./.

4. Tamże.

5. Zob.: Zbiór przepisów o postępowaniu z dokumentacją aktową w Polskiej Akademii Nauk / zest. M. Wrzowska / Warszawa 1979 r. s. 34 - 35.

Tabela

Proces kształtowania zasobu archiwalnego
Polskiej Akademii Nauk

L a t a	Przyjęte do Archiwum PAN akta pochodzenia kancelaryjnego mb.	Brakowanie akt w placówkach i komórkach	
		Liczba zezwoleń	Wybrakowano akt kat. "B" mb.
1955-1964	415,70	24	84,00
1965-1974	421,00	116	1185,00
1975-1984	494,65	226	2014,00
1985-1990	132,45	202	1620,50
RAZEM	1463,70	568	4903,50

UWAGA: Od 1955 r. przyjmowano do Archiwum PAN wraz z materiałami archiwalnymi kat. "A" również akta kat. "B". w toku prac wewnętrznych Archiwum PAN wybrakowano w latach 1955 - 1978 ek. 110 mb., w latach 1979 - 1990 ek. 94 mb. akt kat. "B".

Na dzień 31 XII 1990 w magazynach APAN znajdowało się ek. 1250 mb. akt pochodzenia kancelaryjnego w tym dokumentacja kat. "B", której okres przechowywania jeszcze nie upłynął.

INWENTARZE ARCHIWALNE

W 33 numerze "Biuletynu Archiwum PAN" redakcja publikuje inwentarze spuścizn naukowych po historykach - specjalistach w dziedzinie dziejów średniowiecznej Europy.

Pierwszy inwentarz opracowany został w Oddziale Archiwum PAN w Poznaniu, gdzie przechowywane są materiały Władysława Kowalenki /1884-1966/ - profesora Uniwersytetu Poznańskiego i członka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Spuścizna obejmuje materiały naukowe z zakresu historii średniowiecznej i słowiańszczyzny. Część materiałów dotyczy działalności twórcy spuścizny w Tajnym Uniwersytecie Ziemi Zachodniej w Warszawie w czasie II wojny światowej oraz organizacji i funkcjonowania Wyższej Szkoły Handlu Morakiego w latach 1945 - 1948. Zespół został opracowany przez mgr Jacka Latzke, ostateczną wersję inwentarza sporządziła mgr Elżbieta Lijewska z Oddziału Archiwum PAN w Poznaniu. Zespół liczy 96 jednostek archiwalnych, inwentarz zaopatrzony jest w 10 aneksów.

Drugi z opublikowanych inwentarzy opracowany przez mgr Hannę Dymniczą-Wołoszyńską obejmuje materiały Tadeusza Mantuffla /1902 - 1970/ profesora Uniwersytetu Warszawskiego, członka rzeczywistego Polskiej Akademii Umiejętności, organizatora i pierwszego dyrektora Instytutu Historii PAN. Spuścizna zawiera materiały związane z badaniami naukowymi i pracą dydaktyczną twórcy spuścizny oraz dokumentację działalności naukowo-organizacyjnej i zawodowej z okresu międzywojennego i okupacji niemieckiej, w tym materiały dotyczące pracy archiwalnej w latach 1921 - 1944. Inwentarz obejmuje 143 jednostki archiwalne i 10 aneksów.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY WYSTĘPUJĄCE W INWENTARZACH

b.d.	- bez daty	k.	- karta
cz.	- część	i.	- list /w korespondencji/
druk.	- drukowany		
egz.	- egzemplarz	l.	- luźne
fkp.	- fotokopia	masz.	- maszynopis
fragm.	- fragmentaryczny	nlb.	- nieliczbowany
j.	- jednostka	odb.	- odbitka
j.czes.	- język czeski	ok.	- około
j.chorw.	- język chorwacki	oryg.	- oryginał
j.franc.	- język francuski	popr.	- poprawiony
j.łac.	- język łaciński	powiel.	- powielony
j.niem.	- język niemiecki	rkp.	- rękopis
j.pol.	- język polski	s.	- strona
j.ros.	- język rosyjski	sz.	- szyte
j.serb.	- język serbski	t.	- tom
j.w.	- jak wyżej	tłum.	- tłumaczenie
j.węg.	- język węgierski	zał.	- załącznik
j.wł.	- język włoski	zob.	- zobacz

Jacek Latzke, Elżbieta Lijewska

/Poznań/

MATERIAŁY WŁADYSŁAWA KOWALENKI

/ P. III - 29 /

Władysław Kowalenko / pseud. Sternicki, Sas / - historyk Słowiańszczyzny, znawca i popularyzator problematyki morskiej, wychowawca młodzieży, organizator szkolnictwa - urodził się 9.IX.1884 r. w Mińsku Litewskim. Był synem urzędnika bankowego Franciszka i Heleny z Brzozowskich. Ukończył w Wilnie szkołę realną a następnie w 1904 r. szkołę junkrów piechoty. Jako oficer armii rosyjskiej brał udział w wojnie rosyjsko-japońskiej. W 1908 r. uzyskał maturę jako ekstern w gimnazjum w Raszawie, /gubernia smoleńska/. W 1913 r. rozpoczął studia historyczne na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu w Petersburgu. W latach 1914-1917 walczył w szeregach armii rosyjskiej. W 1918 r. ożenił się w Witebsku z Józefą z Maculewiczów, l.v. Szrajber. W tym samym roku powrócił na Wileńszczyznę i osiedlił się w Święcianach, gdzie zorganizował polskie gimnazjum. Kierował nim do września 1920 r. Podczas wojny polsko-radzieckiej został wraz z rodziną ewakuowany do Torunia, gdzie uczył w Państwowym Gimnazjum im. Kopernika. Po przeniesieniu w 1921 r. do Poznania podjął pracę w Gimnazjum im. Paderewskiego, a na Uniwersytecie Poznańskim kontynuował studia historyczne i archeologiczne. Doktoryzował się w r.1925 u Kazimierza Tymienieckiego na podstawie pracy "Udział Wilna w sejmach Rzeczypospolitej" /"Ateneum Wil." T.3, 1925-6, T.4, 1927/. Dalej pracował na-

kowo pod kierunkiem Józefa Kostrzewskiego i w 1937 r. habilitował się z zakresu archeologii - "Grody i osadnictwo grodu Wielkopolski wczesnohistorycznej w VII-XII wieku" . /Poznań 1938/. Od 1926 do 1939 r. pracował jako nauczyciel historii w Gimnazjum im. Bergera w Poznaniu, kierując zainteresowania młodzieży ku zagadnieniom morskim i pracując społecznie w Lidzie Morskiej. Artykuły o problematyce morskiej ogłaszał w czasopiśmie "Morze" oraz "Sprawy Morskie i Kolo-nialne".

Po wybuchu II wojny światowej, wysiedlony do Warszawy, został tam uwięziony na Pawiaku jako zakładnik. Po uwolnieniu, w grudniu 1939 r. wraz z grupą profesorów Uniwersytetu Poznańskiego /Ludwik Jaks-Bykowski, Roman Pollek, Witold Sawicki/ zorganizował w Warszawie Tajny Uniwersytet Ziemi Zachodnich /TUZZ/. Na Wydziale Humanistycznym prowadził wykłady z dziejów Słowiańszczyzny Zachodniej. W 1942 r. w ramach tegoż Uniwersytetu zorganizował Tajny Instytut Morski, w którym wykładał historię związków Polski i Słowiańszczyzny z Bałtykiem. Był dyrektorem Instytutu aż do wybuchu Powstania Warszawskiego. Równocześnie nauczał w tajnym III Gimnazjum Miejskim w Warszawie. W czasie tej działalności używał pseudonimów Sas i Sternicki. Po upadku Powstania Warszawskiego wraz z prof. UP Antonim Gałeckim kierował tajnymi kompletami szkoły średniej w Starachowicach. Po powrocie do Poznania w marcu 1945 r. podjął wykłady na Uniwersytecie Poznańskim z zakresu historii żeglugi i polityki morskiej /od 1947 jako prof. tytularny/. Równocześnie rozpoczął starania o zorganizowanie Wyższego Studium Morskiego jako kontynuacji Tajnego Instytutu Morskiego. Już jesienią 1945 r. udało mu się mor -

ganizować w Sopocie Wyższą Szkołę Handlu Morskiego, której był rektorem do 1948 r. W tym roku W.Kowalenko uzyskał nominację na kontraktowego profesora nadzwyczajnego i kierownika utworzonej przez siebie na UP, pierwszej i jedynej w Polsce, Katedry Historii Żeglugi i Polityki Morskiej. Katedrę zlikwidowano w roku 1950, a jej twórcę przedwcześnie przeniesiono na emeryturę. W.Kowalenko podjął pracę w Instytucie Zachodnim jako kierownik sekcji Historii Pomorza i Słowiańszczyzny Zachodniej. Z tego okresu pochodzi "Polska żegluga na Wiśle i Bałtyku w XIV i XV wieku". / "Roczniki Historyczne", Poznań R.17, 1948 / oraz cykl artykułów o portach średniowiecznej Słowiańszczyzny Zachodniej i innych zagadnieniach związanych z żeglugą Słowian, publikowanych w "Przeglądzie Zachodnim", /1950-55/.

W 1954 r. Komitet Redakcyjny "Słownika Starożytności Słowiańskich" powierzył W.Kowalence kierownictwo sekretariatu naukowego tego wydawnictwa. Funkcję tę pełnił / od 1955 r. na etacie Zakładu Słowianoznawstwa PAN / aż do przejścia na emeryturę w r. 1960. Do końca życia był jednym z głównych redaktorów Słownika. W wydanie tego dzieła włożył ogromny wysiłek naukowy i organizacyjny, który częściowo obrazuje 13 artykułów sprawozdawczych z przebiegu prac. Kowalenko był autorem 169 artykułów hasłowych /w tomach 1 - 3 /.

W latach 1957 i 1959 wyjeżdżał w celach badawczych do Jugosławii. Materiał tam zebrany służył mu do opracowywania niektórych haseł do Słownika, zwłaszcza dotyczących ziem dzisiejszej Jugosławii, historii żeglugi Słowian Południowych, rozwoju portów. Powstała wówczas również ob-

szerna rozprawa "Miasta romańskie na tle stosunków ze Słowianami adriatyckimi od VII do XIII w". /"Pam. Słow." T.9, 1959/. Nie zdolał już opracować zamierzonej monografii zagadnień morskich całej wczesnośredniowiecznej Słowiańszczyzny. Władysław Kowalenko zmarł 15.VI.1966 r. w Poznaniu.

Spuścizna Władysława Kowalenki została przekazana oddziałowi poznańskiemu Archiwum PAN w 1966 r. przez córkę profesora Halinę Kowalenko. Materiały otrzymały sygnaturę P.III-29. Prace nad uporządkowaniem spuścizny prowadził od 1979 r. Jacek Latzke dokonując systematyzacji materiałów i inwentaryzacji kartkowej. W okresie 1988-1989 prace kontynuowała Elżbieta Liżewska, która zakończyła porządkowanie oraz sporządziła inwentarz ciągły wraz ze wstępem. Poprawki do wstępu i inwentarza według zaleceń Komisji Metodycznej Archiwum PAN wprowadziła w 1989 r. Elżbieta Ruta.

Przechowywane w Archiwum PAN materiały pochodzą z okresu po II wojnie światowej. W spuściznie znajdują się jedynie dwa pisma wcześniejsze - z 1937 i z 1939 roku. Reszta dokumentów sprzed 1945 r. zaginęła podczas okupacji. W Archiwum UAM zachowały się materiały dotyczące studiów W.K. na Wydziale Humanistycznym z lat 1921-24 oraz prowadzenia wykładów na tejże uczelni z lat 1945-50. Niewielka ilość dokumentów rodzinnych znajduje się w posiadaniu córki Haliny Kowalenko.

Spuściznę podzielono na sześć działów: I - materiały twórczości naukowej, II - materiały działalności, III - materiały biograficzne, IV - korespondencja, V - materiały rodzinne, VI - materiały osób obcych. Zachowane materiały wskazują na główne dziedziny jakimi zajmował się

profesor Władysław Kowalenko jako badacz i jako wychowawca młodzieży: historia Słowiańszczyzny, a szczególnie związki Słowian z morzem oraz organizacja szkolnictwa wyższego i średniego.

W obrębie pierwszego działu wyróżniono następujące grupy: prace i artykuły, wykłady, referaty i odczyty, recenzje i polemiki, artykuły popularno-naukowe oraz materiały warsztatowe. Prace i artykuły podzielone zostały na 3 podgrupy: historia, Słownik Starożytności Słowiańskich oraz historia szkolnictwa. W pierwszej podgrupie znalazły się prace i artykuły dotyczące Słowian nad Bałtykiem i Adriatykiem, dziejów żeglugi, portów Pomorza Zachodniego. Na szczególną uwagę zasługuje nieopublikowana praca "Morska granica Polski za pierwszych Piastów" /j.4-6/. Prace ułożone są w porządku alfabetycznym, gdyż nie wszystkie są datowane. Artykuły i drobniejsze teksty połączone zostały w jedną jednostkę.

Druga podgrupa zawiera hasła pisane do Słownika Starożytności Słowiańskich /publikowane i niepublikowane/ oraz artykuły sprawozdawcze z prac nad Słownikiem. Hasła obejmują problemy wczesnośredniowiecznych dziejów Rusi i ziem dzisiejszej Jugosławii, zwłaszcza związane z żeglugą i portami. Słownik Starożytności Słowiańskich jest dziełem ważnym w dorobku naukowym Kowalenki, dlatego z tym związane materiały zostały wyodrębnione w oddzielną podgrupę. Historia szkolnictwa /podgrupa trzecia/ obejmuje prace i artykuły dotyczące szkół, które organizował i gdzie wykładał W.Kowalenko: Tajnego Uniwersytetu Ziem Zachodnich, Wyższej Szkoły Handlu Morskiego, katedry Historii Żeglugi i Polityki Morskiej na Uniwersytecie Poznańskim.

W grupie drugiej znajdują się wykłady z historii żeglugi i polityki morskiej wygłaszane na Wyższej Szkole Handlu Morskiego

i na Uniwersytecie Poznańskim. Zostały one uporządkowane tematycznie i ułożone w kolejności alfabetycznej. Te same wykłady wykorzystywane były przez profesora parokrotnie, dlatego niemożliwe jest uporządkowanie ich według lat akademickich. Dziejów żeglugi i związków Słowian z Bałtykiem dotyczą również referaty i odczyty /grupa trzecia/ wygłaszane m.in. na Studium Pomoroznawczym w Koszalinie, z którym profesor Kowalenko współpracował. Grupa czwarta zawiera recenzje pisane przez twórcę spuścizny oraz polemiki z recenzentami jego prac. Grupa piąta obejmuje artykuły popularyzujące problematykę moraką. Umieszczono tutaj również pogadankę radiową oraz scenariusz do programu telewizyjnego.

Materiały warsztatowe /grupa szósta/ ułożono według podobnego schematu jak grupę pierwszą: 1/ historia żeglugi Słowian, archeologia, 2/ Słownik Starożytności Słowiańskich, 3/ historia szkolnictwa. Obszerne jest grupa materiałów warsztatowych do Słownika Starożytności Słowiańskich obejmująca bibliografię, wypisy z literatury, notatki oraz bruliony haseł m.in. łodzie słowiańskie, mosty u Słowian, Narentanie, Słowianie nad Adriatykiem, kościół w Serbii. Materiały dotyczące historii szkolnictwa obejmują tylko jedną, lecz interesującą jednostkę. Zawiera ona materiały redakcyjne do książki "Tajny Uniwersytet Ziemi Zachodnich", są to m.in. powojenne sprawozdania wydziałów i filii Uniwersytetu, wspomnienia uczestników tajnego nauczania.

Dział II - materiały działalności - podzielono na trzy grupy: działalność organizacyjno-naukowa, organizacyjno-dydaktyczna i wydawnicza. Materiały działalności organizacyjno-naukowej nie są zbyt bogate, sygnalizują jednak związki

profesora W. Kowalenki z takimi instytucjami jak: Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Instytut Bałtycki, Polskie Towarzystwo Archeologiczne, Polskie Towarzystwo Nautologiczne. Nieco obfitsze są materiały dotyczące działalności w Instytucie Zachodnim oraz dwukrotnego wyjazdu naukowego do Jugosławii. Grupa materiałów działalności organizacyjno-dydaktycznej obejmuje materiały dotyczące pracy W. Kowalenki na Tajnym Uniwersytecie Ziemi Zachodnich, w Wyższej Szkole Handlu Morskiego i organizacji katedry Historii Żeglugi i Polityki Morskiej na UP. Działalność wydawnicza obejmuje tylko jedną jednostkę z materiałami związanymi z redakcją Słownika Starożytności Słowiańskich.

W dziale III - materiały biograficzne - najważniejsze są jednostki 82 i 83. J.82 zawiera nominacje, życiorys W. Kowalenki, biografie jego prac oraz opinię prof. Kazimierza Tymienieckiego o działalności naukowej twórcy spuścizny. W J.83 znajdują się umowy o pracę oraz umowy wydawnicze.

Korespondencja /dział IV/ podzielona została na wychodzącą i wpływającą i ułożona alfabetycznie według korespondentów. Część korespondencji ułożona została przez W. Kowalenkę, który prowadził teczkę z korespondencją zagraniczną oraz teczkę z listami od osób związanych z TUZZ, część korespondencji ułożona była natomiast chronologicznie. Do korespondentów zagranicznych można dobrać bez trudu według indeksu nazwisk. Teczka zawierająca listy od osób związanych z tajnym nauczaniem straciła swój szczególny charakter przez to, że W. Kowalenko powyłączał cenniejsze listy i wspomnienia, by wykorzystać je w drugim wydaniu "Tajnego Uniwersytetu Ziemi Zachodnich". Tym bardziej, że te same osoby

powtarzały się w teście o TUZZ i w ciągu chronologicznym. W korespondencji wpływającej możemy znaleźć również bruliony korespondencji prof. Kowalenki, który miał zwyczaj na odwrocie otrzymanych listów pisać okółkiem odpowiedzi. Jednak część tych brudnopisów nie stanowi odpowiedzi na otrzymane listy i trudno ustalić adresatów. Zatem, aby ułatwić dotarcie do korespondencji krajowej, korzystniejsze wydało się uporządkowanie listów alfabetycznie, według nazwisk korespondentów.

Niewielkie objętościowo są zbiory V - materiały rodzinne i VI - materiały osób obcych. W tym ostatnim cenna jest j. 94, zawierająca tłumaczenia tekstów źródłowych przez prof. Kazimierza Abgarowicza. Spuścisz zamyka załącznik. Po uporządkowaniu objętość materiałów W. Kowalenki wynosi ok. 1,60 mb.

ŹRÓDŁA I BIBLIOGRAFIA

1. Materiały W. Kowalenki w Archiwum PAN, P. III - 29, j. 82 i 83.
2. Archiwum Uniwersytetu im. A. Mickiewicza, teczka studencka nr 103b/1345, teczka personalna nr 82/206.
3. Dokumenty rodzinne w posiadaniu córki Haliny Kowalenko.
4. Brocki Zygmunt, Prof. dr W. Kowalenko, Zesz. Nauk. Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie, S.B. 1966 nr 33 s. I-III.
5. Dziennik Urzędowy Min. Oświaty z dn. 31.X.1948, art. 392 § 3.
6. Kostrzewski Józef, Władysław Kowalenko /nekrolog/, "Z otchłani wieków", R. 32 /1966/ z. 4 s. 233 - 5.
7. Kowalenko Halina, /Wspomnienie, niekompletna bibliografia -

- fia/ "Biuletyn Nautologiczny" 1965 nr 7-9, s. 28 - 32.
8. Kronika Uniwersytetu Poznańskiego za r. szk. 1924/25 Poznań 1929, s. 39, 119; za l. akad. 1945-54/55 Poznań 1958 s. 19, 322, 373, 400-2, 767, 768.
 9. Poznański Stanisław, Znane. Nieznane. Zapomniane. "Światowid" R. 15 /1966/ nr 28/429, /fot. W. Kowalenki z okresu okupacji/.
 10. Reguśka Halina, Tamte lata, tamte czasy, Wspomnienia z II wojny światowej. Wrocław 1988.
 11. Swoboda Wincenty, Władysław Kowalenko /nekrolog/, "Kwartalnik Zachodni" 1966 t. 5 s. 205 - 207.
 12. Tenże, Kowalenko Władysław, Polski Słownik Biograficzny t. XIV z. 4 Wrocław-Warszawa-Kraków 1968-1969 s. 521 - 523.
 13. Tenże, Władysław Kowalenko /w/ Wybitni historycy Wielkopolscy. Red. J. Strzelczyk, Poznań 1980 s. 303 - 311.
 14. Tenże, Kowalenko Władysław /1884 - 1966/, Wielkopolski Słownik Biograficzny, Warszawa - Poznań 1981 s. 366.
 15. Ślaski Kazimierz, Władysław Kowalenko, "Kwartalnik Historyczny" R. 74 /1967/ z. 1 s. 259 - 260.
 16. Uroczystość nadania auli Wydziału Ekonomiki Produkcji Uniwersytetu Gdańskiego imienia Profesora Władysława Kowalenki. Sesja Naukowa nt. 40-lecie Instytutu Morakiego przy TUZZ. Zesz. Nauk. Wydziału Ekonomiki Produkcji i Wyz. Ekonomiki Transportu. Zesz. specjalny. Gdańsk 1983 i 1985/Ta: wspomnienia Haliny Kowalenko i innych uczniów oraz współpracowników Tajnego Instytutu Morakiego/. Zob. rec.: Drapeła Władysław, Kwartalnik Historii Nauki i Techniki R. XXXII nr 2 Warszawa 1987 s. 505-11.
 17. Uniwersytet Ziemi Zachodnich. Pokłosie wspomnień. Poznań 1972.

18. Tajne nauczanie medycyny i farmacji w latach 1939-1945 .
Red. A. Dawidowicz. Warszawa 1977.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza	
I. Materiały twórczości naukowej	1-61	
1. Prace i artykuły	1-25	
A. Historia	1-15	
B. Słownik Starożytności Słowiańskich	16-19	
C. Historia szkolnictwa	20-25	
2. Wykłady	26-29	
3. Referaty i odczyty	30-32	
4. Recenzje i polemiki	33-34	
5. Artykuły popularno-naukowe	35-37	
6. Materiały warsztatowe	38-61	
A. Historia żeglugi Słowian. Archeologia	38-45	
B. Słownik Starożytności Słowiańskich	46-60	
C. Historia szkolnictwa	61	
II. Materiały działalności	62-81	
1. Działalność organizacyjno-naukowa	62-69	
2. Działalność organizacyjno-dydaktyczna	70-80	
3. Działalność wydawnicza	81	
III. Materiały biograficzne	82-85	
IV. Korespondencja	86-91	
1. Wychodząca	86	
2. Wpływająca	87-91	
V. Materiały rodzinne	92-93	92-93

VI. Materiały osób obcych	94-95
Załącznik	96

1. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

1. Prace i artykuły

A. Historia

1. Bałtyk i Pomorze w historii kartografii od VII do XVI wieku.

ok. 1954, masz., mapki, fot., l., k. 73

2. Kossalin średniowieczny

ok. 1959, masz., l., k. 58

3. Miasta romańskie na tle stosunków ze Słowianami adriatyckimi VII-XIII w.

Streszczenie pracy. Przypisy.

ok. 1959, masz., l., k. 30

4. Moraka granica Polski za pierwszych Piastów

Oryginał pracy.

b.d., rkp., masz., l., k. 134

5. J.W.

Kopia 1.

b.d., masz., l., k. 101

6. J.W.

Kopia 2

b.d., masz., l., k. 105

7. Opis starosłowiańskich grodów nad Bałtykiem

ok. 1950, rkp., l., k. 72

8. J.W.

ok. 1950, masz., l., k. 123

9. J.W.

ok. 1950, masz., l., k. 55

10. Polska żegluga na Wiśle i Bałtyku w XIV i XV wieku
ok. 1948, rkp., masz., l., k. 100
11. Słowianie Zachodni na Bałtyku VIII - XII w.
b.d., rkp., l., k. 15?
12. j.w.
Rozdział I i II.
b.d., masz., l., k. 49
13. Zarys dziejów żeglugi
ok. 1953, masz., fot., l., k. 216
14. Związki polityczne i gospodarcze Słowian Zachodnich i Polaki z Bałtykiem w IX - XV w.
1958, masz., l., k. 38
15. Artykuły i drobne teksty dotyczące Słowian nad Bałtykiem i Adriatykiem oraz historii żeglugi
ok. 1946-1966, rkp., masz., druk., l. i sz., k. 176+
44, zob. aneks 1
- B. Słownik Starożytności Słowiańskich
16. Artykuły sprawozdawcze z prac nad Słownikiem
1956-1965, masz., l., k. 180, zob. aneks 2
17. Hasła publikowane /A-J/
ok. 1950-1964, rkp., masz., l., k. 108, zob. aneks 3
18. Hasła publikowane /K-O/
ok. 1950-1964, rkp., masz., l., k. 161, zob. aneks 3
19. Hasła niepublikowane /A-Z/
ok. 1950-1964, rkp., masz., l., k. 141, zob. aneks 4
- C. Historia szkolnictwa
20. Artykuły o genezie katedry Historii Żeglugi i Polityki Morskiej na UP. Narodziny pierwszej katedry morskiej w

- Polsce. Geneza katedry: dzieje żeglugi i polityki morskiej z lat 1948-1950
1948-1958, masz., l., k. 26
21. Jak powstała pierwsza wyższa uczelnia morska w Polsce? Tajny Instytut Morski /1942-1944/, Wyższa Szkoła Handlu Morskiego /1945-1951/
1965, masz., l., k. 19
 22. Tajny Uniwersytet Ziemi Zachodnich
Wydanie I
1946, masz., druk., l., k. 98
 23. j.w.
Wydanie II, redakcja I
ok. 1959, masz., l., k. 133
 24. j.w.
Wydanie II, redakcja II
ok. 1959, masz., l., k. 229
 25. j.w.
Recenzje ks. Mieczysława Dybowskiego i Romana Pollaka
1946, 1959, masz., l., k. 12
 2. Wykłady
 26. Polityka morska Polski X - XV w.
Wykłady w Wyższej Szkole Handlu Morskiego.
1950, rkp. l., k. 96
 27. Rola morza w dziejach gospodarczych i politycznych. Głównie portowe
Fragmenty wykładów
b.d., rkp., masz., l., k. 127
 28. Słowianie nad Bałtykiem, /handel, rolnictwo/. Wykłady

drobne dot. dziejów żeglugi

Wykłady w Wyższej Szkole Handlu Morakiego i Uniwersytecie Poznańskim

1945-1953, rkp., l., k.195

29. Żegluga polska na Wiśle i Bałtyku. Część I i II

Wykłady w WSEH

1948-1950, rkp., l., k.180

3. Referaty i odczyty

30. Moraka granica Polski za pierwszych Piastów

Referat na Międzynarodowej Konferencji Pomoroznawczej w Szczecinie

1960, rkp., masz., l., k. 79

31. Zarys dziejów żeglugi

Referat na Studium Pomoroznawczym w Koszalinie

1959, masz., l., k. 43

32. Drobnie referaty i odczyty dot. Słowian na Pomorzu i nad Bałtykiem

1954-1961, masz., l., k.120, zob. aneks 5

4. Recenzje i polemiki

33. Polemiki W.Kowalenki z recenzentami jego prac

1947-1963, rkp., masz., l., k.22, zob. aneks 6

34. Recenzje

1952-1962, masz., l. i sz., k.149, zob. aneks 7

5. Artykuły popularno-naukowe

35. Artykuły popularno-naukowe dotyczące m.in.związków Słowian z morzem

1945-1964, rkp., masz., l. i sz., k.125, zob. aneks 8

36. Słowianie na Bałtyku

Pogadanka radiowa

1954, masz., l., k. 27

37. Winieta na tle przeszłości Słowian

Scenariusz programu telewizyjnego

1960, masz., l., k. 11

6. Materiały warsztatowe

A. Historia żeglugi Słowian. Archeologia

38. Moraka granica Polski za pierwszych Piastów

Wypisy z literatury i notatki

b.d., rkp., l., k. 668

39. j.w.

Notatki i fragmenty brudnopisu

b.d., rkp., masz., l., k. 80

40. Opis starosłowiańskich grodów portowych

Wypisy z literatury i notatki

ok.1950, rkp., masz., j.łac., j.pol., l., k. 298

41. j.w.

Wypisy z literatury i notatki

ok. 1950, rkp., masz., j.pol., j.łac., l., k. 220

42. Słowianie Zachodni na Bałtyku

Notatki i fragmenty brudnopisu

b.d., rkp., masz., l., k. 157

43. Zarys dziejów żeglugi

Wypisy z literatury i notatki

b.d., rkp., l., k. 66

44. Handel moraki starożytnego Rzymu i Hanzy

Wypisy z literatury i notatki

b.d., rkp., l., k.36

45. Znaleźiska archeologiczne na terenie Wielkopolski

Wypisy z literatury

b.d., rkp., l., k. 4

B. Słownik Starożytności Słowiańskich

46. Wypisy z literatury i źródeł, bibliografia, notatki

Rus, Bizancjum

ok. 1950-1964, rkp., l., k. 692

47. j.w.

Rus. Słowianie Południowi

ok. 1950-1964, rkp., masz., l., k. 190

48. j.w.

Słowianie Południowi

ok. 1950-1964, rkp., l., k. 455

49. j.w.

Słowianie Południowi

ok. 1950-1964, rkp., j.franc., j.pol., l., k. 582

50. j.w.

Miasta, grody, morsk

ok. 1950-1964, rkp., l., k. 799

51. Wojskowość i handel u Słowian

ok. 1950-1964, rkp., l., k. 632

52. Wypisy z literatury, bibliografia

Żegluga Słowian

ok. 1950-1964, rkp., j.franc., j.niem., j.pol., j.wł.

l., k. 608

53. j.w.

Żegluga u Słowian

ok. 1950-1964, rkp., j.franc., j.niem., j.pol., j.wł., k. 608

54. j.w.

Varia

ok. 1950-1964, rkp., l., k. 723

55. j.w.

Varia

ok. 1950-1964, rkp., j.franc., j.niem., j.pol., l., k. 720

56. j.w.

Varia

ok. 1950-1964, rkp., l., k. 1191

57. Bruliony haseł

Łódzie słowiańskie. Mosty u Słowian. Inne

ok. 1950-1964, rkp., masz., l., k. 160

58. j.w.

Narentanie i inne plemiona południowsłowiańskie

ok. 1950-1964, rkp., masz., l., k. 255

59. j.w.

Słowianie nad Adriatykiem. Kościoł w Serbii. Ilustracje z Dalmacji /mapki grodów portowych i zdjęcia łoża/

1957, rkp., fot., l., k. 164

60. j.w.

Słowianie nad Adriatykiem. Kościoł w Serbii

Hasła drobne

ok. 1950-1964, masz., l., k. 182

C. Historia szkolnictwa

61. Tajny Uniwersytet Ziemi Zachodnich

Materiały redakcyjne do I i II wydania. Wspomnienia profesorów i studentów. Sprawozdania wydziałów i filii Uniwersytetu

1945-1961, rkp., masz., druk., l., k. 192

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI

1. Działalność organizacyjno - naukowa

62. Instytut Bałtycki

Statut. Artykuły W.Kowalenki i Z.Brockiego o Instytucie Bałtyckim.

1957, 1958, masz., l., k. 26

63. Instytut Zachodni. Sekcja Historyczna

Plany pracy. Sprawozdania. Korespondencja

1950-1957, rkp., masz., l., k. 166

64. Polska Akademia Nauk. Komitet i Zakład Słowianoznawstwa

Zawiadomienia o zebraniach. Korespondencja

1958-1960, masz., druk., l., k. 16

65. Polskie Towarzystwo Archeologiczne

Korespondencja i protokół dot. sądu koleżeńskiego

1958-1966, masz., l., k. 13

66. Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Zawiadomienia o zebraniach. Plan prac badawczych Komisji Historycznej na lata 1950-1955

1950-1966, rkp., masz., druk., l., k. 16

67. Polskie Towarzystwo Nautologiczne

Wyjątki ze statutu. Korespondencja

1957-1966, masz., l., k. 21

68. Wyjazdy służbowe do Jugosławii

Plany wyjazdów. Sprawozdania. Korespondencja. Notatki

1957-1959, rkp., masz., l., k. 39, zob. również j. 15, art. 12

69. Zaproszenia na konferencje, zjazdy, sesje

1947-1965, masz., druk., l., k. 37

2. Działalność organizacyjno - dydaktyczna

70. Tajny Uniwersytet Ziemi Zachodnich oraz Liceum i Gimnazjum Ziemi Zachodnich

Sprawozdanie

1945, rkp., masz., l., k. 26, zob. j. 61

71. Wyższa Szkoła Handlu Morackiego

Organizacja: projekty statutu, dyskusje programowe

Protokoły posiedzeń Rady Profesorów. Sprawozdania

1945-1948, rkp., masz., druk., l i sz., k. 118

72. j.w.

Spisy profesorów i studentów. Plany zajęć. Finanse i sprawy lokalowe

1945-1948, masz., druk., l., k. 140

73. j.w.

Przemówienia okolicznościowe W.Kowalenki. Zjazd absolwentów. Ankieta przeprowadzona wśród studentów.

Materiały dla prasy

1945-1955, rkp., masz., druk., l., k. 70

74. j.w.

Prace studentów seminarium historii żeglugi i polityki morskiej

1945-1948, masz., l., k. 167

75. j.w.

Materiały seminaryjne

1945-1948, rkp., masz., j. łac., j. pol., l., k. 61

76. j.w.

Korespondencja

1945-1949, rkp., masz., l., k. 100

77. Uniwersytet Poznański. Wydział Humanistyczny

Korespondencja

1945-1958, rkp., masz., l., k. 50

78. Katedra Historii Żeglugi i Polityki Morskiej

Program naukowy katedry. Materiały seminaryjne. Notatki. Spisy studentów. Zdjęcia statków

ok. 1948-1950, rkp., masz., fot., l., k. 219

79. Katedra Historii Żeglugi i Polityki Morskiej

Teksty łacińskie do historii żeglugi. Materiały seminaryjne

ok. 1948-1950, rkp., masz., j.łac., j.pol., l., k. 161

80. j.w.

Korespondencja: utworzenie i likwidacja katedry, sprawa ponownego jej utworzenia. Wycinki prasowe dot. pierwszej w Polsce katedry morskiej

1948-1958, rkp., masz., druk., l., k. 73

3. Działalność wydawnicza

81. Redakcja Słownika Starożytności Słowiańskich

Sprawozdania kwartalne. Notatki z posiedzeń. Korespondencja

1951-1966, rkp., masz., l., k. 69

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

82. Życiorys. Bibliografia. Nominacje. Opinia Kazimierza Tymienieckiego o działalności naukowej W.Kowalenki

1938-1965, rkp., masz., l., k. 90

83. Umowy o pracę oraz wydawnicze

1948-1965, rkp., masz., druk., l., k. 56

84. Przebieg pracy: urlopy i przejście na emeryturę. Finanse. Sprawy mieszkaniowe

1946-1966, rkp., masz., druk., l., k. 101

85. Przemówienie W.Kowalenki z okazji ślubu córki Krystyny z Jerzym Baranowskim

1957, rkp., l., k. 11

IV. KORESPONDENCJA

1. Wychodząca

86. Korespondencja wychodząca

A-Z, adresaci niezidentyfikowani

1945-1966, rkp., masz., j.franc., j.pol., l., k. 186, zob. aneks 9

2. Wpływająca

87. Osoby i instytucje. A - I

1945-1966, rkp., masz., j.franc., łac., niem., pol., serb., l., k. 180, zob. aneks 10

88. Osoby i instytucje. J - Ł

1946-1966, rkp., masz., druk., j.chorw., czes., franc., niem., pol., l. i sz., k. 167, zob. aneks 10

89. Osoby i instytucje. M - R

1937-1966, rkp., masz., druk., j. chorw., niem., pol., l. i sz., k. 143, zob. aneks 10

90. Osoby i instytucje. S - U

1945-1966, rkp., masz., j.niem., pol., l., k. 110, zob. aneks 10

91. Osoby i instytucje. V - Ż i nadawcy nierozpoznani

1946-1966, rkp., masz., j.chorw., czes., pol., ros., l., k. 90, zob. aneks 10

V. MATERIAŁY RODZINNE

92. Korespondencja w sprawie powrotu z ZSRR Ambrożego Łowa -
Ienki, brata W.K.

1946-1947, rkp., masz., 1., k. 7

93. Dwa listy Haliny Kowalewicz, córki W.K.

1953, 1958, masz., 1., k. 2

VI. MATERIAŁY OSÓB OBOCZNYCH

94. Kazimierz Abgarowicz. Tłumaczenia tekstów źródłowych dot.
Słowian Południowych z j. łac.

b.d., rkp., 1., k. 15

95. Zygmunt Brocki, Regina Maciejewska. Recenzja książki "Po-
morski zbornik"

ok. 1962, masz., 1., k. 18

VII. ZAŁĄCZNIK

96. Zachodnia Agencja Prasowa. Biuletyn Informacyjny i wycin-
ki prasowe dotyczące Ziemi Odzyskanych i stosunków polsko-
niemieckich

1945-1965, masz., druk, 1., k. 133

ANEKSY

Aneks 1.

- J.15. Artykuły dotyczące Słowian nad Bałtykiem i Adriatykiem
oraz historii żeglugi

1. Bałtyk i jego słowiańskie wybrzeże w świetle nasw
źródłowych. b.d.

2. Bałtyk w okresie umiarkowanie-rywalizacji. b.d.

3. Ekspansja Polski na Bałtyk za Mieszka I. b.d.

4. Kształtowanie się polskiej granicy morskiej w rozwo-
ju dziejowym /X-XI w./. Konspekt pracy 1960

5. Początki polskiej żeglugi i polityki morskiej w XIV
i XV w., b.d.

6. Początki Wolina. Zestawienie literatury, b.d.

7. Slavia Maritima. Łódzie u Słowian wczesnośredniowie-
cznych. 1966, /Zaś. druk.: Nautologia nr 1, 1966 r.
s. 5 - 20/

8. Stan badań nad dziejami żeglugi. 1949

9. Rewizjonistyczne dążenia nauki Niemiec Zachodnich .
b.d.

10. Uzasadnienie w sprawie zmiany godła miasta Koszalina
1958

11. Znowu o "Dagome iudex". Streszczenie do tłumaczenia.
1957

12. Z pobytu w Jugosławii w sprawie badania problemu "Sło-
wanie na Adriatyku w VII-XI w." 1958

Aneks 2.

- J.16. Słownik Starożytności Słowiańskich. Artykuły Sprawo-
zdawcze z prac nad Słownikiem

1. Jak powstaje i czym jest SSS? 1956

2. O konieczności synchronizowania współpracy nad SSS.
1957

3. Archeologia i jej współpracownicy w powstającym SSS
w latach 1952-1957. 1957

4. Zeszyt dyskusyjny SSS. 1958

5. Jak powstaje i czym jest SSS? 1958

6. Ośiem lat pracy nad SSS /1950-58/ na tle prób wcze-
śniejszych. 1958

7. SSS 1950-58
8. SSS 1959
9. SSS na nowym etapie pracy. 1959
10. SSS /Zarys encyklopedyczny dziejów i kultury Słowian/. 1959
11. SSS w świetle głosów krytyki nad "Zeszytem dyskusyjnym" i t.I. 1960
12. Co nowego w SSS? 1964
13. W 15-lecie rocznicy pracy nad SSS. 1965

Aneks 3.

J.17. SSS. Hasła publikowane /A-J/

1. Adriatyk	13. Cres	25. Dziesięcina
2. Adryjatyk	14. Czesław	26. Dzielęcina
3. Bar	15. Dalen	27. Benta
4. Basska Stara	16. Dardania	28. Epidaurum
5. Bodin	17. Desa	29. Hvar
6. Brač	18. Drac	30. Ilmiej
7. Branicsewo	19. Drid	31. Imbra
8. Budva	20. Drin	32. Iskorostien
9. Caška	21. Drina	33. Istria
10. Centyna	22. Drivast	34. Isborsk
11. Chlebena	23. Duklanie	35. Idzieław
12. Chorwacja Biała	24. Duklja	36. Iž
		37. Jaropek

J.18. SSS. Hasła publikowane /K-O/

1. Karyntia	4. Korčula	7. Kraina
2. Klisa	5. Kosove Polje	8. Kranj
3. Knin	6. Kotor	9. Erk

10. Krnski	17. Ljudewit	23. Narentanie
11. Książce	18. Nakarska	24. Nin
12. Labin	19. Michał, syn	25. Oleszje
13. Lastove	Viseviča	26. Olib
14. Liburnia	20. Mljet	27. Omiš
15. Lipljan	21. Modreuš	28. Osijek
16. Ljubljana	22. Narenta	29. Osor

Aneks 4.

J. 19. SSS. Hasła niepublikowane /A-Z/

1. Albania	13. Perast	27. Srd
2. Belgrad	14. Premuda	28. Sten
3. Diklo	15. Rab	29. Šibenik
4. Jerzy Dołgoruki	16. Radošaw	30. Solta
5. Kościół w Serbii	17. Rastok	31. Trogir
6. Książce	18. Rijeka	32. Ugljan
7. Książce /wersja od-
mienna od publiko-
wanej/	19. Risan	33. Veliotok
8. Lim	20. Rose	34. Vis
9. Ladoga	21. Seuj	35. Vrgada
10. Nowogrod	22. Silba	36. Vrulje
11. Pag	23. Sisak	37. Zadar
12. Pašman	24. Skadar	38. Zagrzeb
	25. Skradin	39. Zaoztrog
	26. Solin	

Aneks 5.

J. 32. Drobne referaty i odczyty dotyczące Słowian na Pomorzu i nad Bałtykiem

1. Głos w dyskusji na Sesji Naukowej Polskiego Towarzystwa Archeologicznego w Szczecinie. 1954

2. Piana, Swina, Dziwna jako szlaki komunikacyjno-osadnicze Słowian Bałtyckich w VII-XIII w., Referat w Poznańskim Towarzystwie Prehistorycznym. b.d.
3. Z historii żeglugi słowiańskiej z uwzględnieniem wybrzeża Koszalina
4. Z najnowszych badań nad dziejami starosłowiańskich portów bałtyckich z IX-XIII w. Wykład w Gdańsku 30.III.1955
5. Związki dziejowe Słowian z Bałtykiem. Wykład w Klubie Marynistów w Poznaniu. 19.III.1961

Aneks 6.

J.33. Polemiki W. Kowalewki z recenzentami jego prac

1. Polemika z W. Filipowiakiem na temat artykułu "Piana, Swina i Dziwna jako szlaki komunikacyjno - osadnicze..." 1954
2. Polemika z recenzją A. Heisego na temat książki "Tajny Uniwersytet Ziemi Zachodnich", wyd. II, 1963
3. Polemika z recenzją T. Manteuffla z książki "Tajny Uniwersytet Ziemi Zachodnich", wyd. I, /1947/

Aneks 7.

J.34. Recenzje

1. Biskup Marian, Gdańska flota kaperska w okresie wojny 13-letniej 1454-1466. 1954
2. Cieślak Edmund, Przywileje Gdańska z okresu wojny 13-letniej na tle przywilejów niektórych miast bałtyckich. 1955

3. Dobkiewiczowa Kornelia, Sztuka wojenna Słowian zamieszkujących terytorium Polski w okresie wczesnofeudalnym. / 2 recenzje / 1955
4. Grabski Andrzej, Polska sztuka wojenna w okresie wczesnofeudalnym. /2 recenzje/ 1956
5. Kiersnowski Ryszard, Budownictwo zachodniopomorskie wieku XII w świetle źródeł. 1954
6. /Konrad ?/ Koźniewski, Polacy na szlakach morskich. /recenzja konspektu pracy/ 1954
7. Marinović Ante, O postanku i povijesnom razvitku Cavtata. 1962
8. Mendrys Tadeusz, Rola Kościoła w walkach Polski o Bałtyk i ziemie nadmorskie w okresie 963-1949. 1957
9. Ślaski Kazimierz, Udział Słowian w życiu gospodarstwach Bałtyku na początku epoki feudalnej. 1954
10. Zöllner E., Rugier oder Russen in der Raffeltettener Zollurkunde. 1952

Aneks 8.

J. 35. Artykuły popularno-naukowe dotyczące m.in. związków Słowian z morzem.

1. Bałtyk - okno Polski na świat. Konspekt pracy. 1958
2. Czem jest morze w dziejach ludzkich? b.d.
3. Pobratymstwo plemienne Polski i Jugosławii. 1964
4. Polska - oknem na świat. 1958
5. Przyszłość dziejowa Słowian. 1954
6. /Rola morza w życiu narodu. 1945/
7. Slavia Maritima. b.d.
8. Słowianie na Bałtyku. b.d.

9. /Sytuacja Polski na morzu po II wojnie światowej. 1945/
10. Szczecińskie Towarzystwo Naukowe na tle swego środowiska. 1958
11. O podstaw polskiej polityki morskiej. b.d.
12. Wypuścić młodzież na wielkie szlaki żeglugowe. 1956
13. Znaczenie książki morskiej. 1945

Aneks 9.

J. 86. Korespondencja wychodząca: A-Z i adresaci nierozpoznani

Arnold Stanisław	1961-1962	1.2
Babicka Halina	1958	1.1
Biblioteka Centralna. Belgrad	1959	1.1
Bienkowski Władysław	b.d.	1.1
Bogdanowicz Piotr	1961	1.1
Czysak Henryk	1949	1.6
Drapella Władysław	1964-1965	1.2
Dom Kultury w Koszalinie	1959	1.1
Dujčev Ivan	1960	1.1
Durković Ljubomir	1958-1964	1.10
Francis Villis	1959	1.1
Gieystor Aleksander	1951	1.2
Herbat Stanisław	1958	1.2
Instytut Zachodni	1959	1.1
Irmacher Johannes	1960-1963	1.5
Jackowski	b.d.	1.1
Jażdżewski Konrad	1965	1.1
Karpowska Natalia, redaktor PWN	1954	1.2

Kasprowicz Bolesław	1948, 1965	1.5
Koczy Leon	1959	1.1
Komisja Wojskowo-Historyczna MON	1956	1.1
Komitet Redakcyjny Monografii		
"Gdynia - Miasto i Port"	1961	1.1
Kosłowski Józef	1959	1.1
"Kultura" - redakcja tygodnika	1964	1.1
Labuda Gerard	1956-1963	1.4
Lehr-Splawiński Tadeusz	1958	1.2
Leksikografski Zavod. Zagreb	1959	1.1
Lesiński Henryk	1959	1.1
Linderski Jerzy	1958	1.1
Ljubinović Mirjana	1958	1.1
Magnuszewski Józef, redaktor		
"Pamiętnika Słowiańskiego"	1958	1.1
Malczewski J., prezes Polskiego Towarzystwa Historycznego w Szupsku	1959, 1964	1.2
Maisel Witold	1959	1.1
Marinović Ante	1957-1964	1.12
Miejska Rada Narodowa w Koszalinie	1958	1.1
Mikulski Zdzisław	1962	1.1
Ministerstwo Żeglugi. Fundusz		
Stypend.	b.d.	1.1
Molę Wojsław	1963	1.1
Muzeum w Darłowie	1952-1953	1.2
Muzeum Pomorza Zachodniego w		
Szczecinie	1955	1.1
"Pamiętnik Słowiański" redakcja	1959	1.2
Państwowe Wydawnictwo Naukowe	1954	1.1

Pollak Roman	b.d.	1.1
PKO - Dyrekcja w Poznaniu	1962	1.1
Polskie Towarzystwo Historyczne	zob. J. 89	
Pomorski Muzej, Dubrownik	1965	1.1
Poppe Andrzej, sekretarz Komitetu		
Nauk Historycznych PAN	1962	1.1
Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej w Poznaniu	1960	1.1
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Poznaniu	1951, 1965	1.2
Proszak Mieczysław /na odwrocie brulion listu do Konrada Jazdzewskiego/	1965	1.1
"Przekrój" redakcja	1954	1.1
Raminger Jerzy	1965	1.2
Rudnicki Mikołaj, dziekan Wydziału Humanistycznego UP	1950	1.1
Sawicki Witold	1959	1.1
Sosaniecki Michał	1962	1.1
Sławski Franciszek	1963	1.1
Smolarek Przemysław	1954	1.2
Stieber Zdzisław	1962-1964	1.6
Suchodolski Bohdan	1959	1.1
Suszek Jerzy, Rektor UP	1955	1.1
Symonowicz Antoni /Leszek/	1959	1.1
Szczecińskie Towarzystwo Naukowe	1957	1.1
Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku. Komisja Morska	1951	1.1
Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki. Sekretariat Generalny	1960	1.1

"Tygodnik Wybrzeże"	1949	1.1
Tymieniecki Kazimierz	1947, 1957	1.2
Vilimbachov V.B.	1963-1966	1.7
Wachowski Marian	1959	1.1
Wicestarosta powiatu glogowskiego w Sławie	1945	1.1
"Wiedza Powszechna"	b.d.	1.1
Wojciechowski Zygmunt	1954	1.3
Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej	1955	1.1
Wydawnictwo Morskie	1964	1.3
Wydawnictwo Poznańskie	1962	1.3
Zachodnia Agencja Prasowa	1958-1959	1.4
Zakład Narodowy Ossolineum-Wydawnictwo	b.d., 1959	1.3
Zakład Słownoznawstwa PAN	1956-1964	1.3
Żurowski Kazimierz	1962	1.2
Aresanci nierozpoznani	1949-1966	1.26

Aneks 10.

1.07. Korespondencja wpływająca: A-Z i nadawcy nierozpoznani

Absolwenci Instytutu Morskiego i Wyższej Szkoły Handlu Morskiego	1948-1958	1.4
Agence Consulaire de Suisse w Gdańsku	1948	1.1
Akademicki Związek Sportowy	1958	1.1
Akademie-Verlag GmbH. Berlin	1963	1.1
Alkiewicz Jan	1958	1.1
Arsanowski /L.2/	1949	1.1

Bagiński Henryk	1958	1.3
Bera Józef	1961	2.1
Biblioteka Centralna. Belgrad	1959	1.1
Biblioteka Kórnicka	1957	1.1
Biblioteka Uniwersytecka KUL	1952	1.2
Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu	1959	1.1
Błachowski Stefan	1946, 1947	1.2
Bogański Zbigniew	1950	1.2
Bogdanowicz Piotr	1959, 1961	1.2
Borysowicz Karol	1948-1966	1.4
Bomowski Jan	1946	1.1
Brawata Władysław /?/	1961	1.1
Brocki Zygmunt	1962-1965	1.7
Brzozowski Aleksander	1959	1.1
Brylewicz Karol	1948-1966	1.3
Buconjić Wanda j.chorw.	1964, 1965	1.2
Budkova Zofia	1963	1.1
Byszewski Zbigniew	1949-1950	1.2
Cybiński Antoni	1947	1.1
Cybińska Marta	1962	1.1
Czubkiewicz K.	1959	1.1
Czyżak Henryk	b.d.	1.1
Danielewicz M.L.	1959	1.1
Dobjić Rastislav j.kac.	1965	1.1
Doroszewski Witold	1957	1.1
Drapella Władysław /zob. również Pol- skie Towarzystwo Nautologiczne/	1949-1966	1.34
Dujčev Ivan j.franc.	1960, 1966	1.2
Durković Ljubomir j.serb.	1958-1966	1.26

Dušan Velimirović	b.d.	1.4
Fajans Wacław	1948	1.1
Fornalczyk Feliks, zob. "Ziemia i Morze"		
Francić Viliam	1957, b.d.	1.6
Franiuk /?/	1949	1.1
Gąsiorowski Antoni	1964	1.1
Gieysztor Aleksander	1956-1965	1.5
Górski Karol	1965	1.1
Górski Konrad	1945	1.3
Grudziński Tadeusz	1963	1.1
Grzegorzewski E.	1946	1.1
Herbst Stanisław, zob. Polskie Tow. Historyczne		
Institut Français de Pologne. Gdańsk	1947	1.1
Instytut Bałtycki	1950	1.1
Instytut Zachodni	1958-1961	1.4
Immecher Johannes j. niem.	1960-1963	1.3
J.86.		
Jadranski Instytut. Rijeka	1957	1.1
Jankowiak Józef, Instytut Balneokli- matyczny	1960, 1964	1.2
Jastak H., ka.	1955	1.1
Jasdzewski Konrad	1965	1.3
Jordan Feliks, zob. "Tygodnik Wybrzeże"		
Jurjewicz Janusz	1950	1.1
Kaczmarek Lech, biskup gdański	1959	1.1
Kalhous Rudolf	1947	1.1
Kalinowski Marian	1962	1.1
Karpowicz Jan	1954-1958	1.3
Kasprowicz Bolesław /na odwrociu listu z 29.V.65 odpowiedź /	1947-1965	1.5

Kawacka Zofia	1963	1.1
Kazimirski Tadeusz	1947	1.1
Kierownictwo Badań nad Początkami Państwa Polskiego	1954	1.3
Kieranowski Ryszard	1956	1.1
Klaskowski Alfons	1958	1.1
Klub Marynistów w Poznaniu	1962	1.1
Kłaczynski	1960, 1965	1.2
Kocorowski Zbigniew	1963	1.2
Koczy Leon, Instytut Historyczny gen. Wł. Sikorskiego w Londynie	1953-1966	1.6
Koller Jerzy	1962	1.1
Komisja Morska Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Sztuki w Gdańsku	1951	1.1
Komisja Wojskowo-Historyczna MON	1956	1.1
Komitet Obchodu Dni Koszalina	1959	1.1
Komitet Słowianoznawstwa PAK	1965, b.d.	1.2
Konopiński Tadeusz	1959	1.2
Kontrowicz B.J.	1958	1.1
Koranyi Karol	1946	1.1
Kossowska Dobrochna	1949	1.1
Kostrzewski Bogdan	1953, 1965	1.2
Kostrzewski Józef	1949-1964	1.9
Koszalińskie Powarzystwo Przyjaciół Nauk /odp. na odwołaniu listu/	1960	1.1
Kościakowski Stanisław	1949-1959	1.3
Kowalenko Ambroży	1963	1.1
Kowalski Kazimierz Józef, biskup chełmiński	1948	1.1

Krandzalov Dimitr	j.czes.	1960	1.1
Kreja Bogusław		1964	1.1
Krański Zbyszek		1964	1.1
Krzyżanowski Julian		1961	1.1
Krzyżanowska		1948	1.1
Kulikowski J.		1953	1.1
Kunert Józef		1947-1949	1.3
Kuźmiński /?/ Jan		1960	1.1
Kwiatkowski Eugeniusz		1949-1962	1.4
Labuda Gerard		1957-1964	1.6
Legation de Suisse en Pologne	j.fr.	1949	1.1
Lehr-Spławski Tadeusz		1955-1962 1 b.d.	1.22
Leksikografacki Zavod FNRJ Zagreb,			
j.chorw.		1957	1.1
Lesen Mirjana	j.niem.	1965	1.1
Lesiński Henryk		1958-1965	1.8
Leśnodorski Bogusław		1947	1.1
Liga Morska		1946-1948	1.4
Lipczewski Jan Wojciech		b.d.	1.1
Łuka Leon Jan		1955	1.1
Łukjanow-Kozłowski Włodzimierz		1947	1.1
J.89.			
Magnuszewski Józef, zob. "Pamiętnik Słowiański"			
Maisel Witold		1959	1.2
Marinović Ante,	j.chorw.	1957-1965	1.15
Markowski Adam, ks.		1945	1.1
Matuszewski Józef		1961	1.1
Męznicki Witold		1949	1.1

Mężyńska - Marx Hanna	1949	1.2
Miejaka Rada Narodowa. Koszalin	1958	1.2
Międzynarodowa Konferencja Pomorzo- znawcza	1960	1.1
Międzynarodowe Targi Gdańskie	1949	1.1
Mikulski Zdzisław PIHM	1962	1.2
"Minerwa Polska"	1947	1.1
Ministerstwo Żeglugi. Fundusz Stypendialny	1948	1.1
Molę Wojsław	1963	1.1
Morawcaik Gy. j.niem.	1955	1.1
Morawska Jadwiga	1964	1.1
"Mówią Wieki" redakcja	1958	1.1
Muzeum Morskie, Szczecin	1949	1.1
Muzeum Pomorza Zachodniego	1955, 1964	1.2
Muzeum Wielkopolskie	1949	1.1
Muzeum w Darłowie	1953	1.1
Nalepa Jerzy.	1959	1.1
Niedźwiedzki Tadeusz	1955, 1963	1.2
Nowak Michał	1946	1.1
Nowak Dłużewski Juliusz	1959-1961, d.d.,	1.5
Obczjaninow M.	1962	1.1
Ogrębska-Jabłońska A.	1961-1965	1.5
Ociepzyński Tadeusz	1937, 1945	1.5
Okulewicz Z.	1959	1.1
Olazewicz Bolesław	1957	1.1
Olazewski Eugeniusz	1963	1.1
Opatrny Jarosław Wit	1947	1.1
"Pamiętnik Słowiański"	1958-1965	1.7

Pęcherski Zygmunt	1952	1.1
Pollak Roman	1948	1.1
"Polska Zachodnia"	1949	1.1
Polskie Towarzystwo Historyczne, Słupsk /na odwróciu bruliony odpo- wiedzi/	1959-1960	1.7
Polskie Towarzystwo Historyczne, Warszawa	1958	1.*
Pomorski Muzej, Dubrownik, j.chorw.	1958, 1965	1.2
Pomorski Muzej, Kotor, j.chorw.	1957, 1964	1.2
"Pomorze Zachodnie"	1958, 1959	1.2
Poppe Andrzej	1961, 1963	1.2
Porębski Eugeniusz	1946	1.2
Poznański Stanisław	1965	1.3
Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk	1954, 1956	1.2
Pracownicy WSHM	b.d.	1.1
Prezydium Dzielnicowej Rady Narodo- wej Poznań - Stare Miasto /na odwró- ciu odpowiedzi/	1960	1.1
Prezydium Gdańskie; Wojewódzkiej Rady Narodowej	1948	1.1
Proszak Mieczysław	1965, 1966	1.2
Prus-Wisniewski Józef	1961, 1964	1.2
Przybylski Jan i Zofia	1948	1.1
Pugaczewicz Maria	1960	1.1
Radomski	b.d.	1.1
Raczkowski Stanisław	1945	1.1
Raminger Jerzy	b.d.	1.1

J.90.

Rode Maksymilian, ks.	1958	1.2
Rozsina	b.d.	1.1
Rusiński Władysław	1956	1.1
Rużyło-Pawłowska J.	1956	1.1
Rybicki Henryk	1966	1.1
Sajdak Jan	1948	1.1
Schwarz Jan	1946	1.1
Schweizer Hilswerk j.niem.	1961	1.1
Silinski Tadeusz	b.d.	1.1
Siwek Wanda	1957-1959	1.2
Skrok Edward	1960	1.3
Sławski Franciszek	1964	1.1
Słowik Stanisław	1960	1.1
Słuchacze Instytutu Morskiego	1949	1.1
Smolarek Przemysław	1954-1965	1.6
Smoleńska Barbara	1949-1950	1.2
Sobski Stefan	1948, 1965	1.2
Sosnowski Kyril	1960, 1962	1.2
Spółdzielnia Wydawnicza "Czytelnik"	1947, 1948	1.2
Sroka Wacław	1950	1.1
Stalski Michał	1950	1.1
Stegawska Zofia	1958, 1959	1.3
Stieber Zdzisław	1962-1966	1.15
Stolzmann Zdzisław	1959	1.1
Studium Pomorskoświatowe w Koszalinie	b.d.	1.1
Studzinski	b.d.	1.1
Suchocki Mieczysław	b.d.	1.1
Swoboda Wincenty	1962, 1963	1.2

Symonowicz Antoni	1959	1.3
Szłomaka E.	1949	1.2
Szymkowicz Olga	1948, 1949	1.7
Śliżiński Jerzy	1964	1.3
Świątkowska Józefa	1947, 1964	1.7
Tasbir Maksymilian	1958	1.4
Tchórzewska Anna	1947	1.1
Tepperowa Hanna	1963	1.1
Tomasik Jan	1946	1.1
Tilgner Władysław	1963	1.1
Towarzystwo Przyjaciół Nauki 1		
Sztuki, Gdańsk	1953	1.1
Towarzystwo Rozwoju Ziemi Zachodnich	1959	1.1
Towarzystwo Wiedzy Powszechnej,		
Koszalin	1958	1.1
"Tygodnik Wybrzeże"	1948-1949	1.4
Tymieniecki Kazimierz	1953	1.1
Uczniowie tajnych kompletów ze		
Starachowic	1945	1.1
Uniwersytet Warszawski. Instytut		
Historyczny	1949	1.1
Urbańczyk /Stanisław /	b.d.	1.1

J.91.

Vaneček Václav j.czes.	1964, b.d.	1.2
Vilimbachov V.B. j. ros.	1963-1966	1.12
Wachowski Marian	1949, 1959	1.2
Wasilkowski J.	1955-1956	1.3
Wesołowski Jerzy	1959-1965	1.9
"Wiatr od Morza"	1946	1.1

Wielopolski Alfred	1958	1.2
Wojewoda Łódzki	1946	1.1
Wojewódzki Dom Kultury w Koszalinie	1959	1.1
Wychowankowie Państwowego Gimnazjum w Święcianach	1959	1.1
Wydawnictwo MON	1955	1.1
Wydawnictwo Morskie	1964	1.3
Wydawnictwo Poznańskie	1959-1963	1.10
Wydawnictwo "Wiedza Powszechna"	1947	1.1
"Z otchłani wieków"	1947	1.1
Zabrocki Ludwik	1946	1.1
Zachodnia Agencja Prasowa	1958-1959	1.3
Zakład Narodowy im. Ossolińskich.		
Wydawnictwo	1961-1964	1.4
Zarembina Jadwiga	1966	1.1
"Ziemia i Morze"	1957	1.4
Ziemiński St. ks.	1961	1.1
Znastvena Knjižara. Zagrzeb. j.chom	1958	1.2
Związek Harcerstwa Polskiego	1961	1.1
Związek Nauczycielstwa Polskiego	1947, 1957	1.3
Związek Walki Młodych. Koło		
Zeglarskie	1947	1.1
Zółkiewski Stefan	b.d.	1.1
"Życie Nauki"	1946, 1947	1.2
Żurowski Kazimierz /na odwr.odpowiedź/	1962	1.1
Nadawcy nierozpoznani	1947-1966	1.8

Hanna Dymnicka-Wołoszyńska
/Warszawa/

MATERIAŁY TADEUSZA MANTEUFFLA

/ III - 192 /

Tadeusz Manteuffel-Szocego urodził się 5 marca 1902 r. w Rzeżycy na Łotwie. Był synem Leona, radcy prawnego kolei Moskiewsko-Windawsko-Rybińskiej i Anieli z Zielińskich. Uczył się w gimnazjum Pawła Chrzanowskiego w Warszawie /1913-1914/ oraz Polskiej Macierzy Szkolnej w Piotrogradzie/1915-1917/. Po powrocie do kraju w r. 1918 kontynuował naukę w gimnazjum im. J.Zamoyaskiego w Warszawie, gdzie uzyskał maturę 24 czerwca 1919 r. Tego roku rozpoczął studia na Uniwersytecie Warszawskim w Sekcji Historycznej Wydziału Filozoficznego. Początkowo uczęszczał na proseminarium mediewistyczne i ćwiczenia paleograficzne prowadzone przez Jana Kozła Kochanowskiego. Studia przerwała w lipcu 1920 r. ochotnicza służba wojskowa w 201 pułku artylerii polowej, podczas pełnienia której w wypadku pod Jabłonką utracił prawą rękę. Dalsze studia odbywał pod kierunkiem Marcellego Handlmana uczestnicząc w seminarium merowińskim. Działalność w katolickim stowarzyszeniu młodzieżowym "Odrodzenie" i był sekretarzem redakcji wydawanego przez nie miesięcznika "Prąd", lecz pod koniec studiów zerwał z tą organizacją. 27 czerwca 1924 r. uzyskał stopień doktora filozofii na podstawie rozprawy "Polityka unifikacyjna Chłotara II", za którą w r. 1925 otrzymał nagrodę im. Augustyna Cichowicza przyznaną mu przez Towarzystwo Naukowe Warszawskie.

W l. 1924-1926 Tadeusz Manteuffel przebywał jako stypendysta na studiach we Francji, Włoszech i Anglii, pracując nad pogłębianiem wiedzy z dziedziny historii powszechnej, archeologii, religioznawstwa i archiwistyki. W Paryżu studiował w École Pratique des Hautes Études, gdzie m.in. uczęszczał na seminarium Louis Halphena.

Od jesieni 1926 r. podjął na Uniwersytecie Warszawskim na zasadzie zlecenia proseminarium z historii Francji średniowiecznej, które prowadził do r. 1939. Dzięki stypendium Funduszu Kultury Narodowej odbył roczne studia /1929/1930/ w Paryżu i Heidelbergu, a następnie habilitował się 25 listopada 1930 r. w zakresie historii średniowiecznej zachodnioeuropejskiej ze szczególnym uwzględnieniem historii Francji na podstawie rozprawy "Teoria ustroju feudalnego według Consuetudines Feudorum XII-XIII w." oraz wykładu "Geneza feudalizmu". Rozszerzył wówczas zakres swoich zajęć na Uniwersytecie Warszawskim podejmując wykład zlecony z dziejów Francji i z początków feudalizmu. Do końca okresu międzywojennego Manteuffel był docentem prywatnym, gdyż mimo starań Handelsmana nie udało się stworzyć dla niego na uniwersytecie nowej katedry historii Francji.

Tadeusz Manteuffel już jako student rozpoczął pracę sarkofkową w państwowej służbie archiwalnej, z którą utrzymywał związki do końca życia. Z dnia 15 października 1921 r. został zatrudniony jako asystent w Archiwum Oświecenia Publicznego, gdzie porządkował i inwentaryzował zespoły akt zawierających źródła do historii oświaty i szkolnictwa polskiego w XIX i początkach XX wieku. W l. 1927-1929 jako ekspert z ramienia Wydziału Archiwów Państwowych przeprowadzał reorganizację

archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Opracował i wprowadził w życie obszerny wykaz akt registratury MSZ dla centrali i placówek tej instytucji. Po śmierci Wincentego Łopacińskiego /zm. 22 kwietnia 1939 r./ Manteuffel objął 1 czerwca 1939 r. obowiązki dyrektora Archiwum Oświecenia Publicznego, które pełnił do jego zniszczenia w końcu września tego roku.

Już w latach międzywojennych Tadeusz Manteuffel wykazał swoje uzdolnienia w dziedzinie organizacji nauki w kraju i na forum międzynarodowym. W r. 1926 objął sekretariat reaktywowanej sekcji archiwalnej Towarzystwa Miłośników Historii w Warszawie, od 1928 r. był współpracownikiem redakcji "Przeglądu Historycznego", a w r. 1936 został wybrany na członka Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego /PTH/. Od r. 1926 prowadził sekretariat Delegatury PTH do stosunków Międzynarodowych, sprawowanej przez Marcelę Handelsman i wraz z nią uczestniczył w posiedzeniach Międzynarodowego Komitetu Nauk Historycznych w Londynie /1930 r./, Budapeszcie /1931/ i w Hadze /1932/. Był sekretarzem generalnym VII Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych w Warszawie w r. 1933. W r. 1927 współdziałał z M. Handelmanem w zorganizowaniu w Warszawie konferencji, na której powołano Federację Towarzystw Historycznych Wschodniej Europy i Słowiańszczyzny. Manteuffel został sekretarzem jej organu "Bulletin d'Information des sciences Historiques en Europe Orientale" i sprawował tę funkcję w l. 1927-1938. Wyrazem uznania dla jego osiągnięć naukowych było powołanie go do Komisji Historycznej Towarzystwa Naukowego Warszawskiego /TNW/ w r. 1925 i do Komisji Historycznej Polskiej Akademii Umiejętności /PAU/ w r. 1930

oraz wybór na członka - korespondenta ZNP w r. 1936.

W czasie okupacji Manteuffel przystąpił do pracy w Archiwum Akt Nowych, którą podjął w początku listopada 1939r. Porządkował wówczas akta centralnych urzędów i ministerstw zabezpieczone w tymże Archiwum, co pozwoliło mu pogłębić znajomość źródeł do historii najnowszej i archiwoznawstwa tej doby. W l. 1940-1943 pod pseudonimem Sey prowadził sekretariat dwutygodnika Związku Walki Zbrojnej, potem Armii Krajowej /AK/ "Wiadomości Polskie", które redagował z Witoldem Gierżyńskim i Bolesławem Srockim. Współpracował też z innymi agendami Oddziału VI Biura Informacji i Propagandy Komendy Głównej AK. Uczestniczył również w tajnym nauczaniu jako organizator i kierownik sekcji historycznej tajnego Uniwersytetu Warszawskiego /l. 1940-1944/. W jej ramach prowadził wykłady z historii powszechnej średniowiecznej oraz proseminarium i seminarium z dziejów Polski i obcych. Zagrożony przez faszystującą terrorystyczną grupę podziemia w lecie 1944 r. ukrywał się w Stacji Doświadczalnej Warszawskiego Towarzystwa Ogrodniczego w Morach pod Warszawą.

Po wyzwoleniu Tadeusz Manteuffel wziął czynny udział w odbudowie i rozbudowie nauki w Polsce. Odbudowę Instytutu Historycznego UW podjął od 1 lutego 1945 r. zapewniając mu podstawy lokalowe, kadrowe i biblioteczne. Sprawował funkcję jego kierownika w l. 1945-1955. 1 września 1945 r. objął świeżo otwartą katedrę historii powszechnej średniowiecznej jako profesor nadzwyczajny kontraktowy, 8 grudnia tr. otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego etatowego, a 10 lutego 1951 r. - na profesora zwyczajnego. W o-

parciu o doświadczenia zdobyte w tajnym nauczaniu wprowadził zreformowany program studiów. W l. 1948-1950 był dziekanem Wydziału Humanistycznego, a w l. 1951-1953 - prorektorem Uniwersytetu Warszawskiego. Ponadto brał udział w ruchu zawodowym. W r. 1945 uczestniczył w reaktywowaniu Sekcji Szkolnictwa Wyższego w Związku Nauczycielstwa Polskiego /ZNP/ i w l. 1946-1950 był przedstawicielem tej sekcji w Zarządzie Głównym ZNP. Włączył się też do prac Instytutu Pedagogicznego ZNP, prowadzącego dokształcanie nauczycieli nie posiadających pełnych kwalifikacji.

Inny nurt w pracy Tadeusza Manteuffla wynikał z jego starania o zapewnienie nauce historycznej trwalszych i szerszych podstaw, przekraczających ramy szkoły wyższej. Przyczynił się w r. 1945 do reaktywowania działalności Towarzystwa Miłośników Historii w Warszawie, które kilkakrotnie powierzało mu funkcję wiceprezesa /r. 1945, 1948 i 1950/. Przy jego współudziale nastąpiło też wznowienie działalności Polskiego Towarzystwa Historycznego. W l. 1950-1953 kierował nim jako prezes Zarządu Głównego; potem pozostawał w tym Zarządzie jako członek Prezydium. W l. 1948-1953 pełnił funkcję delegata PTH do stosunków międzynarodowych. W r. 1945 objął stanowisko kuratora Kasy im. Józefa Mianowskiego z prawem rozporządzania jej majątkiem ruchomym i nieruchomym oraz był członkiem Komitetu Kasy, aż do jej likwidacji w r. 1951. W r. 1946 został członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, gdzie począł kierować Komisją historyczną, w r. 1947 - członkiem Instytutu Zachodniego, a w r. 1949 - członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności. Działalność na szerszym forum przy przebudowie podstaw organizacyj-

nych nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce. Powołany na członka Komisji do Spraw Odbudowy Nauki Polskiej w r. 1947, objął równocześnie przewodnictwo Sekcji Humanistycznej Rady Szkół Wyższych /1947 - 1948/, a potem Rady Głównej do Spraw Nauki i Szkolnictwa Wyższego /1949 - 1953/. 28 marca 1953 r. wszedł w skład Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki.

W 1951 r. został powołany przez Kongres Nauki Polskiej na członka Komisji Organizacyjnej Polskiej Akademii Nauk / PAN/. 9 kwietnia 1952 r. został członkiem korespondentem PAN i członkiem Prezydium PAN, w składzie którego pozostawał do r. 1968. W r. 1958 otrzymał godność członka rzeczywistego PAN. Z ramienia Prezydium został powołany na przewodniczącego Komisji Programowej, a potem Komisji Organizacyjnej Instytutu Historii. Mianowany 1 stycznia 1953 r. dyrektorem Instytutu, po - zostawał na tym stanowisku do końca życia, nadając kierunek jego działalności naukowo-organizacyjnej i naukowo-badawczej. Dzięki jego staraniom powstała wielotomowa "Historia Polski" /t. I-IV, 1958-1969/, której był naczelnym redaktorem i nastąpił dalszy rozwój badań, których rezultatem były liczne publikacje źródłowe, źródłoznawcze, z nauk pomocniczych historii, opracowania monograficzne i czasopisma.

Z powodu złego stanu zdrowia w r. 1955 zrezygnował z kierownictwa Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego. Nadal pełnił tam jednak obowiązki dydaktyczne, do 30 września 1968 r., gdy zmuszony był do pozostania tylko na etacie Instytutu Historii PAN. Na Uniwersytecie prowadził jednak wciąż swoje seminaria. W ramach prac w PAN w l. 1961 - 1967 był przewodniczącym Komisji Egzaminacyjnej dla dyplomo-

wanych pracowników dokumentacji naukowej.

Podtrzymywał również współpracę z państwową służbą archiwalną pełniąc funkcję przewodniczącego Rady Archiwalnej przy Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych od r. 1953 aż do zgonu. Od 1961 r. był także przewodniczącym Rady Naukowej Archiwum PAN.

Tadeusz Manteuffel prowadził badania naukowe w kilku kierunkach, skupiając się na następujących zagadnieniach:

1/ historia powszechna średniowiecza ze szczególnym uwzględnieniem historii Francji, 2/ feudalizm /dzieje ustroju polityczno-prawnego/, 3/ historia ruchów religijnych średniowiecza, 4/ archiwistyka, 5/ historia i organizacja szkolnictwa wyższego.

Najwcześniejsze prace T. Manteuffla dotyczyły dziejów merowińskich, podstaw politycznych państwa Franków i ich ekspansji za Alpy. Następnie głównym przedmiotem jego badań stało się zagadnienie genezy i teorii ustroju feudalnego, które było tematem pracy habilitacyjnej. Zajmował się też typami i odmianami tego ustroju, wypowiadając się również w sprawie stosunków polskich, głównie w artykule "Problem feudalizmu polskiego" /1948 r./. Ogłosił szereg studiów na temat początków państwa i społeczeństwa polskiego, zwłaszcza w l. 1960-1963.

T. Manteuffel dostrzegał potrzebę opracowania syntezy średniowiecza europejskiego. Zadanie to zrealizował częściowo publikując w r. 1937 "Dzieje wczesnego średniowiecza" w Wielkiej Historii Powszechnej t. IV. Po wojnie wydał "Średniowiecze powszechne do schyłku IV w. Próba syntezy" /1958 r./. Kolejna rozszerzona wersja tego opracowania ukazała się w serii uniwersyteckich podręczników historii powszechnej pt. "Średnio-

wiecz" w r. 1966 /następne wydanie w r. 1968, 1974, 1990 /.

Dalsze prace T. Manteuffla dotyczyły historii organizacji kościelnej, ruchów religijno-społecznych i ich ideologii w średniowieczu. Do ważniejszych należą: "Papieżstwo i cysterne ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w Polsce na przełomie XII i XIII w." /1955 r./, "Zakony kościoła katolickiego do połowy IV w." /1958 r./ oraz "Narodziny herezji. Wyznawcy dobrowolnego ubóstwa w średniowieczu" /1965 r. /, przekłady: niem. /1965 r./, franc. /1970 r./, włoski /1975 r./.

T. Manteuffel przyczynił się do rozwoju podstaw teoretycznych wiedzy archiwalnej. W l. 1926/27 opracował schemat wzorcowego inwentarza i sformułował zasadę dziedziczenia akt. Był autorem wielu prac z dziedziny archiwistyki, archiwosnawstwa, organizacji władz i urzędów oraz struktur kancelaryjnych i registratur. Opublikował m.in.: "Centralne władze oświatowe na terenie b. Królestwa Kongresowego /1807 -1915/" /1928 r./ oraz "Początki współczesnej państwowej biurowości polskiej jako materiały do organizacji registratur w urzędach państwowych 1917-1920" /1929 r./. Ponadto na uwagę zasługują prace: "Wykaz akt. Wskazówki praktyczne" /1935 r. / oraz "Wykaz akt w kancelarii urzędu" /1951 r./. Zamieścił też w "Archaionie" artykuły informacyjne o organizacji archiwów francuskich i amerykańskich.

T. Manteuffel był również autorem opracowania: "Uniwersytet Warszawski w latach 1915/6 - 1934/5. Kronika" /1936 r./. wobec zniszczenia większości akt praca ta stała się cenną dokumentacją biograficzną i organizacyjną uczelni. Uzupełniła ją późniejsza publikacja: "Uniwersytet Warszawski w latach wojny i okupacji. Kronika 1939/40-1944/45" /1948 r./.

Jako jeden z głównych projektodawców reformy studiów historycznych T. Manteuffel przedstawiał niejednokrotnie w druku swe propozycje w tym zakresie. Ogłosił m.in. artykuły: "O reformę studiów historycznych" /1939 r./ oraz "Myśli o reformie uniwersyteckiego studium historii" /1946 r./.

Za działalność naukową i organizacyjną Manteuffel uzyskał liczne odznaczenia: Złoty Krzyż Zasługi /1933 r./, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski /1950 r./, Order Sztandaru Pracy II klasy /1951 r./, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski /1954 r./ oraz Order Sztandaru Pracy I kl. /1964 r./.

Tadeusz Manteuffel zmarł w Konstancinie k. Warszawy dnia 22 września 1970 r. Został pochowany w Alei Zasłużonych na Starych Powąskach.

Materiały Tadeusza Manteuffla wpłynęły do Archiwum PAN w kilku partiach. W r. 1960 twórca spuścizny sam przekazał do Archiwum "Materiały do instrukcji kancelaryjnej MSZ". Po jego zgonie główna część spuścizny została zakupiona od jego żony Marii Manteufflowej w r. 1971. Dodatkowe materiały przekazali prof. dr Aleksander Gieysztor /1971 r./ i prof. dr Stanisław Trawkowski /1977 r./. Łączny rozmiar spuścizny wynosi ok. 2,30 mb.

Materiały Tadeusza Manteuffla zostały uporządkowane i zinwentaryzowane przez mgr Hannę Dymnicką-Wołoszyńską. Prace te zakończono w r. 1988. W ich wyniku spuściznę podzielono na 5 zasadniczych grup, zgodnie z metodami przyjętymi w Archiwum PAN.

Grupa I, zawierająca materiały twórczości naukowej, jest stosunkowo niewielka i liczy 32 jednostki. Składa się z 3

podgrup, które obejmują: A. Prace i artykuły, B. Wykłady C. Materiały warsztatowe.

W podgrupie "A" wyodrębniono jako część "a" opracowania dotyczące średniowiecza z lat 1936-1969, którym nadano układ chronologiczny. Większość z nich była publikowana w całości lub fragmentach, w niektórych przypadkach już po śmierci autora. W maszynpisie pozostał m.in. opracowany ok. 1936 r. podręcznik historii powszechnej średniowiecznej dla szkół wyższych /j. 2-6/, najobszerniejszy z kilku zachowanych w spuścizmie. Była to pierwsza przedwojenna próba T. Manteuffla syntetycznego ujęcia dziejów średniowiecza.

Większość drobnych artykułów zawartych w części "b" została połączona tematycznie w jednostki zbiorcze, zaopatrzone w aneksy. Są tu m.in. artykuły ukazujące poglądy autora na kierunki reform niezbędnych w dziedzinie szkolnictwa wyższego i nauki w okresie powojennym.

Tematem niewielu zachowanych wykładów /podgrupa B/ są nauki pomocnicze historii i średniowieczne Czechy.

Nieliczne materiały warsztatowe /podgrupa C/ obejmują głównie wypisy i fotokopie ze źródeł drukowanych i z literatury dotyczącej zagażenia heresji w średniowieczu.

Największą częścią spuścizny jest II grupa, zawierająca 78 jednostek. Są to materiały fragmentaryczne, dokumentują jednak, choć nie w pełni, główne kierunki rozległej działalności T. Manteuffla w zakresie organizacji nauki, szkolnictwa wyższego, dydaktyki, opiniowania wniosków o nadanie stopni naukowych, wydawnictw, archiwistyki i bibliotekarstwa oraz spraw społeczno-politycznych. Zgodnie z tymi kierunkami materiały grupy II zostały podzielone na 7 podgrup. Wewnątrz nich jednostkom nadano układ rzeczowo-chronologiczny.

Podgrupa A. obejmuje dokumentację działalności organizacyjno-naukowej T. Manteuffla w l. 1925-1960. Dotyczy ona jego współpracy z Polskim Towarzystwem Historycznym, Towarzystwem Miłośników Historii w Warszawie i Redakcją Kwartalnika Historycznego w okresie międzywojennym oraz współudział w reaktywowaniu ich działalności po wojnie. Na uwagę zasługują zwłaszcza akta Delegata PTH do stosunków międzynarodowych z lat 1948-1953. Ukazują one m.in. współpracę z Międzynarodowym Komitetem Nauk Historycznych, udział uczonych polskich w zjazdach historycznych krajowych i międzynarodowych oraz w opracowaniu Międzynarodowej Bibliografii Nauk Historycznych. Znalazła tu również odbicie działalność twórcy spuścizny, głównie powojenna, w towarzystwach naukowych: Polskiej Akademii Umiejętności, Towarzystwie Naukowym Warszawskim, Kasie im. J. Mianowskiego oraz Komisji do Spraw Odbudowy Nauki Polskiej.

Dalsze materiały związane są z udziałem T. Manteuffla w I Kongresie Nauki Polskiej w r. 1951 oraz w pracach powołanej przez Kongres Komisji Organizacyjnej Polskiej Akademii Nauk, a później we władzach PAN. Są tu materiały organizacyjne z uwagami twórcy spuścizny, jego wypowiedzi i opinie. Stosunkowo skąpo udokumentowane są jego prace organizacyjne i kierownicze w Instytucie Historii PAN oraz działalność w innych placówkach PAN. Jednostka 59, dotycząca pracy T. Manteuffla jako rzeczoznawcy w Sekcji Nauk Społecznych Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki m.in. zawiera kilka jego opinii w sprawie nadania tytułów naukowych. /aneks 5/.

Jako podgrupę B. wydzielono liczne, choć także niepełne materiały działalności organizacyjnej twórcy spuścizny w

zakresie szkolnictwa wyższego. Na uwagę zasługują fragmentaryczne akta przedwojennych organizacji zawodowych pracowników nauki: Związku Stowarzyszeń Asystentów Szkół Wyższych/1.1922-1931/ i powołanego w r.1935 Związku Docentów Państwowych Szkół Akademickich Rzeczypospolitej Polskiej. Związek ten starał się o uregulowanie sytuacji prawnej docentów i poprawy ich warunków materialnych. M.in. zachowała się tu odpowiedź T.Manteuffla na ankietę, w której wyraził on pogląd na kwestie sformułowania postulatów Związku.

Materiały powojenne, z 1.1946-1969, ukazują jego uczestnictwo w pracach instytucji decydujących o warunkach i formach rozwoju szkolnictwa wyższego. Były to Związek Nauczycielstwa Polskiego, Rada Szkół Wyższych przy Prezydium Rady Ministrów, Ministerstwo Oświaty i działająca przy nim Sekcja Humanistyczna Rady Głównej do Spraw Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Szkół Wyższych i Nauki. Zebrane tu dokumenty dotyczą spraw organizacyjnych, programowych, budżetowych i personalnych.

Podgrupa ta obejmuje również stosunkowo nieliczne materiały związane ze sprawowaniem przez twórcę spuścizny funkcji kierownika Instytutu Historycznego, dziekana Wydziału Humanistycznego i prorektora Uniwersytetu Warszawskiego. Są też ślady jego współpracy z organizacjami studenckimi.

W podgrupie C. ujęto materiały działalności dydaktycznej T.Manteuffla na Uniwersytecie Warszawskim. Interesująca jest zwłaszcza książka kontroli proseminarium z historii powszechnej z lat 1938-1939. Różnorodna, lecz niekiedy ułamkowa dokumentacja z lat 1945-1969 ukazuje metody prowadzenia zajęć - proseminariów, seminariów magisterskich i doktoranckich

oraz egzaminów z historii powszechnej średniowiecznej. Są tu m.in. listy obecności na seminariach, sprawozdania studentów z obcojęzycznych lektur, prace pisemne egzaminacyjne oraz listy z wynikami egzaminów.

Podgrupę D. tworzą recenzje prac doktorskich pióra twórcy spuścizny oraz jego opinie w sprawie nadania tytułów docenta i profesora. Dołączono tu życiorysy i spisy publikacji niektórych kandydatów. Dokumentacja ta została ujęta w kilku jednostronach zbiorczych, a wewnątrz nich ułożona w porządku alfabetycznym według nazwisk osób, do których się odnosi. /aneks 6 /.

W podgrupie E. znajdują się obfite materiały prac wydawniczych i redakcyjnych T.Manteuffla z lat 1928-1970. Są tu m.in. umowy wydawnicze z T.Manteufflem oraz korespondencja z licznymi wydawnictwami i redakcjami. Dołączono tu protokoły posiedzeń kolegów i komitetów redakcyjnych, w skład których wchodził twórca spuścizny. Materiałom tym nadano układ alfabetyczny według nazw wydawnictw i redakcji, ujęto w jednostki zbiorcze i uzupełniono aneksami. Ponadto podgrupa zawiera korespondencję dotyczącą opracowania i wydania przez T.Manteuffla "Kroniki Uniwersytetu Warszawskiego" w r.1936 oraz jego działalności w Komisji Oceny Książek Szkolnych i Pomocy Naukowych dla Szkół Zawodowych w l. 1936 - 1939.

Materiały powojenne wążą się z uczestnictwem twórcy spuścizny w działalności Komisji Doradczej do Spraw Wydawniczych przy Ministerstwie Oświaty w l.1948-1949 oraz kierownictwem naukowym prac przygotowawczych do wydania "Podręcznej Encyklopedii Historii Polski". Miała ona być infor-

matorem obejmującym zagadnienia dotyczące dziejów Polski od ich początków do 1939 r. Publikacja ta, wstrzymana przez cenzurę w r. 1947, nie ukazała się w druku. W spuściznie T. Manteuffla zachowały się nieliczne materiały redakcyjne oraz obszerna kartoteka opracowanych haseł /ok. 2800 kart/, ułożonych w porządku alfabetycznym /j. 94-104/.

W podgrupie P. zebrano ułamkowe materiały działalności twórcy spuścizny w zakresie archiwistyki i bibliotekarstwa. Dotyczą one jego przedwojennych prac nad wykazami akt Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Uniwersytetu Warszawskiego. Późniejsze wiążą się z jego funkcją przewodniczącego organów doradczych Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, głównie Rady Archiwalnej, w l. 1950-1970. Zachowane protokoły posiedzeń Komisji Repartycyjnej dokumentują jego udział w l. 1947-1948 w akcji podziału księgozbiorów niemieckich i darów z zagranicy między biblioteki i wyższe uczelnie.

Podgrupę G. stanowią skąpo zachowane materiały działalności społecznej T. Manteuffla, m.in. jako przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej podczas wyborów do sejmiku w l. 1935 i 1938 oraz jego współpracy z organizacjami społecznymi po II wojnie, n.p. ze Stronnictwem Demokratycznym i Komitetem Obronców Pokoju.

Grupa III zawiera bogate materiały biograficzne, które pozwalają na odtworzenie przebiegu życia oraz pracy zawodowej i naukowej twórcy spuścizny. Są tu m.in. autobiografie i bibliografie własnych prac, dyplom: doktorski i członkostwa towarzystw i instytucji naukowych oraz legitymacje odznacznień. Szczególnie cenne są dokumenty dotyczące stosunku służbowego T. Manteuffla z poszczególnymi instytucjami, gło-

wnie z Archiwum Oświecenia Publicznego, Archiwum Akt Nowych, Uniwersytetem Warszawskim i Polską Akademią Nauk. Zostały one skompletowane przez niego w kilku tekstach i układ ten został zachowany podczas porządkowania. Na uwagę zasługują również wspomnienia z lat 1902-1950 oraz dotyczące udziału w tajnym nauczaniu w okresie okupacji. Wśród materiałów jubileuszu 60-lecia urodzin znajduje się przemówienie jubilata o charakterze autobiograficznym.

W skład grupy IV weszła obszerna korespondencja. Została ona podzielona na wychodzącą, w której znajduje się tylko kilka odpisów listów twórcy spuścizny oraz obfitą wpływającą, nadsyłaną przez uczonych krajowych i zagranicznych. W ramach tych działów listy zostały ułożone alfabetycznie według nazwisk i nazw odbiorców i nadawców i ujęte w 11 jednostkach, /j. 123-134/ - aneks 10.

Z okresu międzywojennego znajdują się tu tylko nieliczne listy. Zachował się głównie duży zbiór listów Marcellego Handelsmana z lat 1925-1943 /163 listy/. Większość korespondencji pochodzi z l. 1945-1970. Dotyczy ona przeważnie spraw naukowych i w mniejszym stopniu prywatnych. Zawiera wiele ciekawych informacji o odbudowie i organizacji życia naukowego w kraju po wojnie, o warszawskim środowisku historycznym oraz o roli, jaką odgrywał w nim T. Manteuffel. Interesujące są też listy z zagranicy od stypendystów, często z relacjami o warunkach ich pracy naukowej oraz opisami zwiedzanychabytków. Wśród nadawców jest wielu znanych historyków, m.in. Jan Dąbrowski, Aleksander Gieysztor, Stanisław Kętrzyński, Władysław Konopczyński, Władysław Pobóg-Malinowski, Marian Henryk Serejski. Niewiele jest listów uczonych innej specja-

ności, jak np. Alicja Dorabialska, profesor na Wydziale Chemii Uniwersytetu Łódzkiego.

Do grupy V zaliczono materiały osób trzecich, przeważnie z warszawskiego środowiska naukowego, o różnorodnym charakterze. Są tu dokumenty z r.1924 związane z zastępstwem Marceliego Handelsmana w sprawach honorowych, opracowania autorskie i autorstwa nieustalonego /te ostatnie o tematyce średniowiecznej/ a ponadto opracowania, recenzje i drobne dokumenty dotyczące niektórych historyków i ich prac. Materiałom tym nadano układ rzeczowo-chronologiczny.

Ze spuścizny wyłączono materiały przeważnie powielane, dotyczące działalności Polskiej Akademii Nauk i Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla pracowników nauki, pozbawione uwag twórcy spuścizny. Ponadto egzemplarze Dziennika Ustaw R. P., Monitora Polskiego, Dziennika Urzędowego Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla pracowników nauki, a także druki urzędowe Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i szkół wyższych, z l.1951-1960.

Akta osobowe prof. Tadeusza Manteuffla posiada również Archiwum Uniwersytetu Warszawskiego /sygn. K.1163/; jest tam także fragment materiałów dotyczących jego działalności w Polskim Towarzystwie Historycznym.

Spuścizna Tadeusza Manteuffla w Archiwum PAN otrzymała sygnaturę III-192. Inwentarz obejmuje 143 jednostki i 10 arkuszy.

ZRÓDŁA I BIBLIOGRAFIA

1. Materiały Tadeusza Manteuffla w Archiwum PAN, III - 192, j. 111-122
2. Minerva Polska, Archiwum PAN I-8, nr 1148

3. Gieysztor Aleksander: Manteuffel Tadeusz, w: Polski Słownik Biograficzny, t.IIX z.4 Wrocław 1974 s. 499 - 501 /także bibliografia prac dotyczących Tadeusza Manteuffla/
4. Kolankowski Zygmunt: Manteuffel-Szocego Tadeusz, w: Słownik Biograficzny Archiwistów Polskich, t.I 1918 - 1984, Warszawa-Łódź 1988 s. 136-137
5. Śródka Andrzej, Szczawiński Paweł: Manteuffel Tadeusz, w: Biogramy uczonych polskich, Warszawa 1984 cz. I z. 2 s. 440-444
6. Trawkowski Stanisław: Posłowie w: Tadeusz Manteuffel: Historyk wobec historii, Warszawa 1976 s. 393-428 /informacje o działalności naukowej T.Manteuffla
7. Tenże: Tadeusz Manteuffel 1902-1970, w: Historycy warszawscy ostatnich dwóch stuleci, Warszawa 1986 s. 415 - 442

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

Pozycja inwentarza

I. Materiały twórczości naukowej	1-32
A. Prace i artykuły	1-27
a/ średniowiecza	1-21
b/ piśmiennictwo historyczne, organizacja nauki i szkolnictwa wyższego, sylwetki historyków, ziemie zachodnie i tysiąclecie państwa Polskiego	22-27
B. Wykłady	28-29
C. Materiały warsztatowe	30-32

II. Materiały działalności organi-		
zacyjno-naukowej, dydaktycznej,		
wydawniczej, archiwalnej i bi-		
bliotecznej oraz społeczno-poli-		
tycznej		33-110
A. Organizacja nauki		33- 63
B. Organizacja szkolnictwa		
wyższego		64- 76
C. Materiały działalności		
dydaktycznej		77- 84
D. Recenzje i opinie dotyczące		
nadawania stopni naukowych		85- 86
E. Działalność wydawnicza i		
redakcyjna		87-104
F. Działalność archiwalna i		
biblioteczna		105-108
G. Działalność społeczna		109-110
III. Materiały biograficzne		111-122
IV. Korespondencja		123-135
A. Wychodząca		123
B. Wpływająca		124-135
V. Materiały osób trzecich		136-143
Aneksy		1-10
I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ		
A. Prace i artykuły		
a/ Średniowiecze		
1. Wieki średnie / Średniowiecze/		

Artykuł do Encyklopedii "Świat i życie" /niedrukowany/	
oraz list od redakcji	
1936, 2 egz., masz., /brulion i czystopis/, l., k. 15	
2. Średniowiecze powszechne	
Wstęp i wskazówki bibliograficzne	
ok. 1938, masz., l., k. 18	
3. Historia powszechna - średniowiecze do w. XIII, cz. I - II	
Podręcznik dla szkół wyższych	
1938, masz., częściowo uszkodzony, l., k. 1-179	
4. J.w., cz. III	
1938, masz., l., k. 180-334	
5. J.w., cz. IV	
1938, masz., częściowo uszkodzony, l., k. 335 - 516	
6. J.w.	
Skorowidz alfabetyczny do podręcznika historii powsze-	
chnej średniowieczna	
1938, masz., l., k. 100, /zob. j. 92/	
7. Średniowiecze	
Podręcznik dla szkół wyższych, / do w. I/	
Przed 1939, masz., l., k. 148	
8. Kultura średniowiecza zachodnio europejskiego	
Plan i opracowanie niepełne	
1942-1944, 2 rgz., masz., /2-gi fragmentaryczny / ,l.,	
k. 78	
Druk. fragm.: "Wiedza i życie" 1947, s. 499-510, 1067-	
1073, Kultura Europy Średniowiecznej, 5-16, 26-42, 63-	
66, 92-108, 175-201	
9. Miasta w dawnej Polsce	
Praca popularno-naukowa i pismo Księgarni Stefan Ka-	

- miński w Krakowie w sprawie wydania
1942-1944, 1947, masz., l., k. 43
Druk. większości: Kultura Europy średniowiecznej, 1974
s. 156-175
10. Polska w okresie prawa książęcego / 963 - 1194 /
Praca
Ok. 1943, masz., sz. i l., k. 116
Druk.: T.M. Historyk wobec historii, 1976 s. 122 - 263,
z pominięciem bibliografii
11. Wczesne średniowiecze / w. IV - I /
Opracowanie niepełne
Po 1945, masz., l., k. 90
12. Rozkwit średniowiecza. Przemiany gospodarcze i kulturalne
II i III w.
Artykuł
Po 1945, masz., l., k. 19
13. Pomorze zachodnie a Polska piastowska
Praca popularno-naukowa, pismo Państw. Zakładów Wydawnictw Szkolnych w sprawie wydania, recenzje i reprodukcje map Pomorza
1946, 2 egz., masz., l., k. 66
14. J.w.
Wersja odmienna, rysunki map na kalce technicznej
Ok. 1946, masz., l., k. 22 / w tym 3 mapy/
15. Historia wieków średnich
Konspekt podręcznika dla szkół średnich, umowa z Instytutem Wydawniczym "Nasza Księgarnia"
1948-1950, masz., l., k. 26
16. J.w.

- Cz.I. - Historia powszechna
Podręcznik dla szkół średnich / nie wydany /
1949, masz., l., k. 194
Druk. fragm. : T.M. Kultura Europy Średniowiecznej,
1974
17. J.w.
Cz.II - Historia Polski
Podręcznik dla szkół średnich / nie wydany /
1949, masz., l., k. 195-305
Druk. fragm.: T.M. Kultura Europy Średniowiecznej,
1974
18. Średniowiecze powszechne
Rozdziały: Cesarstwo rzymskie u schyłku IV w.
Przeobrażenie Europy Zachodniej w okresie krucjat
Przed 1958, masz. powiel. i masz., sz. i l., k. 49
Druk.: Średniowiecze powszechne, 1958, s. 15-40 i
s. 271-291 /z niewielkimi zmianami/
19. Kościół a państwo w średniowieczu
Opracowanie i część wyboru źródeł
1959/1960, rkp., masz., l., k. 44
Druk.: T.M. Historyk wobec historii, s. 46-69
20. Dzieje polityczne Polski wczesnopiastowskiej
Artykuł, brulion
1966, masz., l., k. 15
Druk.: T.M. Polska pierwszych Piastów, 1968, s. 16-41
21. Drobne artykuły, referaty i odczyty dotyczące zagadnień
kultury, polityki i metodologii badań średniowiecza
1962-1969, rkp. i masz., l., k. 60, zob. aneks 1

- b/ Piśmiennictwo historyczne, organizacja nauki i szkolnictwa wyższego, sylwetki historyków, ziemie zachodnie i tysiąclecie Polski
22. Drobne artykuły i wypowiedzi na temat piśmiennictwa historycznego w Polsce
1942-1962, rkp. i masz., l., k. 24, zob. aneks 2
23. Artykuły dotyczące historiografii obcej:
1/ Burzyciele porządku i cywilizacji
/Teorie niemieckiej nauki historycznej XVIII-XX w. o wpływie Germanów na kształtowanie się kultury europejskiej/
2/ Nauka radziecka o pochodzeniu Słowian
1947, 1948, masz., l., k. 23
24. Drobne artykuły dotyczące organizacji nauki i szkolnictwa wyższego
1947-1966 i b.d., rkp., masz., l., k. 104, zob. aneks 3
25. Marcell Handelman /1882 - 1945/
Życiorys druk. w Polskim Słowniku Biograficznym
1960-1961, t. IX
Rola Marcellego Handelsmana w życiu naukowym Warszawy.
Artykuł druk. w "Przeglądzie Historycznym" 1959 t. 50
Ponadto nieliczne materiały warsztatowe dotyczące M. Handelsmana, w tym wspomnienia Mieczysława Michałowa i Stanisława Zielińskiego o pobycie w l. 1944-1945
Ok. 1909, 1934-1969, rkp., masz., druk., l., k. 53
26. Biografie naukowe historyków zagranicznych: Fernanda Paula Braudela /Francja/ i Halvdana Kohta /Norwegia/
2 opracowania, drugie również w wersji francuskiej
1962 i b.d., masz., j. pol. i franc., l., k. 10

27. Powrót ziem zachodnich do Polski, ich przeszłość i znaczenie oraz obchody tysiąclecia państwa polskiego

Przemówienia i 4 opracowania

Po 1945-1966 i b.d., rkp. i masz., l., k. 23

B. Wykłady

28. Nauki pomocnicze

Wykłady wygłoszone na ćwiczeniach z historii średniowiecznej

1946, rkp., masz., l., k. 57

29. Średniowieczne Czechy

Konspekt i notatki

1966/1967, rkp., masz., l., k. 92

C. Materiały warsztatowe

30. Narodziny herezji

Fragmenty opracowania, wypisy ze źródeł drukowanych i z literatury, notatki i odbitka artykułu "Relazione di Raffaello Morghen, II cosiddetto neo-manicheismo occidentale del secolo XI", Roma 1957

Przed 1963, rkp., masz. i druk, język franc., łac., niem., pol. i wł., l., k. 121

31. J.w.

Fotokopie źródeł drukowanych

Przed 1963, fkp., j. łac., l., k. 189

32. J.w.

Fotokopie źródeł drukowanych

Przed 1963, fkp., j. łac., l., k. 130

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACYJNO-NAUKOWEJ,
DYDAKTYCZNEJ, WYDAWNICZEJ, ARCHIWALNEJ I
BIBLIOTECZNEJ ORAZ SPOŁECZNO-POLITYCZNEJ

A. Organizacja nauki

33. Polskie Towarzystwo Historyczne /PTH/

Protokoły posiedzeń Walnego Zgromadzenia, Zarządu
Głównego i Stałej Delegacji Zjazdów, karty uczest-
nictwa T.M. oraz korespondencja, dotycząca głów-
nie zjazdów historycznych krajowych /IV, V, VI/ i
VII kongresu międzynarodowego w Warszawie
1925-1938, masz., druk., l., k. 142

34. J.w.

Statut, protokoły i sprawozdania Walnego Zgromadze-
nia, Zarządu i Komisji, tezy referatów i materiały
do dyskusji na konferencjach, korespondencja
1945-1958, rkp., masz., druk., j.ang. i pol., l.,
k. 232

35. J.w.

Redakcja "Kwartalnika Historycznego"
Korespondencja i plan Rocznika 57 /1949 r./
1945-1949, masz., l., k. 16

36. Akta Delegata Polskiego Towarzystwa Historycznego do sto-
sunków międzynarodowych /T.Manteuffla/

Sprawozdania Delegata, sprawozdania i pisma okólne
Międzynarodowego Komitetu Nauk Historycznych / Com-
ité International des Sciences Historiques / , ko-
respondencja
1947-1952, rkp., masz., powiel., druk., j.franc. i
pol., l., k. 123

37. Akta Delegata PTH do stosunków międzynarodowych

Korespondencja w sprawie udziału historyków zagranic-
nych w obradach VII Powszechnego Zjazdu Historyków Pol-
skich we Wrocławiu 19-22.IX.1948 r.
1948, masz., druk., j.franc. i pol., l., k.21

38. J.w.

Materiały /korespondencja, tematy i tezy referatów, li-
sty uczestnictwa/ dotyczące udziału historyków pols-
kich w IX Międzynarodowym kongresie Nauk Historycznych
w Paryżu 27.VIII - 2. IX. 1950 r.
1948-1950, rkp., masz., j.franc. i pol., l., k.158

39. J.w.

"Nauka historyczna w Polsce w czasie okupacji" - odpo-
wiedź na ankietę Międzynarodowego Komitetu Nauk Histo-
rycznych i korespondencja
1948-1950, masz. powiel., fkp., j.franc. i pol., l.,
k. 22

40. Korespondencja dotycząca opracowania materiałów polskich do
Międzynarodowej Bibliografii Nauk Historycznych / Jan Baum-
gart/ oraz zorganizowania stałej informacji o polskiej bi-
zantynologii dla czasopisma "Byzantinoslavica" wyd. w Pra-
dze /Halina Ewert-Kappesova/ i współpracy T.M.
1947-1953, rkp., masz., j.franc. i pol., l., k.36

41. Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie

Statuty, protokoły, sprawozdania, listy członków zmar-
łych, korespondencja
1928-1950, rkp., masz., druk., l. i sz., k. 101

42. Polska Akademia Umiejętności /PAU/

Korespondencja, okólniki, projekty związane ze sprawami ogólno-organizacyjnymi oraz działalnością Komisji Historycznej PAU, głównie wydawnicza

1945-1954, rkp., masz., powiel., druk., l., k. 68

43. Towarzystwo Naukowe Warszawskie /TNW/

Korespondencja, zawiadomienia o posiedzeniach, listy obecności, protokoły posiedzeń Komisji Organizacji Nauki oraz katalog przedwojennych wydawnictw TNW i Kasy im. Mianowskiego

1945-1951, rkp., masz., powiel., l., k. 71

44. Kasa im. Mianowskiego - Instytut Popierania Nauki

Protokoły posiedzenia Rady Naukowej, informacje o stanie i planach prac Kasy, korespondencja, zawiadomienia o posiedzeniach komitetu, notatki i rachunki dotyczące spraw majątkowych - domów w Konstancinie i Mądralinie

1936, 1937, 1945-1956, rkp., masz., druk., l., k. 73

45. Współpraca z innymi towarzystwami i instytucjami naukowymi

Protokoły posiedzeń, plany, sprawozdania i projekty prac, korespondencja

1932-1936, 1945-1956, masz., powiel., druk., j. ang.

1 pol., l., k. 66, zob. aneks 4

46. Komisja do Spraw Odbudowy Nauki Polskiej

Protokoły posiedzeń, zaproszenia i załączniki, m.in. rozdzielnik przyrządów naukowych nadesłanych przez UNHRA, wykazy wniosków o subwencje i stypendia, korespondencja

1947-1949, masz., powiel., l., k. 226

47. I Kongres Nauki Polskiej

Korespondencja i materiały organizacyjne

1950-1951, masz., powiel., druk., l. i sz., k. 24

48. Polska Akademia Nauk /PAN/. Komisja Organizacyjna

Zaproszenia i zawiadomienia o posiedzeniach Prezydium, Zespołów i Podkomisji, korespondencja, 2 protokoły posiedzeń z adnotacjami T.M. i notatki sporządzone przez niego dla Komisji; Dziennik Ustaw R.P. z 1951 r. nr 57, zawierający ustawę o Polskiej Akademii Nauk i propozycję zmian w jej tekście

1951-1952, masz., powiel., druk., l., k. 65

49. J.w. Zgromadzenie Ogólne i Prezydium

Zaproszenia, korespondencja, materiały związane z udziałem T.M. w dyskusji nad projektami ustaw o szkołach wyższych i pracownikach PAN, powołanie T.M. na członka Prezydium Komitetu Nauk Historycznych PAN

1951-1959, 1962, masz., powiel., druk., l. i sz., k. 152

50. J.w. Sekretariat Naukowy

Korespondencja, głównie w sprawach kadr naukowych i uwagi T.M. na temat regulaminu pracy w placówkach naukowych PAN

1954-1964, masz., powiel., l., k. 12

51. J.w. Wydział I Nauk Społecznych

Zaproszenia na posiedzenia, korespondencja, materiały dotyczące posiedzeń naukowych wydziału oraz sprawozdań i planowania badań naukowych, uwagi o ceny i opinie T.M.

1952-1970, masz., powiel., l., k. 132

52. PAN Wydział I Nauk Społecznych

Badania T.M. nad rolą Cystersów w Polsce XII i XIII w. i prace wykopaliskowe na cmentarzu kolegiaty romańskiej w Opatowie finansowane przez Wydział I

Korespondencja, preliminarz budżetowy, referat o wynikach prac badawczych, fotokopie i odpisy z prac dotyczących architektury cysterskiej we Francji i kolegiaty opatowskiej, notatki

1952-1954, rkp., masz., fot., l., k. 104

53. Polska Akademia Nauk

Komisja Programowa i Komisja Organizacyjna Instytutu Historii oraz Instytut Historii

Uchwała Prezydium PAN w sprawie powołania Instytutu, protokoły, projekty i wnioski organizacyjne, plan pracy na r. 1953, sprawy pracownicze, korespondencja 1951-1960, masz., powiel., l., k. 102

54. J.w.

Komisja Towarzystw Naukowych

Zaproszenia na zebrania, wykaz towarzystw oraz ich rozmieszczenie /mapa/

1953, masz., l., k. 32

55. J.w.

Komisja Wydawnictw Naukowych

Zaproszenia, protokoły posiedzeń, projekty, wnioski, plany wydawnictw i korespondencja

1952-1958, rkp., masz., powiel., l., k. 71

56. J.w.

Komitet Redakcyjny "Sprawozdań z Czynności i Prac PAN"

Zaproszenia, protokoły posiedzenia, plan I tomu "Spra-

wozdań", wytyczne dla opracowania biografii uczonych i sprawozdań instytutów i zakładów
1952-1953, masz., l., k. 20

57. Polska Akademia Nauk

Komisja Budżetowa

Zaproszenie, sprawozdanie z wykonania budżetu za r. 1954, tablice i wykresy graficzne

1954-1956, masz., fotokopie, l., k. 21

58. J.w.

Powolywanie nowych członków PAN

Materiały dotyczące posiedzeń wyborczych Wydziału I - zawiadomienia z podaniem porządku dziennego, charakterystyki kandydatów, korespondencja, notatki T.M.
1962-1969, rkp., masz., powiel., l., k. 98

59. Centralna Komisja Kwalifikacyjna dla Pracowników Nauki /C.K.K./

Przepisy normatywne, zawiadomienia o posiedzeniach i ich porządku dziennym, wykazy rzeczoznawców i zespołów wizytacyjnych, wnioski o nadanie tytułów naukowych, opinie T.M., korespondencja
1953-1956, rkp., masz., powiel., l., k. 188 zob. aneks 5

60. Kierownictwo Badań nad Początkami Państwa Polskiego przy Ministerstwie Kultury i Sztuki

Protokół, konkluzje z konferencji i korespondencja
1948-1951, masz., powiel., l., k. 17

61. Komitet Przygotowawczy Obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego

Sprawy organizacyjne i programowe, m.in. udział Pol-

skiej Akademii Nauk w obchodach, regulamin, odezwa, memoriał, korespondencja, "Biuletyn" Komitetu Przygotowawczego nr 1, notatki T.M.

1957-1960, rkp., masz., powiel., l., k. 92

62. Komitet Przygotowawczy Obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego

Protokoły posiedzeń Prezydium Komitetu, fragmenta - ryczna korespondencja dotycząca jego działalności oraz protokoły posiedzeń Komisji Historycznej
1958-1960, masz., l., k. 120

63. J.w.

Sprawy uczczenia 550 Rocznicy zwycięstwa pod Grunwaldem, m.in. budowy pomnika grunwaldzkiego oraz wyprawy żeglarskiej dookoła świata organizowanej przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze i Redakcję "Ekspresu Wieczornego" - założenia ideowe i programowe, preliminarze, korespondencja
1958-1959, masz., powiel., l., k. 45

B. Organizacja szkolnictwa wyższego

64. Organizacja pracowników szkół wyższych w Polsce:

a/ Związek Stowarzyszeń Asystentów Szkół Wyższych
Uchwały zjazdu, memoriał, zawiadomienie Zrzeszenia Asystentów Uniw. Warszawskiego o wyborze władz
1922-1931, masz., powiel., l.

b/ Związek Docentów Państwowych Szkół Akademickich Rzeczypospolitej Polskiej oraz oddziały w Warszawie, Lwowie i Krakowie
Materiały organizacyjne i protokoły zebrań, projekty

statutu, ankiet i odpowiedzi T.M., spis członków, sprawozdanie ze zjazdu, korespondencja, wycinki prasowe

1934-1939, masz., druk., l., k. 182

65. Związek Nauczycielstwa Polskiego /Z.N.P./ Sekcja Szkół Wyższych i Instytucji Naukowych

Zawiadomienia, korespondencja, "Głos w sprawie sekcji zawodowych ZNP" /autorstwa T.M./, protokoły zjazdu delegatów Sekcji, sprawa reformy wyższych studiów pedagogicznych /projekt autorstwa Józefa Piłsnera/

1945-1951, rkp., masz., l., k. 121

66. J.w.

Instytut Pedagogiczny

Korespondencja, plan wykładów, projekty programu historii, /oprac. przez T.M./, organizacja studium korespondencyjnego

1946-1950, masz., powiel., l., k. 35

67. Rada Szkół Wyższych przy Prezydium Rady Ministrów

Zaproszenia na posiedzenia, korespondencja, projekt organizowania studiów politechnicznych, program nauki o Polsce i świecie współczesnym

1946-1947, masz., powiel., l., k. 20

68. Ministerstwo Oświaty

Materiały i korespondencja dotyczące spraw programowych i organizacyjnych szkolnictwa wyższego, średniego i nauki oraz spraw budżetowych, stypendialnych i osobowych, w tym sprawozdanie Jana Dembowskiego z udziału w Kongresie Światowej Federacji Pracowników

Naukowych w Pradze, 1948 r.

1946-1964, masz., l., k. 68

69. J.W.

Sekcja Humanistyczna Rady Głównej do Spraw Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Protokoły posiedzeń, zawiadomienia, projekty organizacji studiów, sprawozdania

1948-1957, masz., powiel., l., k. 75

70. Ministerstwo Szkół Wyższych i Nauki

Korespondencja i materiały dotyczące głównie organizacji szkolnictwa wyższego, spraw wydawniczych / w tym sprawa publikacji w Polsce artykułów G.Bourgina z Paryża/ i personalnych

1950-1963, masz., powiel., l., k. 131

71. Uniwersytet Warszawski /U.W./

Korespondencja, zaświadczenia, projekty, programy, protokoły i notatki dotyczące struktury, organizacji i toku studiów, prac naukowo-badawczych i spraw kadrowych

1945-1958, rkp., masz., l., k. 77

72. J.W.

Korespondencja i materiały dotyczące spraw organizacyjnych, administracyjnych, budżetowych, zaopatrzenia w wydawnictwa i pomoce naukowe i innych, związanych z funkcjami T.M. jako kierownika Instytutu Historycznego, dziekana Wydziału Humanistycznego i prorektora U.W.

1945-1969, masz., powiel., l., k. 60

73. Uniwersytet Warszawski

Zaproszenia i programy inauguracji roku akademickiego oraz sesji i uroczystości jubileuszowych uniwersytetu i profesorów

1945-1967, druk., powiel., l., k. 52

74. J.W.

Studenckie koła naukowe, głównie: Koło Historyków Studentów U.W., Towarzystwo Bratniej Pomocy oraz Zjazd Młodych Historyków

Korespondencja związana z funkcją T.M. jako kuratora Koła Historyków, statuty, protokoły, materiały organizacyjne; w załączeniu statuty studenckich towarzystw uczelni moskiewskich

1927, 1946-1954, masz., powiel., l., k. 53

75. J.W.

Komisja Kwalifikacyjna Towarzystwa Bratnia Pomoc Studentów U.W.

Kwestionariusze z podaniami studentów U.W. o przydział miejsca w domu akademickim

1932-1933, druk., rkp., l., nadpalone

76. J.W.

Komisja stypendialna funduszu im. Józefa Feldmana

Protokoły posiedzeń, zawiadomienia, podanie

1947-1950, masz., l., k. 8

C. Materiały działalności dydaktycznej

77. Księga kontroli proseminarium historii powszechnej

Regulamin, programy kolokwium, wykaz uczestników i ich sprawozdania z prac akademickich

1938-1939, rkp., opr., k. 40

78. Seminarium magisterskie i doktoranckie

Listy obecności i egzaminacyjne, notatki, plany prac, recenzje, karty z tematami prac magisterskich

1945-1958, rkp., masz., l., k. 488

79. J.w.

Listy obecności, notatki, opinie o niektórych pracach magisterskich

1958-1969, rkp., masz., l., k. 347

80. Materiały egzaminów z historii średniowiecznej

Listy z wykazami ocen, tematy egzaminacyjne, prace pisemne studentów

1946-1947, rkp., masz., l., k. 273

81. Ćwiczenia poseminaryjne

Listy obecności, notatki, zapiski, wyniki egzaminów

1958-1967, rkp., masz., l., k. 253

82. J.w.

Sprawozdania studentów z obcojęzycznych lektur z historii powszechnej, z opiniami asystenta

1953, rkp., l., k. 179

83. J.w.

Sprawozdania studentów z obcojęzycznych lektur z historii powszechnej, z opiniami i charakterystyką uczestnictwa w ćwiczeniach

1959-1960, rkp., l., k. 100

84. J.w.

Sprawozdania studentów z obcojęzycznych lektur z

historii powszechnej, z ocenami

1964, rkp., l., k. 162

D. Recenzje i opinie dotyczące nadawania stopni naukowych

85. Recenzje prac doktorskich i wnioski do CKK o zatwierdzenie stopni doktora i kandydata nauk

1958-1964, rkp., masz., l., k. 57, zob. aneks 6

86. Opinie w sprawie nadania stopni naukowych samodzielnych pracowników nauki - docenta i profesora

1958-1969, masz., l., 122, zob. aneks 6

E. Działalność wydawnicza i redakcyjna

87. Umowy i korespondencja z wydawnictwami

Wydawnictwa /B-O/

1928-1969, rkp., masz., l., k. 104, zob. aneks 7

88. J.w.

Wydawnictwa /F-Z/

1929-1969, rkp., masz., l., k. 195, zob. aneks 7

89. Umowy i korespondencja z redakcjami czasopism

1929-1970, rkp., masz., l., k. 86, zob. aneks 8

90. Uniwersytet Warszawski

Korespondencja dotycząca opracowania przez T.M. i wydania kroniki "Uniwersytet Warszawski w 1.1915/6-1934/5" /1936 r./ oraz listy z podziękowaniami za przesłanie wydawnictwa

1931-1936, rkp., masz., l., k. 29

91. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych dla

szkół zawodowych

Powołanie na przewodniczącego, korespondencja, uwagi recenzyjne T.M. i innych osób / m.in. Marii Dłuskiej i Natalii Gąsiorowskiej/

1936-1939, masz., powiel., l., k. 89

32. Wydawnictwo podręcznika historii powszechnej

Wytyczne komitetu redakcyjnego, plan t.I, umowa z Państwowym Wydawnictwem Książek Szkolnych

1937-1939, rkp., masz., l., k. 30 /zob. j.2-6 /

93. Ministerstwo Oświaty

Komisja Doradca do Spraw Wydawniczych przy Wydziale Nauki

Protokoły posiedzeń, zaproszenia, korespondencja, program pisma popularno-naukowego

1948-1949, masz., powiel., l., k. 28

94. Podręczna Encyklopedia Historii Polski

Przedmowa do "Encyklopedii", spis współpracowników, wykazy haseł, korespondencja

1947-1949, rkp., masz., l., k. 54

95. J.w.

Kartoteka haseł A - I

Ok. 1947, rkp., l., k. 316

96. J.w.

Kartoteka haseł M - Z

Ok. 1947, rkp., l., k. 328

97. J.w.

Kartoteka haseł A - C

Ok. 1947, masz., l., k. 195

98. J.w.

Kartoteka haseł D - J

Ok. 1947, masz., l., k. 299

99. Podręczna Encyklopedia Historii Polski

Kartoteka haseł J - K

Ok. 1947, masz., l., k. 264

100. J.w.

Kartoteka haseł L - O

Ok. 1947, masz., l., k. 286

101. J.w.

Kartoteka haseł P

Ok. 1947, masz., l., k. 268

102. J.w.

Kartoteka haseł Q - R

Ok. 1947, masz., l., k. 193

103. J.w.

Kartoteka haseł S - Ś

Ok. 1947, masz., l., k. 375

104. J.w.

Kartoteka haseł T - Z

Ok. 1947, masz. l., k. 302

F. Działalność archiwalna i biblioteczna

105. Materiały do instrukcji kancelaryjnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych /MSZ/

Instrukcja o postępowaniu z aktami w urzędach RP za granicą, rejestr haseł registratury MSZ i wykaz akt MSZ ze skrówidzem

1937 i b.d., powiel. i druk, sz. i opr., k. 199

106. Wykaz akt Uniwersytetu im. J. Piłsudskiego w Warszawie

Tekst z uwagami i dopiskami T.M.

Przed 1939, powiel., l., k. 27

107. Kolegium Opiniujące i Rada Archiwalna przy Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych

Projekt instrukcji o prowadzeniu składowi akt; powołania, korespondencja, protokoły, plany, memoriały, uwagi T.M.

1950-1970, masz., powiel., druk., l., k.91

108. Komisja Repartycyjna księgozbiorów poniemieckich i darów z zagranicy /przy Ministerstwie Oświaty/

Protokoły posiedzeń

1947-1948, masz., l., k. 21

G. Działalność społeczna

109. Praca społeczna w Obwodowej Komisji Wyborczej do Sejmu oraz w organach obrony przeciwnoścnej i przeciwgazowej domów mieszkalnych

Powołania, instrukcje, korespondencja, sprawozdanie 1935-1939, masz., powiel., druk., k. 56

110. Organizacje społeczne i polityczne: Centralny Komitet Koordynacyjny Profesury Demokratycznej w Warszawie, Chińsko-Polska Podkomisja Mieszanej Komisji Współpracy Kulturalnej, Ogólnopolska Liga do Walki z Rasizmem, PZPR, Stronnictwo Demokratyczne, Polski Komitet Obrońców Pokoju

Zaproszenia, plany i projekty umów, statutów, deklaracji, przemówienie T.M. na Kongresie Obrońców Pokoju w Warszawie /1950 r./

1948-1954, masz., druk., k. 47

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

111. Odpis metryki, poświadczenie obywatelstwa, autobiografie i bibliografie prac z lat 1924-1969

1911-1969, rkp., masz., fkp., l., k.57

112. Sprawozdania i zestawienia prac dydaktycznych i naukowo-badawczych, sporządzone głównie dla U.W. i PAN

1945-1970, rkp., masz., l., k. 65

113. Dyplomy: doktorski, członkostwa towarzystw i instytutów naukowych, legitymacje odznaczeń państwowych i związkowych oraz zaświadczenia

1924-1964, masz., rkp., l., k.22

114. Dokumenty dotyczące pracy w Archiwum Oświecenia Publicznego i Archiwum Akt Nowych

Umowy o pracę, nominacje, świadectwa, podania, zaświadczenia, dowód osobisty i zaświadczenia niemieckich władz archiwalnych

1921-1944, rkp., masz., druk., l., k.93

115. Dokumenty związane z pracą w Uniwersytecie Warszawskim
Nominacje, zlecenia i zawiadomienia, dotyczące uzyskanych stopni naukowych, zajmowanych stanowisk, prowadzonych zajęć dydaktycznych i uczestnictwa w posiedzeniach Rady Wydziału Humanistycznego; Dziennik Ustaw 1933 r. nr 29 i 30 oraz z 1945 r. nr 43; Dziennik Urzędowy Ministerstwa Oświaty 1946 r. nr 3

1923-1969, masz., druk., l., k.170 + 4 dzienniki

116. Dokumenty współpracy z Polską Akademią Nauk

Nominacje, zawiadomienia, umowy o pracę w Instytucie Historii i innych placówkach PAN

1952-1970, masz., powiel., druk., l., k.102

117. Współpraca z innymi instytucjami

Powołania, zawiadomienia dotyczące członkostwa organizacji, rad naukowych oraz komitetów naukowych i redakcyjnych

1933-1969, masz., l., k. 33

118. Pobytu naukowe za granicą w latach 1924/25, 1925/26, 1929/30 oraz l. 1957, 1960, 1962 i 1964

Korespondencja i sprawozdania związane ze stypendiami rządu francuskiego, Wydz. Nauki Min. WRiOP, Polskiej Akademii Umiejętności, Funduszu Kultury Narodowej oraz zaproszenie École Pratique des Hautes Études

1924-1964, rkp., masz., fkp., j.franc. i pol., l., k. 106

119. Materiały do wspomnień z lat 1902-1951

Ok. 1951, masz., l., k. 120

Drukfraga: F.K., Historyk wobec historii, Warszawa 1976, s. 305-362

120. Sekcja Historyczna Tajnych Kursów Uniwersyteckich

Wspomnienia z działalności w dziedzinie tajnego nauczania w okresie okupacji

Po 1945, masz., l., k. 18

121. Jubileusz 60-lecia urodzin

Przemówienie wygłoszone w Instytucie Historii w dniu 5 marca 1962 r., listy i telegramy gratulacyjne.

1962, rkp., masz., druk., l., k. 78

122. Nekrologi i wspomnienia pośmiertne

Wycinki prasowe z "Życia Warszawy" i "Trybuny Ludu" 1970, druk., l., k. 9

IV. KORESPONDENCJA

A. Wychodząca

123. Osoby D-P i nieustalone

1951-1968, rkp. i masz., j.franc. i pol., l., k. 6
zob. aneks 9

B. Wpływająca

124. Osoby i instytucje A-C

1933-1969, rkp., masz., j.franc. i pol., l.,
k. 149, zob. aneks 10

125. J.w. D-E

1933-1970, rkp., masz., j.franc., pol. i ros., l.,
k. 206, zob. aneks 10

126. J.w. F-G

1937-1970, rkp., masz., j.franc. i pol., l.,
k. 199, zob. aneks 10

127. J.w. H

1925-1970, rkp., masz., l., k. 248, zob. aneks 10

128. J.w. I-K

1945-1970, rkp., masz., j.franc., pol. i ros. l.,
k. 202, zob. aneks 10

129. J.w. L-Z

1945-1970, rkp., masz., l., k. 124, zob. aneks 10

130. J.w. M-O

1945-1970, rkp., masz., j.franc., niem., pol. i
ros., l., k. 208, zob. aneks 10

131. J.w. P-R

1946-1970, rkp., masz., j.ros. i pol., l., k. 222,
zob. aneks 10

132. Osoby i instytucje S-T

1945-1970, rkp., masz., j.ang., franc., niem. i
pol., l., k. 206, zob. aneks 10

133. J.w. U-W

1945-1970, rkp., masz., j.ang., czeski, franc.,
pol., l., k. 213, zob. aneks 10

134. J.w. 2-2 oraz listy zbiorowe i od nadawców nieustalonych

1945-1969, rkp., masz., j.franc., pol. i ros., l.,
k. 66, zob. aneks 10

135. Zaproszenia na sesje i zebrania naukowe, otwarcia wystaw, inauguracje działalności instytucji kulturalnych, na przyjęcia i spotkania oficjalne oraz nekrologi uczonych

1945-1969, masz., powiel., druk., j.ang., franc.,
pol. i węg., l., k. 103

VI. MATERIAŁY OSÓB TRZECICH

136. Materiały prof. Marceliego Handelsmana, dotyczące za-targów honorowych; w których występował jako zastępca:

- 1/ Płk. Wacława Tokarza z prof. dr Wacławem Sierpińskim
- 2/ Mjr. Zygmunta Bohusza-Szyszko z inż. Władysławem Gostyńskim

Korespondencja, protokoły i uchwały sądu honorowego

1924, rkp., masz., l., k. 24

137. Antoniewicz Jerzy: Metoda prehistoryczna o badaniach polskiego średniowiecza;

Tenże: O plastyczną syntezę kultury słowiańskiej,
druk: "Dziś i jutro", 10.II.1946 r.

2 artykuły

Ok. 1945-1946, masz. i druk., l., k. 12

138. Pałski Marian: W stulecie urodzin Stefani Sempołowskiej

Artykuł

1970, masz., l., k. 33

139. Taubenschlag Rafał: W sprawie tytułu doktora i docenta

Artykuł

1956, masz., l., k. 7

140. Opracowania autorstwa nieustalonego:

1. Opracowanie o charakterze wstępu, dotyczące początków chrześcijaństwa /bez tytułu/
2. Formowanie się państw w słowiańszczyźnie połabskiej
3. Pierwotni mieszkańcy środkowej Europy
4. Fragmenty opracowania dotyczące spraw kościelnych w Polsce w średniowieczu i kultu św. Stanisława

Teksty częściowo z ręcznymi adnotacjami T.M.

B.d., rkp., masz., j.franc. i pol., l., k. 41

141. Opracowania dotyczące historyków i bibliografia ich prac:

Borowska Zofia: Życiorys Stanisława Borowskiego i bibliografia jego prac

Bulanda Edmund: Zaświadczenie o asystenturze Kazimierza Zakrzewskiego na Uniwersytecie J.K. we Lwowie

Bwert-Kappesowa Halina: Wspomnienie o Kazimierzu

Zakrzewskim

Plotowicz Ludwik: Spis prac Kazimierza Zakrzewskiego

Autor nieustalony: Dzieła Władysława Konopczyńskiego
/w 62 tomach/J.W. : Uwagi w sprawie wydania dzieła
Marcelego Handelsmana o ks. Adamie
Czartoryskim

1946 i b.d., masz., l., k.24

142. Recenzje oceniające działalność i prace naukowe historyków:

Gieysztor Aleksander: Ocena pracy kandydackiej mgr
Julii Tasbirowej pt. "Rozwój organizacji parafialnej
w Polsce"Manteuffel Jerzy: Działalność naukowa ks. dra Franciszka
Sokołowskiego, docenta historii starożytnej U.W.
tenże: Ocena pracy doktorskiej mgr Izzy Bieżuńskiej pt.
"Znaczenie niewolnictwa w okresie hellenistycznym"
1947-1958 i b.d., masz., l., k.5

143. Drobne dokumenty:

Bobinińska Celina: Curriculum vitae / własnoręczny

Wawrykowska Maria: Życiorys i ankieta personalna

1949, 1953, rkp., l., k.7

ANEKSY

Aneks 1.

J.21. Drobne artykuły, referaty i odczyty, dotyczące zagadnień
kultury, polityki i metodologii badań średniowiecza

1. Dobrowolne ubóstwo a herezja

Odczyt w T.M.E. wygł. 30.IV.1962

1962, k. 7

2. Herezje średniowieczne

Odczyt

Ok. 1964, k. 10

Druk.: "Argumenty", 1964 nr 23, przedruk: Kultura E-
uropy Średniowiecznej, 1974, s. 311-323

3. Zakony w Polsce średniowiecznej

Artykuł

Ok. 1965, k. 4

Druk.: Kultura Europy Średniowiecznej, 1974, s. 269-273

4. Koncepcja prawdziwości dziejów Joachima z Fiore

Artykuł

Ok. 1966, k. 5

Druk.: "Argumenty" 1966 nr 27

5. Koncepcja historyzoficzna Joachima z Fiore

Referat wygł. w Klubie Prasy i Książki w Warszawie
1966, k. 10

Druk.: Kultura Europy Średniowiecznej, 1974, s. 289-303

6. U kolebki sporu polsko-czeskiego

Artykuł

1966-1969, k. 3

Druk.: Historyk wobec historii, 1976, s. 289-291

7. Wiedza i wiara w Polsce średniowiecznej

Artykuł

1968, k. 6

Druk.: Kultura Europy Średniowiecznej 1974, s. 330-339

8. O magii słowa pisanego

/Zagadnienie wieloznaczności języka w źródłach

średniowiecznych/

Pogadanka radiowa

Ok. 1968, k. 4

9. Miejsce Kościoła w procesach odśrodkowych i dośrodkowych w Polsce w w. XII-XIV

Pismo Polsko-Radzieckiej Komisji Historycznej do T.M. w związku z planowaną we Lwowie sesją na temat rozdrobnienia feudalnego, tematyka referatów i tezy referatu T.M.

1969, k. 7

10. O właściwe pojmowanie feudalizmu

B. d., k. 5

Aneks 2.

3.22. Drobne artykuły i wypowiedzi na temat piśmiennictwa historycznego w Polsce

1. Głos w dyskusji nad makietą tomu III "Historii Polski" dotyczący rozdziałów o kulturze /na konferencji w Jablonie/
1961

2. Projekt dziejów kultury polskiej, 2 t.

Zagajenie dyskusji na Radzie Naukowej IH PAN, 1962 r.

3. Prospekt historii kultury Polski średniowiecznej do końca XIII w., b.d.

4. Polskie czasopiśmiennictwo historyczne

Referat dla Komisji Historycznej PAU i tezy koreferatu na konferencji instytucji i towarzystw naukowych uprawiających badania historyczne, 1948 r.

5. Książka historyczna dla szerokiego ogółu, 1942-1944
Druk.: Historyk wobec historii, 1976, s.36-42

Aneks 3.

3.24. Drobne artykuły dot. organizacji nauki i szkolnictwa wyższego

1. Szkoła wyższa

Artykuł, list od Instytutu Wydawnictwa "Nasza Księgarnia" i recenzja, 1949

2. Szkolnictwo wyższe w Polsce

Tekst polski /2 wersje/ i francuski, po 1947

3. Rozwój szkolnictwa wyższego w Polsce Ludowej

/Charakter różnych uczelni i kwestia ich po-działu na akademickie i nieakademickie/, ok. 1955

4. Reformy studiów humanistycznych, założenia ogólne, 1947

5. Kilka uwag na marginesie reformy studiów akademickich na wydziałach humanistycznych, b.d.

6. Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warszawskiego
1948

7. Sekcja Historii /charakter uniwersyteckiego studium historycznego/, po 1950

8. Uwagi o projekcie studiów uniwersyteckich historii grona warszawskiego, po 1945

9. Zagadnienie modelu studenta i programu studiów, po 1945

10. Ośrodki pracy badawczej w dziedzinie historii w Polsce, ok. 1954

11. Instytut Historyczny U.W.
Kronika odbudowy Instytutu Historycznego U.W. 1945/1946 i 1947/1948
2 wersje opracowania i druk, po 1945

12. Instytut Historii PAF

Wywiad z okazji 5-lecia działalności i artykuł
podsumowujący 8-lecie, 1958, 1960

13. Archiwum Oświecenia Publicznego w Warszawie

Zob. "Straty archiwów i bibliotek warszawskich
w zakresie rękopiśmiennych źródeł historycz-
nych", t.II, Warszawa 1956, s. 211-233

14. Razę uwag o tytułach i stopniach naukowych

Ok. 1950

15. Wyowiedź w sprawie nadawania stopni i tytułów na-
ukowych, b.d.

16. W sprawie dwusetatowości pracowników nauki

Wyowiedź dla redakcji "Życia Szkoły Wyższej"
1966

Aneks 4.

J.45. Współpraca z innymi towarzystwami i instytucjami na-
ukowymi

1. The Association of Scientific Workers, 1946-1947
2. Commission Internationale pour l'Enseignement de
l'Histoire, 1965
3. Instytut Bałtycki, 1945-1947
4. Instytut Mazurski, 1947-1950
5. Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 1958
6. Prokuz, Polski Ruch Obrony Łużyc, 1947-1948
7. Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku,
1953
8. Towarzystwo Naukowe w Toruniu, 1952
9. Towarzystwo Przyjaciół Ossolineum, 1933-1936

10. Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego, 1946

11. Uniwersytet Poznański, Zespół Katedr Historycznych,
195412. Związek Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich, Koło
Warszawskie, 1947

Aneks 5.

J.59. Centralna Komisja Kwalifikacyjna dla Pracowników Na-
uki /C.K.K./

Tadeusz Manteuffel - wnioski i opinie

k.74. Budkowa Zofia - opinia o dorobku z wnioskiem o
nadanie tytułu profesora nadzwyczajnegok.72. Halicz Emanuel - opinia w sprawie nadania tytułu do-
centak.43. Najdus Walentyna - wniosek o zatwierdzenie stopnia
kandydata naukk.68-69 Piwarski Kazimierz - ocena pracy kandydackiej: Ro-
dziński Witold: Krach interwencji imperializmu ame-
rykańskiego w Chinach w l.1945-1949

Aneks 6.

J.85. Recenzje prac doktorskich i wnioski do CKK o zatwier-
dzenie stopnia doktora i kandydata nauk1. Bortnowski Władysław - wniosek o zatwierdzenie sto-
pnia kandydata nauk2. Czepulis Ryszarda - wniosek o zatwierdzenie stopnia
doktora

3. Dąbrowski Kazimierz: Rozwój wielkiej własności sie-

- mskiej klasztoru cysterek w Żarnowcu w wiekach średnich
- recenzja pracy doktorskiej
4. Dębicki Aleksy - prośba o recenzję
 5. Seremek Bronisław: Najem i najemna siła robocza w rzemiośle Paryża w XIV i XV w. - recenzja pracy doktorskiej
 6. Grünberg Karol: Stosunki między SDKPiL i SDPPR w latach 1900-1904 - recenzja pracy kandydackiej
 7. Kuźminski Tadeusz - wniosek o zatwierdzenie stopnia doktora
 8. Łalik Tadeusz: Kształtowanie się wielkiej własności na terenie Sandomierszczyzny wczesnośredniowiecznej - recenzja pracy kandydackiej
 9. Ogónowski Zbigniew - wniosek o zatwierdzenie stopnia kandydata nauk
 10. Płoch Józef: Pierwotne uposażenie klasztoru Benedyktynów w Mogilnie - Streszczenie pracy i wykaz prac publikowanych
 11. Poppe Andrzej: Legenda o Borysie i Glebie na tle historiografii staroruskiej XI wieku - recenzja pracy doktorskiej
 12. Rosen-Zawadzki Kazimierz - wniosek o zatwierdzenie stopnia doktora
 13. Roskanowski Tadeusz: Recherches sur le patriciat dans les villes de la Moyenne Rhenanie septentrionale /fin du XI edebut du XVI siecle - recenzja pracy doktorskiej
 14. Stankiewicz Zbigniew - wniosek o zatwierdzenie stopnia doktora
 15. Sułkowska-Kuraś Irena: Kancelaria Królestwa Polskiego w latach 1447-1506 - recenzja pracy doktorskiej
 16. Tabaczyński Stanisław - wniosek o zatwierdzenie stopnia doktora

17. Wajda Kazimierz - wniosek o zatwierdzenie stopnia doktora
 18. Wasilewski Tadeusz: Administracja bizantyńska na Półwyspie Bałkańskim w XI i XII w. - recenzja pracy doktorskiej
 19. Wąsowicz Teresa: Szlak handlowy gnieźnieńsko-ki-jowski na ziemiach polskich w okresie wczesno-średniowiecznym - recenzja pracy doktorskiej
- J.86. Opinie w sprawie nadania stopni naukowych samodzielnych pracowników nauki - docenta i profesora
- a/ stopień docenta
1. Dembińska Anna - prośba Rady Głównej Ministerstwa Oświaty o recenzję pracy habilitacyjnej
 2. Dowiat Jerzy: Metryka chrztu Mieszka I - opinia o dorobku i pracy habilitacyjnej
 3. Horn Maurycy - opinia w sprawie nadania tytułu docenta
 4. Kumor Bolesław: Powstanie i rozwój organizacji parafialnej w Małopolsce południowej do końca XVI w. - opinia o dorobku i pracy habilitacyjnej
 5. Rosen-Przeworska Janina - prośba IHKM PAN o ocenę dorobku naukowego
 6. Rostocki Władysław: Kancelaria i dokumentacja aktowa urzędów administracji w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim - opinia o pracy habilitacyjnej i dorobku naukowym
 7. Tomczak Andrzej: Kancelaria biskupów włocławskich w okresie księgi wpisów - opinia o pracy habilitacyjnej

cyjnej i dorobku naukowym

b/ stopień profesora

1. Bańkowski Piotr - opinia o dorobku i wniosek o nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego
2. Baumgart Jan - prośba Wydz. Hist.- Filozoficznego U.J. o ocenę dorobku naukowego
3. Buczek Karol - wniosek o nadanie tytułu profesora zwyczajnego
4. Dunin-Wąsowicz Krzysztof - wniosek o nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego
5. Dworzaczek Włodzimierz - opinia o dorobku naukowym i wniosek o nadanie tytułu profesora zwyczajnego
6. Eisenbach Artur - ocena dorobku naukowego i wniosek o nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego
7. Ewert-Kappesowa Halina - opinia w sprawie tytułu profesora nadzwyczajnego /w załączeniu spis prac/
8. Gieysztor Aleksander - ocena dorobku naukowego i wniosek o nadanie tytułu profesora zwyczajnego
9. Grudziński Tadeusz - opinia o dorobku naukowym i wniosek o nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego /w załączeniu życiorys i spis prac/
10. Heck Roman - opinia o dorobku naukowym i wniosek o nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego / w załączeniu życiorys i spis prac/
11. Jasieński Kazimierz - prośba Wydz. Humanistycznego Uniwersytetu w Toruniu o Opinię w sprawie nadania tytułu profesora nadzwyczajnego /w załączeniu życiorys i spis prac/

12. Jurkiewicz Jarosław - opinia o dorobku naukowym i wniosek o nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego
13. Kalabiński Stanisław - wniosek o nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego
14. Kłoczowski Jerzy - opinia w sprawie nadania tytułu profesora nadzwyczajnego /w załączeniu życiorys i spis prac/
15. Kąrbis Brygida - opinia w sprawie nadania tytułu profesora nadzwyczajnego /w załączeniu życiorys i spis prac/
16. Ładogórski Tadeusz - wniosek w sprawie nadania tytułu profesora nadzwyczajnego
17. Mikucki Sylwiusz - prośba Uniwersytetu Jagiellońskiego o ocenę dorobku naukowego
18. Ryśka Franciszek - opinia Komisji o dorobku naukowym i wniosek o nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego
19. Sułowski Zygmunt - opinia w sprawie nadania tytułu profesora nadzwyczajnego /w załączeniu życiorys, wykaz publikacji i charakterystyka działalności naukowej/
20. Wólf Adam - życiorys i spis publikacji w związku z wnioskiem o nadanie tytułu profesora zwyczajnego
21. Zahorski Andrzej - prośba Wydz. Historycznego U.W. o opinię w sprawie nadania tytułu profesora nadzwyczajnego /w załączeniu życiorys i spis prac/
22. Życzewski Mieczysław - opinia w sprawie nadania tytułu profesora zwyczajnego
23. Śląski Instytut Naukowy w Katowicach - opinia w

sprawie przyznanie uprawnień do nadawania stopnia do-
ktora nauk humanistycznych

Aneks 7.

J.87. Umowy i korespondencja z wydawnictwami:

1. Biblioteka Wiedzy o Polsce, 1945
2. Gebethner i Wolff, 1936
3. Główna Księgarnia Wojskowa, 1935-1939
4. Instytut Wydawniczy "Nasza Księgarnia", 1947-1948
5. Książka i Wiedza, 1950-1960
6. Księgarnia Stefan Kamiński w Krakowie, 1946
7. Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Redakcja
Wydawnictw, 1952-1953
8. Oficyna Wydawnicza "Auriga", 1958-1963

J.88. 9. Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficz- nych, 1956-1964

10. Państwowe Wydawnictwa Techniczne, 1952
11. Państwowe Wydawnictwo "Iskry", 1957-1958
12. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych we
Lwowie, 1937-1955
13. Państwowe Wydawnictwo Literatury Dziecięcej "Nasza
Księgarnia", 1959
14. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1952-1967
15. Państwowe Wydawnictwo "Wiedza Powszechna", 1957-1969
16. Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1946-1962
17. Państwowy Instytut Wydawniczy, 1946-1966
18. Polski Słownik Biograficzny, 1965
19. Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 1957-1959
20. "Schola Nova", 1929

21. Słownik Starożytności Słowiańskich, 1951
22. Spółdzielnia Wydawnicza "Książka", 1945
23. Trzaska, Ewert i Michalski, Księgarnia Wydawnicza,
1936-1949
24. Wiedza Powszechna, Wydawnictwo Popularno-Naukowe,
1947
25. Wiedza, Spółdzielnia Wydawnicza, 1945
26. Wydawnictwo Stefana Dippa, 1939
27. Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo 1939 -
1966

Aneks 8.

J.89. Umowy i korespondencja z redakcjami czasopism

1. "Annales Institutorum", 1933
2. "Archeion", 1969
3. "Argumenty", 1964-1965
4. "Byzantionoslavica", 1947
5. "Czasopismo Prawno-Historyczne", 1946
6. "Kierunki", 1966
7. "Kurier Codzienny", 1952
8. "Kwartalnik Historii Kultury Materialnej", 1955
9. "Kwartalnik Historyczny", 1929-1953
10. "Kwartalnik Instytutu Polsko-Radzieckiego", 1952
11. "Minerva Polska", Rocznik Nauki Polskiej, 1947
12. "Myśl Współczesna", 1946-1948
13. "Nauka Polska", 1958
14. "Nowe Książki", 1969
15. "Odrodzenie", 1949
16. "Organon", 1937

17. "Polityka", 1968
18. "Przegląd Historyczny", 1960
19. "Przegląd Kulturalny", 1961, 1963
20. "Scientia", Revue Internationale de synthese scientifique, 1969
21. "Trybuna Ludu", 1957
22. "Trybuna Uniwersytecka", 1956
23. "Wiadomości Historyczne", 1948
24. "Wiedza i Życie", 1946-1949
25. "Współczesność", 1970
26. "Zagadnienia Naukoznawstwa", 1967
27. "Życie i Myśl", 1951
28. "Życie Nauki", 1946-1952
29. "Życie Słowiańskie", 1948
30. "Życie Szkoły", 1947
31. "Życie Szkoły Wyższej", 1954
32. "Życie Warszawy", 1968
33. Redakcja Audycji Międzynarodowego Uniwersytetu Radzkiego

Aneks 9.

J.123. Korespondencja wychodząca, osoby D - P

Dostal Antonin	1953	1.1
Manteuffel-Szoegge Gotthard	1968	1.1
Pienkowski Stefan	1951	1.1
Wilson H.E.	1948	1.1
Listy do nierozpoznanych adresatów	1947, 1958	1.2

Aneks 10.

J.124. Korespondencja wpływająca, osoby i instytucje

Adamus Jan	1957	1.1
Annales, économiques-sociétés-civilisation	b.d.	1.1
Archiwum Główne Akt Dawnych	1956, 1965	1.2
Archiwum Państwowe we Wrocławiu	1947	1.1
Association des Travailleurs Scientifiques	1947	1.1+ zał. 1
Augustyniak Czesław	1962	1.1
Bachelot Jean	1964	1.1
Bachulaka Halina	1939- 1952	1.14
Baran Czesław	1963- 1967	1.4
Bardach Juliusz	1959	1.3
Bartel Oskar	1947	1.1
Bartoszewski Władysław	1967- 1968	1.2
Batowski Henryk	1945- 1969	1.8
Baumgart Jan	1948- 1955	1.5
Bernhard Maria	1968	1.1
Bevensee Anna	1945	1.1
Biblioteka Komunistycznojskiej Akademii pri CJK SSSR	1934	1.2
Biblioteka Narodowa	1935- 1963	1.3
Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie	1938	1.1+ zał. 1
Bielinska Maria	1967- 1969	1.2

Pieniak J.	1961	1. 1
Bieżuńska Iza - zob. Małowistowa Iza		
Biliński Bronisław	1959	1. 1
Bitner Wacław	1969	1. 1
Bobńska-Wolska Celina	b.d.	1.1+
	bilet wizytowy	
Bobkowska Joanna	1963	1. 1
Bogucka Maria	1958, 1969	1. 2
Bohosiewiczowa Helena	1947	1. 1
Borkowicz Leonard	1959	1. 1
Borawska Danuta	1965- 1966 i b.d.	1. 5
Bornholz Adela	1951	1. 1
Borowik Józef	1962	1. 1
Borowska Zofia	1945, 1948	1. 2
Boutiere Jean	1948	1. 1
Bożić Ivan	1968	1. 1
Brahmer Mieczysław	1962, 1964	1.2+
	zał. 1	
Braudel Fernand	b.d.	1 bil.
	wizytowy + 1	
	kartka	
Braun Jerzy	1963	1. 1
Breza Tadeusz	1962	1. 1
Bromberg Adam	1963, 1965	1. 2
Brzozowska Eryka	1946	1. 2
Bubin Bynek	1968	1. 1
Buczek Daniel	1969	1. 1
Bujak Franciszek	1933	1. 1
Buratyński Stanisław	1955	1. 2

Bursówna Anna	1947- 1950	1. 4
Carnegie Endowment for International Peace	1948	1. 1
Centre National de la Recherche Scientifique	1957	1. 1
Chaziński Józef	1948- 1952	1.5 +
	telegram	1
Chenu	1964	1. 1
Chojnacki Feliks	1966	1. 1
Cieślak Tadeusz	1955, 1958	1. 2
Cygańska Krystyna	1951	1. 1
Cygańska-Walicka Helena	1952	1.1 +
	zał. 1	
Czapliński Władysław	1958	1.1 +
	zał. 3	
Czubalski Franciszek	1958	1. 1
J.125. Dąbrowska Jadwiga	1954	1. 1
Dąbrowski Jan	1936- 1957 i b.d.	1.26 +
	zał. 2	
Delawski ?/ Marian	1958	1. 1
Dembińska Anna	b.d.	1. 1
Dembiński Bronisław	1933	1. 1
Deptuła Czesław	1960- 1969 i b.d.	1.19
Deresiewicz Janusz	1955	1. 1
Diveky Adrian	1957- 1958	1. 2
Diveky Rosa	1965	1. 1
Dłuska Maria	1946	1. 1
Dobrowolski Kazimierz	1949	1. 2
Doroszewski Witold	1945, 1948	1. 2

Dorabalska Alicja	1945-1970	1.47
Dowiat Jerzy	1950-1970 i b.d.	1. 6
Drozdowicz Alina	1946	1. 1
Drozdowski Marek	1959-1970	1. 8
Dunin Juliusz	1950-1953	1. 3
Dunin-Wąsowicz Krzysztof	1945-1966 i b.d.	1.12
Dunin-Wąsowiczowa Janina	1954	1. 1
Dworzeczek Włodzimierz	1956	1. 1
Dyrekcja Państwowych Zbio- rów Sztuki na Wawelu	1952	1. 1
Drk Faustyn	1945, 1960	1. 3
École Pratique des Hautes Études	1968, 1969	1. 2+
		zał.1
Emir Hassanowa Zofia	1946	1. 1
Enders J.	1948	1. 1
Ewert-Kappesowa Halina	1945- 1950	1. 5
J.126. Fajerman Henri	1958	1. 1
Fajnhauz Dawid	1956, 1968	1. 2
Feldman Józef	1945- 1946	1. 4+
		zał.1
Feldmanowa Janina	1946, 1966	1. 4
Feldmanowa Maria	1947, 1949 i b.d.	1. 3
Francois Michel	1957- 1968	1. 7
Friedberg Marian	1945- 1968	1. 8
Friedbergowa Maria	1969	1. 1
Frydrychowska L.	1948	1. 1
Ganszycowa Zofia	1947	1. 1
Gąsiorowska-Grabowska Natalia	1945- 1962	1. 5

Geremek Bronisław	1956- 1965 i b.d.	1.19
Gębala Nina	1969	1. 1
Gębarowicz Mieczysław	1960	1. 1
Gieysztor Aleksander	1937- 1969 i b.d.	1.80
Gieysztorowa Irena	1944- 1968	1. 3
Główny Komitet Kultury Fizycznej	1954	1. 1
Goff, Le Jacques	1962- 1966	1. 9
Gołębiowska Leokadia	1951	1. 1 +
		zał. 2
Górska S.	1962	1. 1
Górski Karol	1946- 1966	1.10
Grabski Andrzej	1969	1. 1
Grodecki Roman	1946	1. 1
Groniowski Krzysztof	1970	1. 1
Groszyński Kazimierz	1955, 1956	1. 2
Grzybowski Konstanty	1967	1. 1
Gutry Czesław	1955	1. 1
J.127. Halphen Louis	1948	1. 1
Handelsman Helena	1946	1. 1
Handelsman Józef	1959	1. 1
Handelsman Marcelli	1923- 1943 i b.d.	1.163
Handelsmanowa Jadwiga	1945- 1966	1.31
Hartwig Mieczysław	1956- 1970	1. 6
Hejnosz Wojciech	1945- 1956	1. 5
Hensel Witold	1953	1. 1
Herbat Stanisław	1946, 1947	1. 2
Herse Emilia	1956	1. 1
Hoszowska W.	1947- 1948	1. 2

Hosowski Stanisław	1946	1. 2
Hödl Heinrich	1968	1. 1
Hulewicz Jan	1947	1. 1
J.128. Instytut Badań Literackich	1949	1. 1
Jabłoński Henryk	1948, 1952	1. 2
Janiszewska Ir.	1945	1. 1
Jaros Jerzy	1945- 1948	1. 5
Jeannin Pierre	1961, 1964	1. 2
Jedlicki Jerzy	1956, 1958	1. 2
Jedlicki Marian	1948, 1949	1. 2
Jobert Ambroise	1946	1. 1
Kalabiński Stanisław	1949- 1955 i b.d.	1.11 + zał. 1
Kamińska Zofia	1948- 1949	1. 2
Karwasińska Jadwiga	1945- 1948	1. 4
Katz Henryk	1958	1. 1
Kętrzyńska Kamila	1947	1. 2 + zał. 1
Kętrzyński Stanisław	1945- 1947	1.27
Kętrzyński Wojciech	1947	1. 1
Kieniewicz Stefan	1946- 1970	1.17
Kiersnowski Ryszard	1951- 1965	1.17
Kiedrzyńska Wanda	1962	1. 1
Kipa Emil	1949 i b.d.	1. 3
Kleczkowski Adam	1948	1. 1
Kleiner Juliusz	1954	1. 1
Kłoczowski Jerzy	1959- 1970	1. 15+ zał. 1

Koczy Leon	1958- 1966 i b.d.	1. 4
Koht Halvdan	1958	1. 1
Kolankowski Ludwik	1952	1. 1
Kolankowski Zygmunt	1948	1. 1
Kołodziejczyk Ryszard	b.d.	1. 1
Komitet Obchodu 50-lecia Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy	1957	1. 1
Konarski Kazimierz	1955	1. 1
Konopczyński Władysław	1945- 1949 i b.d.	1.13+ zał.1
Kormanowa Zanna	1947-1955, 1964	1.11+ zał.1
Korusiewicz Leon	1962	1. 1
The Kościuszko Foundation	1958	1. 1
Kosminski Jewgienij	1952- 1956	1. 4
Kostrzewski Józef	1962- 1968	1. 4
Kozakiewicz Stefan	1964	1. 2
Krakowski Stefan	1950	1. 3
Krause Irena	1950	1. 1
Kuczkowski Feliks	1949	1. 1
Kuczyński Stefan M.	1946- 1953	1. 5
Kujawski Antoni	1966	1. 1
Kujawski Edmund	1956	1. 1
Kula Witold	1945- 1961	1. 3
Kumaniecki Kazimierz	1948	1. 1
J.129. Labuda Gerard	1956- 1970, b.d.	1.10
Lalik Tadeusz	1958, 1969	1. 3

Lechicka Jadwiga	1945- 1963	1. 7
Legowicz Jan	1958, 1963	1. 2
Lepszy Kazimierz	1945- 1963	1. 16
Leskiewicz Janina	1962	1. 1
Leszczyński Stanisław	1947	1. 2
Lewak Adam	1948	1. 2
Lewandowicz W.	1945	1. 1
Lewandowski Józef	1969, 1970	1. 2
Leśniewski Czesław	1945-1946	1. 8
Leśnodorski Bogusław	1947- 1966 i b.d.	1. 16
Lewicki Marian	1952	1. 1
Libella, Skłamanica Książ- ki Polskiej, Paryż		
/K.Romanowicz/	1962	1. 1
Librowski Stanisław	1949- 1966	1. 3
Litwin Aleksander	1967- 1968	1. 8
Liwinuk Jerzy	1947	1. 4
Łoziński Bohdan	1950	1. 1
Łepkowski Tadeusz	1961- 1968	1. 5
Łodyński Marian	1957	1. 1
Łopaciński Wincenty	1932	1. 1
Łoś Stanisław	1950	1. 2
Łowmiański Henryk	1951- 1969	1. 6
Łuczak Czesław	1946	1. 1
J.130. Macurek Józef	1947, 1949	1. 2
Maj Kazimierz	1951	1. 1
Maj Maria	1951- 1954	1. 6
Maleczyński Karol	1945- 1964	1. 5
Mally J.	1946	1. 1

Małowist Marian	1945- 1957 i b.d.	1. 13
Małowistowa Iza	1945- 1957 i b.d.	1. 14
Małowistowie Iza i Marian	1948-1957 i b.d.	1. 11
Mandrou Robert	1961, 1963 i b.d.	1. 3
Manteuffel-Szoegel		
Gotthard	1968	1. 1
Manteuffel Jerzy	1945, 1947	1. 2
Manteuffel Ryszard	1960	1. 1
Masłowski Jerzy	1947	1. 1
Maczak Antoni	1958	1. 3
Michalski Jan	1945	1. 1
Michalski Jerzy	1945	1. 3
Michalski Stanisław	1945	1. 2
Michałowski Józef	1969	1. 1
Michałowski Kazimierz	1946, 1947	1. 2
Mickiewiczowa Iza	1949	1. 1
Mikucki Sylwiusz	1954- 1964	1. 2 +
		1.1 do J.Kar- wasiańskiej , 1948 r.
Mikulski Tadeusz	1956	1. 1
Milewski Jan	1966- 1970	1. 17
Ministère de l'Instru- ction Publique et des Beaux Arts	1932	1. 1
Ministerstwo Kultury i Sztuki	1950	1. 1
Ministerstwo Przemysłu i Handlu	1949	1. 1

Ministerstwo Spraw		
Zagranicznych	1945- 1950	1. 4
Miroslawski Zygmunt	1946- 1947	1. 3
Moisy Pierre	1948	1. 4
Mollat Michel	1968	1. 1
Morawska Zofia	1948, 1952	1. 2
Morawski Kalikst	1945- 1946	1. 6
Mossceńska Wanda	1946	1. 2
Mościcka Anna	1953	1. 1
Mrowiec Rudolf	1947	1. 1
	+ zał. 1	
Muzeum Narodowe w Warszawie	1958	1. 1
Muzeum Pomorza Zachodniego	1955	1. 1
Naczelna Dyrekcja Archiwów		
Państwowych	1952	1. 1
Najdus Walentyna	b.d.	1. 1
Nakayama Akiyoshi	1963 i b.d.	1. 7
Nakayama Yoko	1965	1. 1
New York Public Library	1949	1. 1
Nowicki Andrzej	1951	1. 1
Olszewicz Bolesław	1946, 1948	1. 2
Oppman Edmund	1946	1. 2
Orłowska-Rostworowska Zofia	1950	1. 1
Ossowska Maria	1945- 1947	1.12
Ossowski Stanisław	1946	1. 1
Ostromęcka Helena	1965	1. 1
	+zał. 1	
Otto Maria	1962	1. 1

J.131. Państwowa Wyższa Szkoła		
Muzyczna w Warszawie	1968	1. 2
Paszuto W.	1966	1. 1
Paulova Milada	1947- 1950	1. 7
	/zob. też J.41/	
Pawłowski Bronisław	1946, 1948	1. 2
Pazyra Stanisław	1952 i b.d.	1. 2
Perenyi Joseph	1957, 1958	1. 2
Pietrzak-Pawłowska Irena	1946- 1957	1. 5
Pióro Gabriel	1956	1. 1
Piskorska Helena	1947- 1948	1.3 +
	zał. 1	
Piwerski Kazimierz	1951- 1955	1. 5
Płoski Stanisław	1952- 1965	1. 7
Pobóg-Malinowski Władysław	1960- 1962	1.14+
	zał. 1	
Pojawska Teodozja	1945- 1951	1.12
The Polish Library, Londyn		
/M.Danilewiczowa/	1958- 1960	1. 3
Pollakowie	1960	1. 1
Pollakówna Marzena	1949- 1970 i b.d.	1.79
Polskie Radio, Dyrekcja		
Programowa	1946, 1948	1.2 +
	zał. 1	
Preisowa I.	1945	1. 1
Przelaskowski Ryszard	1968 i b.d.	1. 2
Przewalski Stefan	1947	1. 1
Przybyłowiczowa Hanna	1946	1. 1
Radlińska Helena	1948, 1951	1. 2

Ranoszek Rudolf	1950	1. 1
Reinwald Karl	1968	1. 1
Roslanowski Tadeusz	1950	1. 1
Rostworowski Emanuel	1955- 1963	1.7 +
	zał.1 /Spis a-	
	któw tysiących	
	Polski za panowania Sta-	
	nisława Augusta, znajdu-	
	jących się w archiwum ka-	
	Stanisława Poniatowskie-	
	go /w Paryżu/	
Rościszewski Adam	1955	1. 1
Rózycki Tadeusz	1947	1. 1
Ruffino Romano	1963- 1970	1. 3
Rusiński Władysław	1954	1. 1
Russocka W.	1957	1. 1
Rutkowski Jan	1946- 1949	1. 7
Rybicka M.	1955	1. 2
Rysiewicz Zygmunt	1951	1. 1
J.132. Samsonowicz Henryk	1960	1. 2
Sarnaacki John	1959	1. 1
Sawicki Jakub	1950	1. 1
Schmid H.F.	1959	1. 1
Schönbrenner Janina	1946	1. 2
Schramm Percy Ernst	1964	1. 1
Schricke E.	1948	1. 1
Szaniński Michał	1946, 1951	1. 2
Semkowicz Władysław	1946	1. 1

Serejski Marian Henryk	1946- 1965	1.17
Seton-Anderson James	1950	1.1 +
		zał.2
Sieradzki Józef	1958	1. 2
Skibiński Franciszek	1946- 1950	1. 5
Sikora Walter	1959	1. 1
Skowrońska Janina	1956- 1957	1. 2
Skrzypek Andrzej	1969	1. 1
Słowkowski Tadeusz	1958	1. 1
Sokołowski Franciszek	1945- 1949 i b.d.	1.12+
		zał.1
Sokół Stanisław	1967	1. 1
Sroczyńska Krystyna, sob. Wyczańska Krystyna		
Stachowska Krystyna	1945- 1949	1.18
Staszewska Zofia	1964	1. 1
Stebelska Halina	1968	1. 1
Stefaniak Ludwik	1968	1. 1
Stojanowski Józef	1945, 1946	1. 2
Stronnictwo Niezawisłości		
Narodowej	1946	3 odeszy
Strzelecka Anna	1964, 1969	1. 2
Sułkowska-Kuraś Irena	1963	1. 1
Szacheraka Stella	1960 -1965	1. 8
Szafrńska Maria	1964	1. 1
Szekely	1968	1. 1
Szeligowski Tadeusz	1945	1. 1
Szer Seweryn	1954	1. 1
Szota M.	1948- 1950	1. 3
Sawickowski Zygmunt	1945- 1949	1. 4

Szymański Józef	1964- 1970	1. 6
Szymanowski Z.	1950	1. 1
Swiderkówna Anna	1955 -1967	1. 9
Swidwiński Stanisław	1946	1. 9
Świątosławski Wojciech	1955	1. 1
Tatarkiewicz Władysław	b.d.	1. 1
Tatomir A.W.	1947	1. 1
Taubenschlag Rafał	1947	1. 1
Tasbir Janusz	1955- 1968	1. 4
Teatr Wielki w Warszawie	1964	1. 1
Thomson S.Harrison	1949- 1964 i b.d.	1.11
Tomaszewski Zdzisław	1957 i b.d.	1. 2
Tomczak Andrzej	1970	1. 2
Tomkiewicz Władysław	1955	1. 1
Trawkowski Stanisław	1958- 1967 i b.d.	1.12
Trzyna E.	1968	1. 1
Tych Feliks	1960, 1966	1. 2
Tymieniecki Kazimierz	1948- 1959	1. 9
Tyrowicz Marian	1956	1. 1
J.133. University of Victoria	1970	1. 1
Uniwersytet Jagielloński,		
Archiwum	1965	1. 1
Uniwersytet Jagielloński,		
Zarząd Powszechnych		
Wykładów	1948	1. 1
Urząd Rady Ministrów	1965	1. 1
Uszycka Maria	1947	1. 1
Vetulani Adam	1950- 1966	1. 3

Vomašková Vera	1959	1. 1
Wagner Helmut	1965	1. 1
Wajnert Adam	1946	1. 1
Walicki Andrzej	1956	1. 1
Walicki Michał	1958- 1962	1. 3
Wallis Mieozysław	1946 -1947	1. 4
Wańkowicz Melchior	1967	1. 1
Warężak Jan	1962	1. 1
Wąsowicz Teresa	1947- 1969	1.14
Wegner Jan	1966- 1967	1. 2
Welti Manfred	1965, 1968	1. 2
Wende Aniela	1953	1. 1
Wereszycki Henryk	1958	1. 1
Weryha Aleksander	1949	1. 1
Weybergowa Katarzyna	1945	1. 1
Wędkiewicz Stanisław	1948- 1957 i b.d.	1. 7
Więckowska Helena	1946- 1956	1. 3
Wierczyński Stefan	1946, 1953	1. 2
Wierschowski Miroslaw	1957	1. 1
Wilgatowa K.	1953	1. 1
Willams Juliusz	1955	1. 1
Włodarski Bronisław	1950- 1969	1.14
Wojciechowska Maria	1958	1. 1
Wojciechowski Marian	1955	1. 1
Wojciechowski Zygmunt	1948- 1954	1. 7
Wojskowe Biuro Historyczne 1931		1. 1
/ Julian Stachiewicz, gen. bryg. /		
Wojtkowski Andrzej	1954	1. 1

Woźtyła Karol	1966	1.1+
		zał.1
Wolff Adam	1946- 1956	1. 6
Woliński Janusz	1945- 1950	1.10
Wolny Jerzy	1962	1. 1
Wójcik Zbigniew	1953- 1954	1. 2
Wroncka Teresa	1953	1. 3
Wyczańska Krystyna	1945- 1962 i b.d.	1.11+
		zał.6
Wyczański Andrzej	1945- 1965 i b.d.	1.31+
		zał.8
Wyczański Krystyna i Andrzej	1947, 1948	1. 8
J.134. Zahorski Andrzej	1967 i b.d.	1. 2
Zakrzewska Jadwiga	1946- 1958	1. 9
Zakuski Bronisław	1945	1. 1
Zanimiraka Halina	1947- 1954 i b.d.	1. 9
Zarankiewicz K.	1948	1. 1
Zawadzki Tadeusz	1953, 1956	1. 2
Zembrzusi Ludwik	1952	1. 1
Zółkiewski Stanisław	1960 i b.d.	1. 2
Żukow E.	1969	1. 1
Żurek Wanda	1947	1. 1
Żydowski Instytut Histo- ryczny /Seymon Datner/	1969	1. 1
Żywczyński Mieczysław	1947- 1966	1. 5
Listy zbiorowe	1950- 1969 i b.d.	1.11
Listy do osób nieustalonych	1946 -1964 i b.d.	1.12

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ARCHIWUM PAN

ZA ROK 1990

I. SPRAWY OGÓLNE

Archiwum PAN ma do swej dyspozycji 25 etatów zatrudniając na dzień 31 XII 1990 r. 26 pracowników, w tym 7 w niepełnym wymiarze czasu. Stan zatrudnienia w poszczególnych placówkach przedstawia się następująco: w Warszawie 18 osób / w tym 5 w niepełnym wymiarze/, Oddział w Krakowie - 5, w Poznaniu - 3, Oddział w Wodzisławiu - 2 osoby w niepełnym wymiarze. Wśród pracowników Archiwum zdecydowanie przeważają pracownicy działalności merytorycznej, a mianowicie: 3 pracowników naukowych /2 adiunktów i 1 emerytowany profesor na 1/3 etatu/, 5 dokumentalistów dyplomowanych, 16 archiwistów, 2 bibliotekarzy i 2 pracowników techniczno-administracyjnych. Archiwum PAN zatrudnia 24 pracowników z wyższym wykształceniem /w tym 8 ze stopniem doktora/ i 4 osoby z wykształceniem średnim.

W roku 1990 zaszły następujące zmiany: z dniem 31 X do pracy w innej instytucji przeszedł mgr Paweł Porwoł /kierownik Oddziału w Wodzisławiu/ zatrudniony w listopadzie i grudniu na 1/3 etatu. Na emeryturę przeszedł: dr Joanna Zimińska z dniem 30 VI /zatrudniona w Archiwum od 1975 r./ oraz mgr Marta Machura z dniem 28 X /zatrudniona od 1980/.

W 1990 r. pracę w Archiwum PAN podjęli: - w Warszawie od 1 III mgr Ewa Grzymała i z dniem 1 XII mgr Agnieszka Siewierska oraz na pełne etaty przeszli p.Grzegorz Milewski/od 1 XI/ i p. Jarosław Dudziński /od 1 XII/, - w Krakowie od 1 IX roz-

począł pracę mgr Piotr Milczanowski, w Poznaniu od 1 II p. Marta Zbierska / na 1/2 etatu, a od 1 X na pełnym etacie/, w Wodzisławiu Śl. mgr Wiesława Różańska / na 1/2 etatu do 31 XII /. Od 1 VIII do końca roku odbywał służbę wojskową mgr Witold Kaczmarek z Oddziału Poznańskiego.

14 VI zmarł prof. dr Kazimierz Ślaski organizator i pierwszy kierownik Oddziału APAN w Poznaniu /w latach 1958 - 1963/. W dniu 5 IX zmarł nagle dr Stanisław Chankowski st. dokumentalista dyplomowany zatrudniony w Archiwum PAN w Warszawie od 1956 r.

W związku ze zmianami w obsadzie kadrowej z dniam 1 XI nastąpiły istotne zmiany w podziale czynności pracowników. Kierowanie działem ewidencji, opracowywania i udostępniania zasobu objął dr Jan Andrzej Igielski, działem opieki nad narastającym zasobem - mgr Marek Obaraki, działem gromadzenia i przechowywania - mgr Józef Miżikowski, a kierownictwo biblioteką mgr Ewa Grzymała.

W okresie sprawozdawczym funkcjonowały właściwe statutowe organa opiniodawczo-doradcze. W dniu 16 III odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Naukowej Archiwum kadencji 1990 - 1992. Posiedzenie zgabiła z-ca sekretarza Wydziału I PAN prof. dr hab. Monika Senkowska - Gluckowa. Nastąpiło ukonstytuowanie się Rady: jej przewodniczącym wybrano prof. dra Janusza Durko, z-cę przewodniczącą - cego prof. dr hab. Andrzeja Tomczaka i sekretarza Rady mgr Dorotę Zamojską. Rada oceniła sprawozdanie z pracy Archiwum za rok 1989 oraz plan pracy na rok 1990. Wysłuchiła też informacji dyrektora Archiwum na temat niektórych trudno- ści jaki wystąpiły we współpracy naukowej z zagranicą.

Kolegiu m obradowało trzykrotnie w dniu 14 II omawia- no sprawozdanie z działalności w 1989 i plan na 1990 r., na posiedzeniu 23 V dr J. Bugajski zreferował projekty ustawy o PAN, omawiano też funkcjonowanie Archiwum w warunkach doko- nujących się przemian, w dniu 7 XI omawiano projekt noweli - zacji wykazu akt własnych APAN oraz sprawy bieżącej działal- ności.

Zasób Archiwum. W Warszawie napłynęło 14,00 mb akt kancelaryjnych i ok. 21,80 mb materiałów pochodzenia prywatnego. Zasób Archiwum PAN w Warszawie powiększył się o 35,80 mb w ciągu roku 1990. Do Oddziału APAN w Krakowie na- płynęło 8,35 mb akt kancelaryjnych i 21,03 mb spuścizn. Stan zasobu powiększył się o 29,38 mb. Oddział Poznański przyjął w ciągu roku 17,95 mb materiałów archiwalnych, w tym 2,15 mb pochodzenia kancelaryjnego oraz 15,80 mb spuścizn. Stan za- sobu w Oddziale APAN w Wodzisławiu nie zmienił się i wynosił 55,50 mb. Ogólny zasób Archiwum PAN na dzień 31 XII 1990 r. osiągnął stan 2427,60 mb, z tego w Warszawie i magazynie te- renowym 1424,20 mb., w Krakowie 730,78 mb., w Poznaniu 217, 15 mb., w Wodzisławiu Śl. 55,50 mb.

Komisja Oceny Zakupów pod przewodni- ctwem czł. koresp. PAN prof. dra Cz. Madajczyka, odbyła 2 posiedzenia / 20 V i 20 XI/, na których dokonano zakupu 7 spu- ścizn.

Pełny wykaz nabytków w 1990 r. w Warszawie i w Oddzia- łach zawiera załącznik nr 1.

Zbiór medali naukowych powiększył się o 9 sztuk / 8 jako dary i 1 zakup /, osiągając na dzień 31 XII 1990 r. liczbę 863 sztuki.

II. ARCHIWUM PAŃ W WARSZAWIE

1. Naukowo-techniczne opracowanie materiałów
archiwalnych

W Archiwum PAŃ w Warszawie zinwentaryszowano materiały : S. Brzezińskiego /74 j., 0,90 mb/, B. Dobrzańskiego /34 j., 0,30 mb./, T. Dziekońskiego /61 j., 0,40 mb./, A. Gajkowskiego /64 j., 0,70 mb./, S. Saczeniowskiego /16 j., 0,06 mb./, A. Wolffa /102 j., 1,10 mb./. Ponadto zaawansowane są prace nad porządkowaniem szeregu obszernych spuścizn, m.in. H. Elsenberga, J. Grosskowskiego, B. Leśnodorskiego i J. Reychmana.

Uzupełniano na bieżąco kartotekę zespołów archiwalnych. Gromadzono nadal materiały do teczek biograficznych i sagadnieniowych.

Wydano drukiem nową wersję "Wytycznych opracowania spuścizn po uczonych".

Komisja Metodyczna pod przewodnictwem mgr H. Dymnickiej-Wołoszyńskiej odbyła 10 sebrań, na których dokonano merytorycznej oceny 7 inwentarzy opracowanych w Archiwum PAŃ w Warszawie i jego Oddziałach.

Komisja Brakowania Akt pod przewodnictwem dr J.A. Igielskiego udzieliła placówkom PAN 31 zezwoleń na zniszczenie ok. 300 mb. przeterminowanych akt kat. "B".

2. Opieka nad narastającym zasobem

Archiwum PAŃ sprawuje nadzór nad aktami 238 placówek i jednostek organizacyjnych Polskiej Akademii Nauk. W 1990 r. przeprowadzono 8 wizytacji, w tym 2 wizytacje związane z

likwidacją placówek i archiwizacją ich akt / Instytut Krajów Socjalistycznych i Instytut Nauk Politycznych/. Udzielono konsultacji na temat nowej instrukcji kancelaryjnej i nowego wykazu akt dla Instytutu Sztuki oraz dwóch konsultacji wraz z ekspertyzą i selekcją dokumentacji o czasowym znaczeniu /Instytut Historii Kultury Materialnej i Instytut Nauk Prawnych/.

3. Dział Fotografii i Reprografii

W roku sprawozdawczym zbiory powiększyły się o 97 szt. fotografii, 2 szpule mikrofilmów pozytywowych / tj. 1207 klatek/ otrzymanych w darze.

Stan zbiorów mikrofilmowych wraz z depozytami w Oddziałach na dzień 31 XII wynosił: 1.124.735 klatek mikrofilmów negatywów, 3.095.306 klatek mikrofilmów pozytywów, fotografii i fotokopii 25.56" astuk, kserokopii 1172 stron, 40 szt. mulety wystawowych i 3 taśmy magnetofonowe.

4. Biblioteka

Księgozbiór powiększył się o 132 vol. druków swartych /w tym 12 z wymiany, 14 z darów/ oraz o 58 vol. wydawnictw ciągłych. Stan zbiorów biblioteki na dzień 31 XII 1990 r. wynosił: druków swartych 9.750 vol., wydawnictw ciągłych 8.815 vol. oraz 67 odbitek.

W ramach wymiany wysłano 264 vol. wydawnictw, w tym 169 egz. nr 32 "Biuletynu Archiwum PAŃ", 68 egz. "Wytycznych opracowania spuścizn po uczonych", 4 egz. nr 86 i 87 "Archeionu" oraz 23 egz. innych wydawnictw. Opracowano technicznie 121 vol.

W związku ze zmianą na stanowisku kierownika biblioteki przeprowadzono skontrum zbiorów bibliotecznych. Przeprowadzono spis z natury depozytu książek znajdujących się w dziale zbioru medali naukoznawczych.

5. Udostępnianie i popularyzacja zasobu

Odnotowano 261 odwiedzin 37 użytkowników /w tym 4 z zagranicy/, korzystających z materiałów archiwalnych, biblioteki oraz zbiorów mikrofilmowych i fotograficznych.

Udostępniono około 700 jedn. archiwalnych, 548 vol. książek i 463 vol. czasopism.

Załatwiono /łącznie z Działem Fotografii i Reprografii/ 15 kwerend krajowych i 5 kwerend dla zagranicy.

Wypożyczono na sznurku 29 j.a. materiałów archiwalnych oraz 357 szt. fotografii i 3 szpule mikrofilmów. Zrealizowano 11 zamówień na wykonanie kserokopii z materiałów Archiwum PAN /w tym dla 3 użytkowników zagranicznych/ razem około 6500 stron.

Opublikowano 32 numer "Biuletynu Archiwum PAN". Zakładano weryfikację materiału do III zeszytu "Wykazu pracownikównauki polskiej".

6. Szkolenie

W Archiwum odbywały się zajęcia praktyczne 25 słuchaczy Policealnego Studium Informacji, Archiwistyki i Księgarstwa. Jedną osobą spośród słuchaczy przygotowała pracę dyplomową na podstawie materiałów Archiwum.

7. Współpraca z innymi instytucjami

Archiwum PAN utrzymywało bliskie kontakty z Instytutem Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN, Biblioteką PAN w Warszawie, Ośrodkiem Informacji Naukowej PAN oraz Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych.

8. Prace indywidualne pracowników

Prace indywidualne pracowników Archiwum zmierzały do podwyższania kwalifikacji naukowych i zawodowych.

III. ODDZIAŁY TERENOWE ARCHIWUM PAN

1. Naukowo-techniczne opracowania zasobu

W Oddziale Krakowskim kontynuowano prace porządkowe nad aktami PAU – scalono akta członków Akademii Umiejętności i PAU, sporządzono katalog kartkowy pracowników PAU z lat 1945-1953.

W dziale II dokonano segregacji materiałów Zespołu Badawczego Dziejów Oświaty w latach okupacji i sporządzono spisy dopływów do tego zespołu.

W dziale III przygotowano do druku inwentarz materiałów Ireny i Mariana Lewickich. Wykonano inwentarz ciągły mat. H.F.Hoyera /K-III-1 0,40 mb., 26 j./.. Prowadzono dalsze prace porządkowe spuścizny W.Kotwicza i E.Stamma. Przygotowano materiały dla KOZ dokonując segregacji wstępnej i sporządzając spisy tymczasowe/ łącznie dla 16,5 mb materiałów/.

W Oddziale Poznańskim przededagowano w myśl załącznika

Komisji Metodycznej dwa inwentarze spuścizn /B. Wiewióry i W. Kowalenki/. Rozpoczęto porządkowanie spuścizn A. Gałęckiego, S. Przybyszewskiej i K. Malinowskiego. Sporządzono spisy spuścizn pozyskanych w formie darów. Nadal gromadzone materiały do tezek biograficznych i zagadnieniowych.

W Oddziale Archiwum PAN w Wodzisławiu Śl. przereadowano i oddano do druku inwentarz materiałów Czesława Thulliego. Kontynuowano prace nad inwentarzem spuścizny F. Hawranka /2,70 mb./. Sprowadzono kserokopię XIX wiecznej kroniki m. Wodzisławia oraz 4 artykuły, którymi uzupełniono materiały pochodzące ze spuścizny Cz. Thullie i włączono je do księgozbioru podręcznego Oddziału.

2. Opieka nad narastającym zasobem

W ramach nadzoru nad narastającym zasobem Oddziały prowadziły wizytacje w placówkach i komórkach PAN i w towarzystwach naukowych dotowanych przez PAN, połączone z udzielaniem odpowiednich konsultacji.

Oddział Krakowski przeprowadził wizytacje i lustracje w składnicach akt 6 placówek i jednostek organizacyjnych PAN oraz udzielono 3 konsultacji i instruktażu w 3 placówkach oraz kancelarii PAN. Wydano 2 zezwolenia na brakowanie akt.

Oddział Poznański w ramach opieki nad narastającym zasobem udzielił trzykrotnie konsultacji w zakresie prowadzenia kancelarii i składnicy akt przez Oddział PAN w Poznaniu.

Oddział APAN w Wodzisławiu Śl. przeprowadził wizytacje w 4 placówkach i komórkach PAN w Gliwicach, Katowicach

i Wrocławiu. Dokonano ekspertyzy przeterminowanych akt kat. "B" w Katowicach i we Wrocławiu.

3. Mikrofilmowanie i reprografia

W Oddziale Krakowskim wykonano 182 klatki mikrofilmu kwerendowego, 10 szt. odbitek fotograficznych oraz 102 szt. kserokopii.

W Oddziale Poznańskim wykonano 160 szt. kserokopii dla potrzeb użytkowników. Stan zbioru mikrofilmów nie uległ zmianie.

4. Udostępnianie i popularyzacja zasobu

Oddział w Krakowie odnotował 289 odwiedzin 109 użytkowników, udostępniono 780 j.a., 156 vol. książek i 133 vol. czasopism, wypożyczono na zewnątrz 45 j.a. i szpulę mikrofilmu, sprowadzono z Warszawy 29 j.a. i 1 szpulę mikrofilmu. Załatwiono 46 kwerendy i wydano 2 zaświadczenia.

W Oddziale Poznańskim odnotowano 95 odwiedzin 37 użytkowników udostępniono 166 j.a. i 88 vol. książek z biblioteki podręcznej, 5 razy wypożyczano materiały archiwalne na zewnątrz oraz 1 raz sprowadzono materiały z Archiwum PAN w Warszawie. Załatwiono 3 kwerendy oraz 27 razy udzielano informacji telefonicznych.

Oddział w Wodzisławiu Śl. odnotował 3 odwiedziny studentów korzystających z materiałów archiwalnych do prac magisterskich. Sprowadzono z Archiwum Państwowego w Cieszynie 3 j.a. Udzielano 3 razy informacji telefonicznie Oddziałowi PAN na podstawie akt osobowych pracowników b. Centrum Badań Naukowych PAN w Katowicach.

W ramach popularyzacji zasobu w Oddziale Krakowskim opracowano wykaz nabytków za rok 1989 dla "Rocznika Oddziału PAN w Krakowie". Oddział Poznański przygotował pokaz archiwalny dla studentów UAM. Ponadto pracownicy tego Oddziału opublikowali informacje i niektóre dokumenty ze zbiorów APAN /zob.: załącznik 2/.

5. Księgozbiory podręczne Oddziałów powiększyły się następująco:

W Krakowie o 105 vol., osiągając stan 3.006 vol. na dzień 31 XII, przy czym wszystkie nabytki skatalogowano i wpisano do inwentarza. Przeprowadzono skontrolum księgozbioru tego Oddziału.

W Oddziale w Poznaniu liczba vol. powiększyła się o 71 vol. /52 wydawnictw swartych i 19 vol. czasopism/ osiągając stan 2.416 vol. na dzień 31 XII/ i 1.019 vol. druków swartych i 1.399 vol. czasopism/.

W Oddziale APAN w Wodzisławiu Śl. zanotowano wzrost księgozbioru podręcznego o 13 vol. pochodzących z darów. Ogółem obejmuje on 508 vol.

6. Zebrania i narady

W Oddziałach odbywały się narady robocze.

Oddział Krakowski 14 XI wizytowali dyrektor Archiwum PAN dr Kazimierz Krzos i dr J.A. Igielski.

Oddział Poznański 12 XII wizytował Dyrektor APAN dr Kazimierz Krzos.

Oddział w Wodzisławiu Śl. był wizytowany 6 XI przez dr J.A. Igielskiego. Wizytacja była związana z przekazaniem

kierownictwa Oddziału mgr W. Różańskiej przez mgr F. Porwoła, który odszedł do pracy w innej instytucji.

7. Współpraca z innymi instytucjami

Oddziały terenowe Archiwum PAN utrzymywały kontakty z miejscowymi Oddziałami PAN /m.in. udział w sebraniach Oddziałów PAN/ i ich placówkami, zwłaszcza bibliotekami PAN i innymi bibliotekami, a także archiwami państwowymi / udział w sebraniach naukowych / oraz towarzystwami naukowymi.

Oddział Krakowski utrzymywał kontakty z reaktywowaną Polską Akademią Umiejętności. Kierownik Oddziału dr R. Majkowska wzięła udział w sesji "Stan i perspektywy badań nad dziejami Łwowa" /31 V - 3 VI/.

Oddział Poznański nawiązał współpracę i wymianę informacji z reaktywowanym Zakładem Historii Medycyny Akademii Medycznej w Poznaniu. Kierownik Oddziału dr A. Marciniak uczestniczył jako delegat w Nadzwyczajnym Zjeździe Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.

Oddział APAN w Wodzisławiu Śl. utrzymywał bliskie kontakty z Towarzystwem Miłośników Wodzisławia.

Załącznik nr 1

NABYTE ARCHIWUM PAN W 1990 ROKU

Warszawa

Dział II

Materiały kancelaryjne 4 jednostek org.

1 placówek PAN na podstawie spisów

zdawczo-odbiorczych ok. 14,00 mb.

Dział III

1. Ludwik Basyłow /historia powszechna/ ok. 4,50 mb.

2. Grzegorz Białkowski /fizyka/ ok. 0,40 mb.

3. Cesaria Baudouin de Courtenay Ehren-
kreutz-Jędrzejewiczowa /etnografia,
etnologia/ ok. 3,00 mb.

4. Zygmunt Mocarski /bibliotekoznawstwo/ ok. 0,26 mb.

5. Jerzy Myciński /fizyka, ekonomia poli-
tyczna/ ok. 5,00 mb.

6. Jerzy Pniński /fizyka/ ok. 0,40 mb.

7. Antoni Roman /ekonomia polityczna/ ok. 0,60 mb.

8. Zdzisław Stieber /językoznawstwo/ ok. 0,10 mb.

9. Eugeniusz Szwanowski /varsavianistyka,
teatrologia/ ok. 4,30 mb.

Pozycje 2, 5-6 - dar, pozycje 1, 3, 4, 9 - zakup.

Materiały dodatkowe

1. Roman i Jadwiga Kobendzowie /botanika,
dendrologia/ ok. 3,00 mb.

2. Irena Kopytowska /pamiętniki/ ok. 0,20 mb.

3. Krystyna Potarzyńska /mikropaleontologia/ ok. 0,20 mb.

Pozycja 1, 2 - dar, pozycja 3 - zakup.

Kraków

Dział II

Akta kancelaryjne Zarządu Oddziału PAN w

Krakowie, 3 placówek PAN, Polskiego Towar-
zystwa Językoznawczego oraz dalsze mate-
riały Towarzystwa Miłośników Języka Pol-
skiego i Zespołu Badawczego Dziejów Oświaty ok. 8,35 mb.

Dział III

1. Julian Aleksandrowicz /medycyna/ ok. 2,20 mb.

2. Stanisław Brzozowski /historia nauki/ ok. 0,90 mb.

3. Izydora Dąbska /filozofia/ ok. 2,85 mb.

4. Antoni Gaweł /geologia/ ok. 5,60 mb.

5. Jan Reczek /językoznawstwo/ ok. 2,00 mb.

6. Józef Zwierski /geologia/ ok. 0,17 mb.

Pozycje 2 - 3, 6 - dar, pozycje 1, 4 i 5 - zakup.

Materiały dodatkowe

1. F.H. Hoyer /sen. i jun./ /anatomia i
histologia/ ok. 0,75 mb.

2. Zenon Klemensiewicz /językoznawstwo/ ok. 0,06 mb.

3. Krystyna Pisarkowa /językoznawstwo/ ok. 0,50 mb.

4. Marian Plezia /filologia klasyczna/ ok. 0,15 mb.

5. Marian Tyrowicz /historia/ ok. 5,80 mb.

6. Lidia Winniczuk /filologia klasyczna/ ok. 0,05 mb.

Pozycje 1 - 4, 6 - dar, pozycja 5 - zakup.

Poznań

Dział II

Akta Pracowni Bibliograficznej Instytutu

Badani Literackich ok. 2,15 mb.

Dział III

1. Stanisław Bełch /historia kościoła/ ok. 0,40 mb.
2. Jan Grochmalicki /zoologia/ 0,10 mb.
3. Witalis Ludwiczak /prawo międzynarodowe/ 0,23 mb.
4. Kazimierz Ślaski /historia/ ok. 4,00 mb.
5. Józef Witkowski /astronomia/ ok. 9,00 mb.

Posycje 1 - 5 - dar.

Materiały dodatkowe

1. Kazimierz Malinowski /historia sztuki/ ok. 0,50 mb.
2. Jan Jachowski /księgarstwo/ ok. 0,07 mb.
3. Zdzisław Grot /historia/ ok. 1,50 mb.

Posycje 1 - 3 - dar.

Załącznik nr 2

WYKAZ PRAC I PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW

1. Opracowania, artykuły i recenzje opublikowane

Irena Biel, Zofia Bonarowska - Materiały Mariana Lewickiego i Ireny Lewickiej

"Biuletyn Archiwum PAN" nr 32
s. 30-90

Zofia Bonarowska - Materiały Jana Grzegorzewskiego
"Biuletyn Archiwum PAN" nr 32
s. 17-29

Hanna Dymnicka-Wołoszyńska, Zygmunt Kolankowski - Wytczne opracowania spuścizny archiwalnych po uczonych.
Warszawa 1990 s. 37

Zygmunt Kolankowski - Ostatnie chwile Uniwersytetu Stefana Batorego /w pięćdziesiąt rocznicę/. "Archiwum Historii i Filozofii Medycyny", t. 52 1989 /druk: 1990/ s. 4 s. 451-456

Anna Marciniak - Z korespondencji Wielkopolan. Listy Aleksa Ratajczaka do prof. Henryka Ułaszyna. "Przegląd Wielkopolski" nr 5 /11/ s. 44 - 46

- Spuścizna rękopiśmienna prof. Kazimierza Tymienieckiego. /W

/"Kazimierz Tymieniecki / 1887 -
1968 / . Dorobek i miejsce w me-
diowistycie polskiej" pod red. J.
Strzelczyka. Poznań 1990 s. 129-
133.

Wiesława Rótańska - Materiały Czesława Thulliego
"Biuletyn Archiwum PAN" nr 32 s.
91-133.

Elżbieta Ruta - Piłsudski - w 72 rocznicę odsys-
kania niepodległości. "Głos Ju-
nikowski" nr 11/90
- Opóśniony awans. Rok 1920 w re-
lacji ochotnika ... tamże nr 12/
1990

2. Opracowania i referaty nie publikowane

1. Rita Majkowska - Lwowiana w zbiorach Oddziału Ar-
chiwum PAN w Krakowie. / Referat
wygłoszony na sesji "Stan i per-
spektywy badań nad dziejami Lwo-
wa" /31 V - 3 VI 1990 r./
2. Anna Marciniak - Nabytki Oddziału Poznańskiego Ar-
chiwum PAN w latach 1986 -1990.
Komunikat wygłoszony na zebraniu
naukowym w Archiwum Państwowym w
Poznaniu /18 XII /.

Inwentarze zespołów archiwalnych

ogłoszone w numerach 1-32 "Biuletynu Archiwum PAN"
/ układ chronologiczny /

str.

- Nr 1/1959/
Towarzystwo Naukowe Warszawskie /1907-1953/ 21- 77
/H.Dymnicka/
- Nr 3/1960/
- Materiały Aleksego Bachulskiego /M.Flis/ 33- 39
- Materiały Stanisława Borowskiego /Z.I./ 44- 48
- Materiały Olgierda Górki /M.Wrzoskova/ 50- 61
- Materiały Stanisława Kętrzyńskiego 64- 69
/S.Chankowski/
- Materiały Adama Kłodzińskiego /H.Dymnicka/ 69- 71
- Materiały Jerzego Manteuffla /S.Chankowski/ 73- 77
- Materiały Władysława Namyskowskiego 77- 86
/M.Wrzoskova/
- Materiały Eugeniusza Przybyśewskiego /M.F/ 86- 89
- Materiały Heleny Salekiej /S.Chankowski/ 89- 93
- Materiały Adama Skałkowskiego /M.Wrzoskova/ 93-109
- Nr 4/1961/
- Materiały Wiesławy Inapowskiej 31- 71
/H.Zubalowa/
- Materiały Artura Śliwińskiego /S.Chankowski/ 72-126
- Nr 5/1962/
- Akta I Kongresu Nauki Polskiej /1949-1951/ 23- 70
/M.Wrzoskova/

Nr 6/1963/

- Akta Polskiego Towarzystwa Historycznego
/1886-1939, 1947-1968/ 39- 79
- H.Dymnicka - M.Wrzoskova/
- Materiały Antoniego Wróblewskiego 80-127
- /J.Szajbel/

Nr 7/1964/

- Materiały Janusza Iwaszkiewicza 33- 53
- /S.Chankowski/
- Materiały Aleksandra Lednickiego 54- 70
- /M.Wrzoskova/
- Materiały Zygmunta Moczarskiego 71- 93
- /Z.Wardęska/
- Materiały Ludwika Skubisewskiego 94-105
- /J.Szajbel/

Nr 8/1965/

- Materiały Tadeusza Mańkowskiego 13- 54
- /A.Ramiński/
- Materiały Wiktora Ormickiego 55- 78
- /O.Staron/
- Materiały Edwarda Schechtle 79- 96
- /A.Marciniak/

Nr 9/1966/

- Materiały Kazimierza Bassalika 35- 54
- /S.Chankowski/
- Materiały Ludwika Ręgorowicza 55- 81
- /M.Wrzoskova/

- Materiały Adama Szymańskiego 82- 87
- /E.Obuchowska-Pysicwa/

Nr 10/1967/

- Materiały Wiktora Schramma 20-106
- /A.Marciniak/

Nr 11/1968/

- Akta Komisji Naukowej Obchodu Roku
Mickiewicza PAN /1953-1956/ 30- 64
- /E.Dymnicka/
- Materiały Antoniego Artymiaka 65- 85
- /S.Chankowski/
- Materiały Ludwika Chmaja 86-111
- /R.W.Wołoszyński/
- Materiały Eugeniusza Dziewulskiego 112-120
- /A.Brachfogel/
- Materiały Władysława Dziewulskiego 121-148
- /M.Wrzoskova/

Nr 12/1969/

- Materiały Witolda Chodźki 40- 81
- /M.Wrzoskova/
- Materiały Franciszka Czubalskiego 82- 97
- /M.Wrzoskova/

Nr 13/1970/

- Materiały Józefa Grodeckiego i Katarzyny
Grodeckiej 26- 84
- /M.Wrzoskova/
- Materiały Stefana Rygla 85-117
- /S.Chankowski/

- Materiały Bożeny Stelmachowskiej 118-161
/J.Szajbel/

Nr 14/1971/

- Materiały Joachima Metallmanna 18- 26
/R.Majkowska/
- Materiały Antoniego Peretiatkowicza 27- 66
/A.Marciniak/
- Materiały Tadeusza Strumiły 67-105
/R.Wojciechowska/
- Materiały Zygmunta Zawirskiego 106-125
/A.Woltanowski/

Nr 15/1972/

- Materiały Bronisława Dembińskiego 11- 71
/K.Dopierała/
- Materiały Włodzimierza Dzwonkowskiego 72-100
/H.Dymnicka/
- Materiały Wiktora Hahna 101-182
/M.Wrzoskova/

Nr 16/1973/

- Materiały Ludwika Eckerta 26- 52
/M.Wrzoskova/
- Materiały Tadeusza Kowalskiego 53- 99
/J.Poradzisz
- Materiały Feliksa Kazimierza Terlikowskiego 100-125
/M.Adamczewska/

Nr 17/1974/

- Materiały Bronisława Pawłowskiego 39- 48
/E.Dymnicka-Wołoszyńska/

- Materiały Edmunda Jana Reymana 49- 81
/J.Mizikowski/

- Materiały Stanisława Tynca 82-125
/M.Wrzoskova/

Nr 18/1975/

- Materiały Stanisława Karwowskiego 19- 41
/J.Szajbel/
- Materiały Jerzego Landego 42- 54
/J.Mizikowski/
- Materiały Mariana Magdańskiego 55- 62
/E.Sztra/
- Materiały Michała Rawity-Witanowskiego 63-124
/H.Dymnicka-Wołoszyńska/

Nr 19/1976/

- Materiały Kazimierza Abgarowicza 24- 35
/M.Adamczewska/
- Materiały Aleksandra Kozikowskiego 36- 54
/A.Marciniak/
- Materiały Edwarda Lubicz-Niesabitowskiego 55- 63
/Z.Wardęska/

Nr 20/1977/

- Materiały Jana Dembowskiego 10- 32
/M.Wrzoskova/
- Materiały Mariana Gieysztora 33- 54
/A.Brachfogel/
- Materiały Teodora Marchlewskiego 55- 81
/A.Brachfogel/

Nr 21/1978/

- Materiały Władysława Abrahama 41- 54
/E.Sztraj/
- Materiały Stefana Baleya 44- 93
/M.Wrzoskowa/
- Materiały Natalii Gąsiorowskiej-Grabowskiej 94-116
/J.Mizikowski/
- Materiały Wincentego Stysia 117-153
/M.Wrzoskowa/

Nr 22/1979/

- Materiały Włodzimierza Demetrykiewicza 35- 59
/R.Majkowska/
- Materiały Kazimierza Drewnowskiego 60- 78
/E.Sztraj/
- Materiały Stanisława Kossutha 79-106
/P.Porwoł/
- Materiały Bronisława Niklewskiego 107-144
/M.Adamcowska-Jackowiak/

Nr 23/1980/

- Materiały Andrzeja Grodka 31-101
/M.Wrzoskowa/
- Materiały Janusza Wolińskiego 102-150
/E.Dymnicka-Wołoszyńska/

Nr 24/1981/

- Materiały Adolfa Jozsta 15- 42
/M.Wrzoskowa/
- Materiały Kazimierza Rodowicza 43- 52
/O.Starob/

- Materiały Czesława Zakaszewskiego 53- 74
/J.Mizikowski/

Nr 25/1982/

- Materiały Władysława Dybowskiego 21- 44
/M.Wrzoskowa i Ł.Litwa/
- Materiały Ludwika Hirsfelda i Hanny Mirsfeldowej /M.Wrzoskowa i Ł.Litwa/ 45-148

Nr 26/1983/

- Materiały Stanisława Kozierowskiego 8- 87
/J.Latake/
- Suplement do inwentarza materiałów Kazimierza Drewnowskiego 88- 98
/E.Sztraj/

Nr 27/1984/

- Materiały Stanisława Antoniewskiego 22- 35
/J.Mizikowski/
- Materiały Zygmunta Golonki 36- 61
/J.Mizikowski/
- Materiały Lucjana Kaznowskiego 62- 75
/J.Mizikowski/
- Materiały Tymoteusza Żuniewskiego 76-100
/M.Wrzoskowa/
- Materiały Jana Miklaszewskiego 101-105
/S.Chankowski/

Nr 28/1985/

- Materiały Stefana Ehrenkrutza 29- 40
/A.Brachfogel/
- Materiały Witolda Kamienieckiego 41- 50
/M.Wrzoskowa/

- Materiały Emila Kipy 51- 66
/H.Dymnicka-Wołoszyńska/
- Materiały Tadeusza Makowieckiego /E.Sztraj/ 67- 80
- Materiały Marzeny M.Pollakówny 81-103
/T.Dymaczewski/

Nr 29/1986/

- Materiały Stefana Drzewieckiego 21 - 28
/B.Krzyżtopora/
- Materiały Władysława Folkierskiego 29- 36
/M.Teichmar/
- Materiały Alfreda Lichfelda 39- 60
/H.Dymnicka-Wołoszyńska/
- Materiały Tadeusza Miłobędzkiego /Redakcja/ 61- 72

Nr 30/1987/

- Materiały Kazimierza Moszyńskiego 23- 43
/A.Brachfogel/
- Materiały Henryka Ułassyna /E.Sztraj/ 44-112

Nr 31/1988/

- Materiały Stanisława Kontkiewicza 14- 71
/J.Bugański/
- Materiały Juliana Tokarskiego 72-115
/J.Mizikowski/

Nr 32/1989/

- Materiały Jana Grzegorzewskiego 17- 29
/Z.Bonarowska/
- Materiały Mariana Lewickiego i Ireny Lewickiej /I.Biel i Z.Bonarowska/ 30- 90
- Materiały Czesława Thulliego 91-114
/W.Różańska/

Inwentarze zespołów archiwalnych

ogłoszone w numerach 1-32 "Biuletynu Archiwum PAN"

/ układ alfabetyczny /

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Abgarowicz Kazimierz	19	24-35
Abraham Władysław	21	41-54
Antoniewski Stanisław	27	22-35
Artymiak Antoni	11	65-85
Bachulski Aleksy	3	33-39
Baley Stefan	21	55-93
Bassalik Kazimierz	9	35-54
Borowski Stanisław	3	44-48
Chmaj Ludwik	11	86-111
Chodźko Witold	12	40-81
Czubalski Franciszek	12	82-97
Demiński Bronisław	15	11-71
Dembowski Jan	20	10-32
Demetrykiewicz Włodzimierz	22	35-59
Drewnowski Kazimierz	22, 26	60-78, 88-98
Drzewiecki Stefan	29	21-28
Dybowaki Władysław	25	21-44
Dziwulski Eugeniusz	11	112-120
Dziwulski Władysław	11	121-148
Dzwonkowski Włodzimierz	15	72-100
Eckert Ludwik	16	26-52
Ehrenkreutz Stefan	28	29-40
Folkierski Władysław	29	29-38

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Gąsiorowska-Grabowska Natalia	21	94-116
Gieysztor Marian	20	33-54
Golcinka Zygmunt	27	36-61
Górka Ciglerd	3	50-61
Grodeccy Józef i Katarzyna	13	26-84
Grodek Andrzej	23	31-101
Grzegorzewski Jan	32	17-29
Hahn Wiktor	15	101-182
Hirszfelldowie Ludwik i Hanna	25	45-148
Iwaszkiewicz Janusz	7	33-53
Joszt Adolf	24	15-42
Kamieniecki Witold	28	41-50
Karwowski Stanisław	18	19-41
Łaznowski Lucjan	27	62-75
Kętrzyński Stanisław	3	64-69
Kips Emil	28	51-66
Kłodziński Adam	3	69-71
Knapowska Wisława	4	31-71
Komisja Naukowa Obchodu Roku		
Mickiewicz PAN /1953-1956/	11	30-64
Kontkiewicz Stanisław	31	14-71
Kossuth Stanisław	22	79-106
Kowalski Tadeusz	16	53-99
Kozierowski Stanisław	26	8-87
Kozikowski Aleksander	19	36-54
Lande Jerzy	18	42-54

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Lednicki Aleksander	7	54-70
Lewiccy Marian i Irena	32	30-90
Liebfeld Alfred	29	39-60
Lubicz-Niezabitowski Edward	19	55-63
Łuniewski Tymoteusz	27	76-100
Magdański Marian	18	55-62
Nakowiecki Tadeusz	28	67-80
Manteuffel Jerzy	3	73-77
Mańkowski Tadeusz	8	13-54
Marchlewski Teodor	20	55-81
Metallman Joachim	14	18-26
Miklaszewski Jan	27	101-105
Mikobędski Tadeusz	29	61-72
Moczarski Zygmunt	7	71-93
Moszyński Kazimierz	30	23-43
Namysłowski Władysław	3	77-86
Niklewski Bronisław	22	107-144
Ornicki Wiktor	8	55-78
Pawłowski Bronisław	17	39-48
Peretiatkowicz Antoni	14	27-66
Pierwszy Kongres Nauki Polskiej /1949-1951/	5	23-70
Pollakówna Marzenna	28	81-103
Polskie Towarzystwo Historyczne /1886-1939, 1947-1968/	6	39-79
Przybyszewski Eugeniusz	3	86-89

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Reyman Edmund Jan	17	49-81
Ręgorowicz Ludwik	9	55-81
Rodowicz Kazimierz	24	43-52
Kygiel Stefan	13	85-117
Salska Helena	3	89-93
Schechtel Edward	8	79-96
Schramm Wiktor	10	20-106
Skałkowski Adam	3	93-109
Skubiszewski Ludwik	7	94-105
Stelmachowska Bożena	13	118-161
Strumiłło Tadeusz	14	67-105
Stys Wincenty	21	117-153
Szymański Adam	9	82-87
Śliwiński Artur	4	72-126
Terlikowski Feliks	16	100-125
Thullie Czesław	32	91-114
Tokarski Julian	31	72-115
Towarzystwo Naukowe Warszawskie /1907-1953/	1	21-77
Tync Stanisław	17	82-125
Ukaszyn Henryk	30	44-112
Witanowski Michał, Rawita	18	63-124
Woliński Janusz	23	102-150
Wróblewski Antoni	6	80-127
Zakaszewski Czesław	24	53-74
Zawirski Zygmunt	14	106-125

SPIS TREŚCI

Hanna Dymnicka-Wołoszyńska: Prace metodyczne nad ustaleniem zasad porządkowania spuścizn archiwal- nych	1
Jan Andrzej Igielski: Kształtowanie zasobu archi- walnego Polskiej Akademii Nauk	11
Inwentarze archiwalne	19
Jacek Łatze i Elżbieta Liżewska: Materiały Wła - dysława Kowalenki	21
Hanna Dymnicka-Wołoszyńska: Materiały Tadeusza Manteuffla	61
Sprawozdanie z działalności Archiwum PAN za rok 1990.....	133
Inwentarze zespołów archiwalnych ogłoszone w nume- rach 1 - 32 Biuletynu Archiwum PAN /układ chronologiczny/.....	149
Tot /układ alfabetyczny/.....	157